Edgar Lee Masters

Antologia oraşelului Spoon River

În româneşte de Ion Caraion

Prefaţă de Virgil Nemoianu

Masters, efemer şi durabil

Poate fi poezia realistă ? Întrebarea suportă răspunsuri dintre cele mai diferite, dar dacă privim lucrurile în aşezarea lor spaţială, vom distinge la un pol cazul unui material epic, narativ sau descriptiv, căruia voinţa suverană a poetului i-a acordat o formă ritmată sau rimată şi care ar fi putut fi la fel de bine proză, dramă sau orice altceva; la celălalt vom vedea obiectul nud sau fapta pură, care sînt sau ar trebui să fie poetice în sine, să cînte neajutate de nimeni şi nimic, precum stihiile începutului. În ambele cazuri este vorba de o neavenită invadare a teritoriului liric-poetic (al cărui „realism" nu poate fi decît specific, al simţurilor şi ideilor poetice) care se răzbună fără întîrziere. De cele mai multe ori o astfel de poezie „realistă" se aulostigmatizează ca apoetică, dar cîteodată răzbunarea e mai blajină şi atunci începe o lentă luptă de asimilare a intrusului, de absorbire şi reducere la un numitor comun.

Aşa s-a întîrnplat cu poezia epică. În mileniul al doilea al erei noastre, ea trece printr-un lent proces de dezagregare şi de liricizare pe care îl putem urmări pas cu

pas de-a lungul secolelor. În literatura engleză el a mers poate mai lent de cît în alte literaturi. Un simptom al ezitării a fost faptul că la un moment dat, între Beowulf şi Chaucer, se produce saltul de la genul epic lung .la genul epic scurt în versuri; iar îndărătnicia acestuia din urmă e cu totul ieşită din comun. Încă la Chaucer avem des definite coordonatele genului: este istorisirea unui destin individual, este frecvenţa formei de monolog, este concentrarea în jurul unui singur eveniment sau a unui lanţ coerent de evenimente, este accentul pe moral şi psihologic. Mai bine de patru secole mai tîrziu, în jurul lui 1800, George Crabbe, clasicist întîrziat în plină epocă romantică, rămîne credincios aceleiaşi scheme fundamentale, redate într-un vers sec şi corect, cu rafinamentul sensibilizat şi puţin morbind care trădează amărăciunea unei ambianţe literare ostile. Abia secolul al XIX-lea este cel care începe treptat să erodeze această izolată stîncă din interiorul său. Cel care va juca un rol crucial în acest sens va fi din nou, nu Tennyson, ci marele Robert Browning. Acesta din urmă este, şi de astă dată, punctul-filtru în care se unesc diferite curente ale literaturii engleze pentru a-şi lepăda simplitatea şi pentru *a* porni mai departe, de nerecunoscut, întortocheate sublim-grotesc, transfigurate şi apte de a suporta mari încărcături de semnificaţii. Browning este contorsionatorul literaturii engleze. Balada cinstită, directă şi limpede, ciocnire de voinţe şi fapte, este trecută într-un alt plan, mai nobil şi mai complex, acela al mişcărilor şi ciocnirilor intelectului. Protagoniştii nu mai sînt cavalerii orgolioşi în zalele lor impenetrabile, ci ideile şi sentimentele ce se nasc şi se chinuie în mintea personalelor. Ciocnirile sînt cele între îndoieli şi certitudini, între dureri şi speranţe, între iluzii şi realităţi. Browning creează „monologul dramatic" — monologul interior al unui personaj organizat sub forma unei confruntări cu sine însuşi — care va deveni treptat un vehicul preferat al poeziei moderne. Îl vor folosi poeţii din generaţia lui Rudyard Kipling, un Hardy, un Housman, un Davies, un Masefield, un Davidson, un Henley şi alţii, îl vor folosi însă cei din secolul al XX-lea : T. S. Eliot, Ezra Pound, precum şi toată şcoala poetică ce va păşi pe urmele ior, de la Auden şi pînă la contemporani.

Acest curent al baladei proiectată în intelectual şi înşuşită sub forma unui dramatic dialog cu sine însuşi („vehicului Browning" cum ne place să-l numim) se va împleti, tot spre sfîrşitul veacului al XIX-lea cu alte influenţe şi tradiţii. Aşa ar fi de pildă tradiţia revenirii la limbajul colocviului în poezie, o linie pe care poeţii englezi au perseverat făcînd la cîteva decenii, sau la un secol, încercarea de a democratiza propria lor unealtă. S-ar putea, într-adevăr, scrie *o* adevărată istorie a poeziei engleze ca polaritate între tendinţa inerentă limbajului poetic de a se constitui într-un sistem autonom, paralingvistic, de semnale sublimate şi fixe, purtîndu-şi propriul mesaj în sine şi acţiunea distructivă *a* unor poeţi, efortul lor de a mlădia inerţia limbajului poetic, de a-l adapta din nou la vorbirea curentă a epocii respective. Aşa

făcuse cîndva Skelton, aşa vor proceda iniţiatorii curentului metafizic (Donne mai ales), acelaşi va fi în fond sensul reformei clasiciste la Dryden şi chiar la Pope (cel puţin în intenţia lor); Wordsworth îşi va face un răspicat punct de program din revenirea la vorbirea cotidiană, Byron va introduce în poezie *o* sumedenie de termeni care nicicînd nu fuseseră pînă atunci nici măcar luaţi în considerare pentru asemenea lucru. Dar tot Browning este cel care sistematizează această tendinţă, o canalizează şi o transformă într-o trăsătură permanentă a poeziei moderne. În sfirşit tot Browning se va dovedi cel capabil să găsească forma cea mai nimerită de „liricizare" *a* realismului epic de care aminteam la început. El va fi cel care va desăvîrşi integrarea în poetic a curentului „nuvelei în versuri", care de la Chaucer la Crabbe reuşise să se permanentizeze în literatura engleză. Metoda sa constă în extragerea unor elemente cheie dintr-un flux epic presupus şi apoi reorganizarea lor în funcţie de principii poetice. Produsul final este, desigur, poetic, dar ceea ce rămîne este suficient pentru a se putea la nevoie reconstitui o istorisire care ar fi putut fiinţa şi ar fi putut avea o viaţă independentă a ei. Acest proces de decantare şi de abstractizare va fi împins tot mai departe de cei care vor păşi pe urmele lui Browning, Rămîne totuşi adevărat că o undă de epic (şi de „realism" în sensul epicului) va continua să persiste şi se va simţi fie ea oricît de îndepărtată de mobilul iniţial. Mai important este însă că în felul acesta se va asigura rezolvarea definitivă, dizolvarea sîmburelui epic în masa lirică înconjurătoare, se va încheia un proces care durase nu mai puţin de un mileniu.

Lecţia lui Browning s-a învăţat în literatura anglo-americană lent şi cu poticneli. Abia o dată cu generaţia lui Ezra Pound şi a lui T. S. Eiiot putem spune că se culeg roadele efortului său creator. Nu ne va surprinde că la mai mulţi ani după moartea sa vom descoperi forme poetice care nu asimilează decîl parţial cuceririle browningiene; acestea, vorbind strict din punct de vedere al succesiunii logice, par anterioare lui Browning. Totuşi, ele nu ar fi fost posibile fără contribuţia lui -— dimpotrivă, ele arată coeziunea acestei contribuţii, care sileşte un material refractar, destinat altor prelucrări artistice, să se supună formelor a căror ursită se dovedea irezistibilă. Astfel intenţia lui Edgar Lee Masters[1] nu era de fel, la începutul secolului

[1] S-a născut la 23 august 1868 la Garnett în Kansas, ca fiu al unui avocat şi politician care l-a obligat să studieze dreptul în ciuda înclinaţiei sale pentru pictură. În 1891 începe să practice avocatura la Chicago, angajîndu-se pasionat în lupta politică. Stephen Douglas, a cărui biografie a scris-o, este eroul său politic ideal, pe cînd o altă biografie, Lincoln the Man (Lincoln omul, 1931), a stîrnit o adevărată senzaţie datorită atacurilor la adresa celui pe care îl acuza că ar fi distrus libertăţile americane. (Explicaţia stă parte în pasiunea antirepublicană a lui Masters, parte în influenţa pe care va fi avut-o un bunic din Saleir, Illinois, care îl cunoscuse personal şi îl antipatizase pe Lincoln.) Dar nici aceasta, nici diversele proze cu implicaţii autobiografice (din care interesant şi informativ e mai cu seamă volumul din 1936,

nostru, să scrie ciclul Spoon River Anthology (Antologia orăşelului Spoon River). Intenţiile sale se plasau mai curînd pe linie naturalistă.

Îl considerăm astăzi, alături de Sandburg, Vachel Lindsay şi alţii, ca membru al grupului poetic din Chicago (grupul din Middle West). Este o perspectivă pe care a impus-o mai mult timpul. Pînă în preajma primului război mondial, literatura pe care o scrisese Masters timp de zece-cincisprezece ani n-avea nimic înnoitor : erau versuri şi piese în spirit pur victorian, cu vagi influenţe ale verslibrismului sandburgian, care începuse să se impună. Mai era la el un puternic resentiment împotriva propriului tată; mai era suferinţa lipsei de cultură a autodidactului, cu atît mai vîrtos a celui dintr-un Middle West fermier, filistin şi pios; mai era tendenţiozitatea specifică unui avocat şi politician abil şi plin de succes, angajat violent împotriva dominaţiei oligarhice a partidului republican. Dar toate acestea nu constituiau literatură. Visul lui Masters era să scrie un roman-frescă a unui orăşel — demascator şi nostalgic în acelaşi timp, la modul practicat de Dreiser, de Hamlin Garland, cu un amestec de naturalism şi psihologism. Cercurile de literaţi din Chicago, care s-ar fi vrut snob-decadente, l-au îndemnat spre cu totul altceva, spre antologia greacă a epigramei (I. W. Mackail, Select Epigrams from the Greek Anthology — o ediţie cu iuxtă în proză) care trebuia să-l înveţe concizia şi eleganţa. Mixtura rezultată nu e lipsită de interes: o serie de circa două sute de autoepitafuri, mici viniete prezentînd personalităţi şi destine care, în ansamblul lor mozaical, aproximează tocmai romanul-frescă la care visa (inspirat concret de orăşelele Lewistown şi Petersburg din stalul Illinois). Ele au început să apară la 29 mai 1914 în Ready's Mirror, care era, alături de Poetry : A Magazine of Vers, cea redactată de neobosita animatoare Harriet Monroe, o tribună autorizată o modernismului literar american. Volumul care culegea aceste poezii (unele semnate cu pseudonimul Webster Ford) a apărut în 1915.

Este aproape inutil să-i gîndim pe Masters ca poet înainte şi după această scurtă perioadă creatoare : cele zece volume de versuri publicate între 1898 şi 1911 sînt victorianism fad şi atîta tot, volumele ulterioare îneacă treptat într-un retorism

---

Across Spoon River), nici diversele biografii (Vachel Lindsay, 1935, Watt Whitman, 1937, Mark Twain, 1938) nu constituie masa activităţii sale. Dintre cele vreo 35 de volume de poezii amintim numai cîteva titluri A Book of Verses (Carte de poezii, 1898), The Bread of Idleness (Pîinea trtndăviei, 1911), Songs and Satires (Cîntece şi satire, 1916). Starved Rock (Stîncă înfometată, 1919), Domesday Book (Cartea Judecăiţii de Apoi, 1920), The New Spoon River Anthology (Noua antologie a orăşelului Spoon River, 1924), Lee (1926), Poems of People (Poezii despre oameni, 1936), The New World (Lumea nouă, 1937), Illinois Poems (1941). Către sfîrşitul vieţii a fost copleşit de onoruri şi tradus în multe limbi. A murit la 5 mai 1950 şl a fost înmormîntat, cu o ciudată ceremonie inventată de el însuşi, în cimitirul care constituie cadrul ei.

fără speranţe încercarea disperată de autopastişă *a* lui Masters. Horace Cregory spune în A History of American Poetry (1900—1940) că „scrierea cărţii pare să-i fi produs lui Masters o stare de transă... şi nu e surprinzător că, la scurtă vreme după ce manuscrisul a fost predat editurii, autorul s-a prăbuşit într-o boală gravă". May Swenson (în eseul introductiv la o ediţie recentă a Antologiei orăşelului Spoon River, după care dăm şi celelalte trimiteri critice), *o* admiratoare energică a poetului, nu poate să treacă sub tăcere numărul mare de biografi convinşi că ne aflăm în faţa unui accident al operei lui Masters, ba chiar convinşi că este vorba de o satiră a verslibrismului. Tot ea o citează pe Louise Bogan (Achievement in American Poetry, 1900—1950) care spune că: „o nuanţă de amărăciune şi de iconoclastie cam meschină umbreşte numeroasele sale opere ulterioare".

Accident sau nu, volumul există şi trebuie privit ca un punct de confluenţă şi disocieri. Căci, într-adevăr, Masters pare să nu fi fost mai mult decît un recipient convenabil care pentru o clipă (o clipă importantă) a concentrat anumite tendinţe în evoluţia poeziei anglo-americane. Să le recapitulăm pe scurt: tendinţa spre versul liber, evoluţia formei de monolog dramatic create de Browning, liricizarea epicului realist, interesul pentru fresca socială. La aceasta *se* adăuga tensiunea dintre retorismul victorian, pe de *o* parte, şi concizia epigramatică, pe de altă parte. O construcţie efemeră care pare oricînd aptă de a se desface în propriile ei componente — iată în ce constă poezia lui valabilă (adică cea din *Antologia orăşelului Spoon River).* Aş emite chiar ipoteza că o cercetare atentă a procedeelor lui Masters îl situează mai curînd pe un drum paralel cu linia de influenţă a lui Browning[2], decît exact pe aceasta. Contragerea unui material de o anumită natură (romanesc, frescă socială) în tipare cu totul străine (epigramatice) a dus la o consolitate aparent de neînlăturat, la adoptarea acestei forme analoge, paralele cu cea browningiană.

Dacă aşadar forma operei lui Masters e hibridă, dacă valoarea sa strict poetică poate fi pentru mulţi îndoielnică, lui Masters îi rămîne (dincolo de interesul de confluenţe istorice care pare stabilit o dată pentru totdeauna) totuşi un merit care îl face să fie citit şi astăzi: acela al invenţiei unei multitudini de destine umane. Exprimate concentrat *şi* privite de pe un plan elevat — acela al morţii-egalizatoare — aceste destine devin prilej de speculaţie asupra bazelor existenţei umane înseşi

[2] Aş menţiona succint poemele care mi se par cele mai apropiate de „forma Browning": Ollie McGee, Fletcher McGee, Benjamin Pantier, Benjamin Fraser, Hare Drummer, Conrad Siever, Theodore Paltul, Nicholas Sindle, Justice Arnett, Scripcarul Jones, Sexsmith, dentistul. Petit, poetul, Pauline Barrett, Robert Davidson, Jonathan Swift Somers, W. Lloyd Garrison Standard, Doamna Kessler, Harmon Whitney, Bert Kessler, Lambert Hutchlns, Thomas Trevelyar, Perciuni Sharp, Archibald Higbie, Calvin Compbell, Davis Matlock, Ptymouth Rock Joe, şi, desigur, s-ar mai putea menţiona multe altele.

(şi aici, firește, putem avea unele rezerve, căci, așa cum bine spune Cleanth Brooks în Modern Poetry and the Tradition, „cînd vrea să se ridice la înălțimea sublimului, el revine inevitabil la dicțiunea, ritmul și sentimentele victoriene"). Trecutul e pentru el ceva mort, iar prezentul o masă brută de evenimente, dar modul de examinare al acestora rămîne sincer și răspicat. Îi lipsește nu numai capacitatea de a atinge sublimul, ci și aceea de a pătrunde în adîncurile simțirii. Reflecția sa se menține la un nivel mediu, dar căutarea adevărului e autentică. Soluția sa principală este cea a demascării; între eul exterior, „evenimential", și adevărata natură a persoanei (cea lăuntrică, cea ascunsă — cu năzuințele ei nemărturisite sau frustrate) există o discrepanță pe care epitafurile o dezvăluie de fiecare dată. Sau ele pot pune în evidență unul dintre acele puncte arhimedice, întîmplări aparent secundare, care pot să joace totuși un rol hotărîtor asupra cursului ulterior al vieții cuiva. Într-un cuvînt, ideea care revine fără încetare este una care prefigurează în mod plăcut incomunicabililatea despre care se va comunica atît de mult în secolul nostru: aceea a dificultății de a înțelege adevăratele resorturi ale acțiunilor umane, a dificultății de a surprinde esențialul în viața și personalitatea cuiva. Aici mi se pare că putem găsi interesul lui Masters pentru noi ca cititori: în imaginea mozaicată a unei comunități în care indivizii sînt izolați unul de altul și totuși legați prin funcții mecanice, prin raporturi funcționale de șoc și reacție. Aceste raportări se reduc uneori la cele ale purei vinovății. (Mai puțin importantă mi se pare pentru a gusta textul ordinea aproximativă sugerată la un moment dat de autor însuși: „Întîi vin proștii, bețivii și ratații, oamenii mijlocii obțin locul al doilea, iar eroii și spiritele luminate vin la sflrșit, ca într-o Divină Comedie". Nici faptul că în total avem nouăsprezece istorisiri întrețesute nu e prea important; lesne se vor distinge cîteva grupuri, de pildă familia Mac Neely sau grupul Benjamin Pantier — Mrs. Pantier — Reuben Pantier — Emily Sparks etc.). De fiecare dată încercarea de a se ridica la nivelul generalului în discuția valorilor spirituale (Elijah Browning, Webster Ford, ateistul satului etc.) aduce după sine din punct de vedere poetic o nereușită, concretizată în pasajele superficiale, lipsite de conținut, ale volumului. Dar chiar și acestea sînt răscumpărate printr-un anume ton, acela al unei nostalgii ușor elegiace (în ciuda vitalismului afirmativ profesat în planul ideilor), provenit din conștiința unei tovărășii între vinovăție și dezamăgire.

Masters, cel care își construiește opera pe dezvăluirea discrepanței dintre aparență și realitate, nu scapă el însuși unei opoziții mai grave încă, cea dintre simțirea sa modelată de pesimismul protestant și gîndirea îndreptată spre sublim și optimism.

VIRGIL NEMOIANU

Un argument

Intenţia de a-l înfăţişa într-o zi publicului românesc pe Edgar Lee Masters m-a vizitat în anii războiului, cînd era iarăşi nevoie ca poezia, îndeosebi poezia, să nu se mai mărginească a se juca de-a joaca şi de-a ronţăitul seminţelor Pe hartă mureau oameni, se zvîrcoleau în sînge popoare. Care gratuitate şi cu ce delicii şi cu cîte perspective s-ar fi putut substitui halucinantei condiţii umane dintre panică şi crimă? Părea la un moment dat că în jur, decît călăi şi victime, altceva nu mai există. Iar *Antologia orăşelului Spoon River* era o carte! O carte care în faţa acelei neobarbarizări a lumii opunea (şi opune în continuare) suflul înaltului ei mesaj: de umanitate. Iată de ce în clipele acelea, cînd se uneltea incinerarea spiritului (şi dacă n-a încetat încă răspunderea omenirii faţă de spirit, apoi aceea a artistului cu atît mai puţin!), au fost împrejurări în care Masters — de ce n-aş spune-o? — mi s-a părut că-mi comunică mai mult decît Poe şi Eluard, mai mult decît Rimbaud, deşi bineînţeles ei nu înseamnă acelaşi lucru pentru poezia modernă. Nici nu e nevoie să însemne. Fiecare este ce este. În literatură, ca şi în viaţă, eşti ce eşti, nu ceea ce ai fi putut ori n-ai fi putut fi. Dar e nevoie să nu omit a sublinia că, după uvertura la autor a lui Ion Pillat („Portrete lirice"), acest *neefemer* Masters a izvorît pentru mine în întregime din preţuire, dragoste şi dintr-un soi de umană afinitate pentru tipologia — prodigioasă — pe care poetul, depăşind nu ştiu cîţi romancieri la un loc, a creat-o; adică mai ales din estimarea unor calităţi cu care semnatarul prologului ediţiei de acum se află într-o sensibilă şi insolubilă disensiune. Iar o dată stabilită această disjuncţie, ar părea poate cuiva de la sine înţeles că o identitate de convingeri între mine şi prefaţator (căruia, ca oricui în genere, îi stimez ideile, iar aici rezervele, fără însă a i le şi împărtăşi) este ceva de domeniul imposibilului şi al fanteziei. Ce rost ar fi mai avut, altminteri, traducerea aceasta, cu atît mai mult publicarea ei, şi cu atît mai mult însăşi precizarea de faţă, dacă pe Masters nu l-aş fi socotit măcar eu altceva? Da, spuneam, ar părea poate cuiva de la sine înţeles că singură această evidentă neconcordanţă poate explica de ce totuşi Masters este editat. Şi totuşi am ţinut s-o mai subliniem o dată, pentru ca poziţiile să nu se confunde.

Sînt poeţi care se păstrează în posteritate printr-un vers, ori printr-un poem. Edgar Lee Masters a rămas în lirica lumii printr-o singură carte. Walt Whitman şi Edgar Allan Poe în literatura Statelor Unite, Baudelaire şi Mallarme în poezia Franţei, poate că însuşi florentinul Dante n-au rămas nici ei prin mai multe. Există şi autori care rămîn printr-o operă. însă asta este altceva... şi testul nu mai are pentru ce să fie spus aici.

Traducătorul

Dealul

Unde sînt Elmer, Herman, Bert, Tom şi Charley,
Cel cu voinţă slabă, cel cu braţ tare, clovnul, beţivul, luptătorul?
Toţi, toţi îşi dorm somnul pe deal.

Unul a răposat dintr-o boală,
Altul mistuit de flăcări în mină,
Celălalt zurbagiu şi spintecat cu şişu',
Altul a murit în temniţă,
Unul trudind pentru copii şi muiere, căzu de pe un pod —
Şi toţi, toţi dorm, dorm, dorm pe deal.

Unde sînt Ella, Kate, Mag, Lizzie şi Edith,
Inima gingaşă, cugetul curat, cea gălăgioasă, cea trufaşă, cea fericită?
Toate, toate îşi dorm somnul pe deal.

Una s-a prăpădit dintr-o naştere ruşinoasă.
Alta dintr-o dragoste zădărnicită,
Cealaltă sub pumnii unei brute în bordel,
Alta din mîndrie năruită, în căutarea unui dor al inimii.
Una, fugind să-şi facă un rost departe de Londra şi Paris,
S-a întors la strîmtul loc de veci lîngă Ella, şi Kate şi Mag
Şi toate, toate dorm, dorm, dorm pe deal.

Unde-s unchiul Isaac, şi mătuşa Emily,
Sau Towny Kincaid, bătrînul, şi Sevigne Houghton,
Şi primarul Walker, care stătuse de vorbă
Cu marii oameni ai revoluţiei ?
Toţi, toţi îşi dorm somnul pe deal.
Li s-au adus şi fiii căzuţi în războaie,
Şi fiicele zdrobite de viaţă,
Şi copiii acestora, orfani, plîngînd —
Şi toţi, toţi, dorm, dorm, dorm pe deal.

Unde-i Jones, lăutarul bătrîn?

El pînă la nouăzeci de ani s-a jucat cu viaţa,
Înfruntîndu-i burniţele cu pieptul gol,
Chefuind, bînd şi fără nici un gînd la nevastă sau semeni,
Nici la aur, nici la dragoste, nici la scandaluri?
Ehei! cum povestea el despre viaţa pescarilor din vechime,
Sau despre alergările de cai de la Clary's Crove, de odinioară,
Şi despre ce spusese Abraham Lincoln
Cîndva la Springfield.

Hod Putt

Zac aici alături de mormîntul
Bătrînului Bill Piersol,
Care s-a-navuţit făcînd negustorie cu indienii şi care
După aceea a dat faliment
Şi-a ieşit din încurcătură mai bogat ca oricînd.
Eu însumi, sătul de trudă şi sărăcie
Şi băgînd de seamă cum bătrînul Hill şi alţii se-mbogăţeau,
Am jefuit într-o noapte un călător în apropiere de crîngul lui Proctor
Ucigîndu-l fără voie pe cînd îl prădam —
Lucru pentru care am fost judecat şi spînzurat.
Asta a fost felul meu de a da faliment.
Acum, noi, care am dat fiecare faliment în felul nostru,
Dormim paşnic unul lîngă altul.

Ollie McGee

Aţi văzut mergînd prin tîrg
Un om cu ochii plecaţi şi chipul buimac?
Ala e soţul meu, care cu o ascunsă cruzime
— Ce nu va fi niciodată ştiută — m-a jefuit de tinereţe şi de frumuseţe.
Pînă ce, la sfîrşit, zbîrcită şi cu dinţii îngălbeniţi,
Cu mîndria zdrobită şi-n ruşinoasă umilinţă,
M-am scufundat în mormînt.
Ce credeţi însă că-i macină inima soţului meu?
Imaginea a ceea ce am fost, a ceea ce m-a tăcut el să fiu!
Acestea-l împing şi pe el la locul în care acum zac.

Şi astfel, în moarte, sînt răzbunată.

Fletcher McGee

Mi-a luat puterea minut cu minut
Mi-a luat viaţa oră cu oră,
M-a stors ca o lună febrilă
Care stoarce de vlagă lumea rotitoare.
Zilele treceau ca nişte umbre,
Minutele se roteau asemeni stelelor.
Ea a luat mila din inimă-mi
Şi a prefăcut-o în zîmbete.
Era un boţ de lut de modelat,
Tainicele-mi gînduri erau degete:
Zburau în dosul gînditoarei sale frunţi,
Brăzdînd şanţuri adînci de durere.
Ele au pecetluit buzele, au supt obrajii
Şi-au făcut să coboare ochii de jale.
Sufletul meu intrase în boţul acela de lut,
Zvîrcolindu-se cît şapte diavoli.
Nu era al meu, nu era al ei;
Îl stăpînea, dar luptele
Modelară o faţă pe care o ura
Şi un chip la care mie mi-era teamă să privesc.
Băteam la ferestre, zgîlţîiam zăvoarele.
Mă ascundeam în cîte un colţ —
Şi pe urmă ea a murit şi stafia ei nu mi-a dat pace
Hăituindu-mă să-mi ia viaţa.

Robert Fulton Tanner

O, dacă un om ar putea muşca uriaşa mînă
Care-l înşfacă şi-l nimiceşte,
Aşa cum am fost muşcat eu de-un şobolan, în ziua
În care în magazinu-mi de fierărie arătam
Ce bine funcţionează ingenioasa mea capcană
Dar un om nu se poate niciodată răzbuna

Pe groaznicul căpcăun care e Viaţa.
Intri în odaie — asta înseamnă a te naşte;
Şi-apoi trebuie să trăieşti — să-ţi rupi sufletul trudind,
Aha! nada la care visezi nu-i departe:
Vreo femeie bogată cu care ţii să te căsătoreşti,
Prestigiu, funcţie sau putere în lume.
Dar cît ai de asudat şi cîte-s de cucerit —
O, da! Firele după care se-ascunde nada.
În sfîrşit, pătrunzi înăuntru — dar auzi mersul cuiva:
Viaţa — Căpcăunul — pătrunde după tine-n odaie
(Ea aştepta şi a auzit clinchetul arcului)
Ca să se uite cum ronţăi din minunata brînză
Şi să te privească ţintă cu ochii-i de dogoare
Şi să te ameninţe, şi să rîdă, şi să-şi bată joc de tine, şi să te blesteme,
Cum alergi de colo pînă colo prin capcană,
Pînă cînd chinul tău o plictiseşte.

Cassius Hueffer

Au dăltuit pe piatra mea cuvintele:
„Viaţa lui a fost blîndă şi lucrurile astfel amestecate-n el,
Încît natura ar trebui să se ridice şi să spună lumii întregi —
Acesta a fost un om!”
Cei care m-au cunoscut zîmbesc
Citind o atare retorie goală.

Epitaful meu ar fi trebuit să fie :
„Viaţa n-a fost blîndă cu dînsul
Şi lucrurile într-astfel erau în el amestecate,
Încît s-a luat la trîntă cu viata
Şi-n luptă a fost răpus.”
În timp ce trăiam, n-am putut tace faţă clevetirilor
Acum, că-s mort, trebuie să rabd sub un epitaf
Pe care mi i-a gravat un nerod!

Serepta Mason

Floarea vieţii mele ar fi putut înflori în deplinătatea ei,
Însă un crîncen vînt mi-a oprit petalele din creştere
Pe partea aceea pe care toţi cei din tîrg o puteaţi vedea.
Din praf, înalţ acum un glas de-mpotrivire:
Cealaltă parte din mine, care-nflorea, voi n-aţi văzut-o niciodată!
Voi, vieţuitorilor, sînteţi cu adevărat nişte zăluzi
Care nu cunoaşteţi căile vîntului,
Şi puterile nevăzute
Ce stăpînesc prefacerile şi rînduiala lumii.
.

Amanda Barker

Henry m-a dăruit cu prunc,
Ştiind că nu pot să dau viaţă
Fără a mi-o pierde pe-a mea.
De aceea, de tînără trecut-am porţile pulberii.
Călătorule, se crede in tîrgul unde am trâit
Că Henry mă iubea cu o iubire de soţ,
Dar eu, din ţărînă, vă strig tuturora,
Că m-a omorît spre a-şi potoli ura.

Constance Hately

Hei, îmi lauzi, Spoon River, propria-mi jertfă
De a le fi crescut pe Irene şi pe Mary
Orfanele surorii mele mai mari!
Şi le înfierezi pe Irene şi pe Mary
Că mă defăimează!
Dar tu nu lăuda propria-mi jertfă
Şi nu înfiera defăimătoarele lor firi;
Le-am crescut, asta e destul de adevărat, am avut grijă de ele,
Dar cu otravă mi-amestecam binefacerea,
Statornic amintindu-le de cine depinde îmbucătura şi haina de pe ele.

Chase Henry

Am fost, în viaţă, beţivul oraşului.

La moarte, preotul mi-a refuzat înhumarea în pământ sfînt.
Ceea ce fu spre norocul meu:
Căci s-a întîmplat ca protestanţii să cumpere acest lot,
Înhumîndu-mi trupul aici,
Aproape de locul de veci al bancherului Nicholas
Şi de al soţiei sale, Priscilla.
O! voi drept-credincioase şi prudente suflete,
Luaţi aminte valurilor vieţii
Ce-l are-n cinste pe mortul care-n ruşine şi-a dus traiul.

Harry Carey Goodhue

Voi, nătărăilor din Spoon River, nu v-aţi mirat cîtuşi de puţin
Cînd Chase Henry a votat împotriva crîşmelor,
Ca să se răzbune că-l goniseră dintr-însele
Nici unul dintre voi n-a fost destul de isteţ
Să calce pe urma paşilor mei, să mă descopere
Ca pe un adevărat frate spiritual al lui Chase
Vă aduceţi aminte cînd m-am bătut
Cu mai marii băncii şi cu clica de la tribunal
Pentru că strecuraseră în propriile buzunare dobîndă fondurilor publice?
Şi cînd m-am luat de piept cu conducătorii cetăţenilor noştri,
Că făceau din săraci caii de povară ai birurilor?
Şi cînd i-am atacat pe cei de la serviciile de salubritate,
În timp ce ei se ţineau de furturi şi taxele urcau?
Şi cînd m-am luptat cu oamenii de afaceri
Care în acele bătălii s-au ridicat împotrivă-mi?
Vă mai amintiţi, apoi:
Cum m-am ridicat clătinîndu-mă din înfrîngere şi dezastru
Şi din întreaga mea carieră ruinată;
Am scos de sub haină ultimul meu ideal,
Ascuns de ochii oricui pînă atunci
— Ca pe-o scumpă falcă de măgar —
Şi am lovit în bancă şi-n serviciile de salubritate
Şi-n oameni de afaceri cu legea prohibiţiei
Şi i-am făcut pe cei din Spoon River să plătească
Preţul luptelor mele pierdute?
Judecătorul Somers

Cum s-a întîmplat, spuneţi-mi,
Că eu, care am fost cel mai erudit dintre judecători;
Care cunoşteam pe Blackstone şi Coke[3]
Aproape pe dinafară; care am ţinut cea mai mare dintre cuvîntările
Pe care a auzit-o vreodată tribunalul şi care am întocmit
O pledoarie ce a smuls laudele judecătorului Breese —
Cum s-a întîrnplat, spuneţi-mi,
Că zac aici, anonim, uitat,
Cîtă vreme Chase Henry, beţivanul tîrgului,
Are un bloc de marmură, împodobit cu o urnă
În care — ca să rîdă — natura,
A semănat o buruiană cu flori ?

Kinsey Keene

Luaţi aminte, Thomas Rhodes, preşedinte al băncii;
Coolbaugh Whedon, director al ziarului „Argus";
Cuvioşia voastră Peet, pastor la cea mai de frunte biserică;
A. D. Blood, de mai multe ori primar în Spoon River;
Şi, în sfîrşit, voi toţi membrii Clubului de Neîntinare Socială —
Luaţi aminte la cuvintele lui Cambronne pe moarte,
Cînd se afla cu rămăşiţele eroice ale
Gărzii lui Napoleon de pe muntele Saint-Jean,
Pe cîmpul de bătaie de la Waterloo.
Cînd Maitland, englezul, le-a strigat:
„Predaţi-vă, viteji francezi!"
Acolo, la sfîrşitul zilei, cu bătălia pierdută fără nădejde
Si cu împrăştiatele pîlcuri de oameni ce nu mai încropeau armata
Marelui Napoleon,
Ci se scurgeau de pe cîmp asemenea unei fîşîi de nori
Zdrenţuite, pe care tunetele furtunii i-au spart;
Ei bine, ceea ce Cambronne i-a răspuns acolo lui Maitland,
Înainte ca tirul englez să radă fruntea dealului
Profilat pe lumina crepusculară a zilei,

[3] Celebru tratat de drept civil.

Vă spun vouă şi tuturora
Şi ţie, o! lume.
Şi vă-nsărcinez să gravaţi
Pe piatra mea de mormînt vorba aceea.

Benjamin Pantier

În această groapă zace Benjamin Pantier, avocat,
Cu cîinele său, Nig, tandru şi credincios prieten.
În jos, pe drumul cenuşiu, prieteni, copii, bărbaţi şi femei
Luîndu-şi unul cîte unul rămas bun de la viaţă, m-au părăsit, pînă cînd
Am rămas doar cu Nig, tovarăşi de chefuri şi de pat.
În dimineaţa vieţii, eram plin de avînturi şi mi-a fost dată gloria.
Apoi aceea care-mi supravieţuieşte, în capcana ei
Mi-a prins sufletul, sîngerîndu-mi-l de moarte.
Şi iată — din voinţa-mi puternică de-odinioară, acum zac indiferent, zdrobit,
Aciuiat cu Nig într-o încăpere din spatele unui birou murdar.
Nasul osos al lui Nig s-a cuibărit sub falca mea —
Pierdută în tăcere povestea noastră. Curgi mai departe, lume nebună!

Doamna Benjamin Pantier

Ştiu, el spunea că în capcana mea
I-am prins sufletul sîngerîndu-i-l de moarte.
Toţi bărbaţii l-au iubit
Şi cele mai multe femei îl compătimeau.
Însă gîndiţi-vă că într-adevăr eram o doamnă cu gusturi alese,
Care nu putea suferi mirosul de whisky, duhoarea de ceapă,
Şi căreia îi răsunau în auz ritmurile „Odei" lui Wordsworth,
În timp ce soţul, din zi în noapte,
Umbla de colo pînă colo repetînd crîmpeie din banalitate:
„O, de ce oare trebuie să fie mintea muritorilor atît de mîndră?"
Şi mai gîndiţi-vă:
Să fii o femeie înzestrată
Şi singurul bărbat cu care legea şi morala
Îţi îngăduie relaţii matrimoniale

Să fie tocmai bărbatul care te dezgustă.
Mereu te gîndeşti la asta şi cum să nu te gîndeşti,
Cînd îl vezi de fiecare dată ?
De-aceea l-am gonit din casă,
Cu dulăul lui cu tot, să trăiască într-o încăpere
Murdară din dosul biroului.

Reuben Pantier

Da, Emily Sparks, rugăciunile tale n-au fost zadarnice
Şi nici dragostea ta n-a fost toată în zadar.
Tot ce am însemnat eu în viaţă
Datorez nădejdilor tale care n-au vrut să renunţe la mine,
Iubirii tale care tot mă mai vedea bun ca la început.
Dragă Emily Sparks, lasă-mă să-ţi spun acum povestea mea.
Trec peste înrîuririle tatei şi mamei;
Fiica pălărierului mi-a zăpăcit sufletul
Şi am plecat în lume
Şi-am cunoscut toate primejdiile,
Şi mi-au plăcut femeile, vinul, mi-a fost dragă viaţa.
Într-o noapte, în Rue de Rivoli,
Beam vin cu una cu ochi negri,
Şi ochii mei înotau în lacrimi.
Cocota credea că-s lacrimi de dragoste, căci a zîmbit,
Surîdea gîndului că mă cucerise.
Dar sufletul meu călătorea la trei mii de leghe depărtare,
Prin zilele cînd mă învăţai carte la Spoon River...
Şi tocmai pentru că tu nu mai puteai să mă iubeşti,
Nici să te rogi pentru mine şi nici scrisori să-mi scrii,
În locul acestora vorbea veşnica ta tăcere.
Dar cocota cu ochi negri lua lacrimile mele drept ale ei
Ca şi mincinoasele sărutări pe care i le dam.
Cumva, începînd din ceasul acela, am avut o nouă viziune,
Dragă Emily Sparks I

Emily Sparks

Unde e băiatul meu, băiatul meu?
În care îndepărtată parte a lumii?
Acela pe care, din întreaga şcoală, cel mai mult l-am iubit
Eu, profesoara, fata bătrînă, inima neprihănită.
Eu care îmi făcusem din toţi nişte copii ai mei?
Îl cunoşteam oare bine pe băiatul meu,
Crezîndu-l un spirit înflăcărat, vibrînd
În permanentă aspiraţie?
Băiatul meu, dragul meu, pentru care m-am rugat şi m-am rugat
Adesea noaptea, în ore de veghe!
Mai ţii tu minte scrisoarea pe care ţi-am trimis-o
Despre atît de minunata iubire a Mîntuitorului?
Dacă ai primit-o sau nu,
Oriunde-ai fi acuma, băiatul meu,
Lucrează de dragul sufletului tău,
Pentru ca tot lutul, toată zgura din tine
Să se mistuie în flăcările tale
Pînă ce totul va fi numai lumină,
Numai lumină!

Trainor, farmacistul

Numai chimistul poate spune şi nici el totdeauna
Ce va ieşi din amestecul
Fluidelor sau solidelor.
Şi cine poate arăta
Cum or să reacţioneze bărbaţii şi femeile
Unii faţă de alţii, ori ce fel de copii or să aibă?
Aşa erau Benjamin Pantier cu soţia lui,
Buni în ei înşişi, dar unul faţă de altul — răi
El oxigen, ea hidrogen,
Fiul lor: un foc pustiitor.
Eu, Trainor, farmacistul, care amestec substanţe chimice,
Sfîrşindu-mi viaţa pe cînd făceam o experienţă,
Am trăit neînsurat.

Daisy Fraser

Aţi auzit vreodată ca ziaristul Whedon
Să fi vărsat în casieriile fondului public vreo parte din banii cu care
A fost plătit să susţină candidaţii în alegeri?
Sau ca să facă propagandă fabricilor de conserve,
Îndemnînd lumea să cumpere acţiuni?
Sau pentru ca să ascundă adevărul asupra băncii,
Cînd era putredă şi gata să se ducă de rîpă?
Auzit-aţi vreodată ca judecătorul ambulant
Să vină într-ajutorul cuiva, în afară de linia ferată „Q”?
Sau în ajutorul bancherilor?
Ori dat-au oare sfinţia sa Peet ori sfinţia sa Sibley
Vreo părticică măcar din lefurile lor, primite doar ca să tacă
Şi să nu spună decît ce le era conducătorilor pe plac
Despre afacerile cu conductele de apă?
Eu însă, Daisy Fraser, care nu puteam bate trotuarul
Fără ca trecătorii să nu clatine din cap, să nu zîmbească
Tuşind şi spunînd : „Uite-o”,
Eu niciodată n-am fost adusă în faţa judecătorului Arnett,
Fără să-mi dau contribuţia de zece dolari şi costul [4]
La fondul şcoalelor din Spoon River!

Benjamin Fraser

Cu aripile a mii de fluturi
Sufletele lor mă ating.
Am închis ochii şi am simţit vibraţia lor.
Am închis ochii şi am ştiut cînd genele
Ochilor plecaţi le atingeau — ca nişte franjuri — obrajii,
Şi cînd îşi întorceau capetele;
Şi cînd îmbrăcămintea li se lipea de trup,
Ori cădea pe ei ca nişte minunate draperii
Sufletele lor urmăreau extazul meu,
Cu priviri mari, nepăsătoare, ca de stele
Sufletele lor priveau tortura mea;
Ele beau dintr-însa ca şi cînd ar fi fost apa vieţii;

4 Amenda pentru moravuri uşoare.

Cu obrajii rumeni, cu ochi din ce în ce mai sclipitori.
Flacăra vie a sufletului meu le aurea sufletele
Ca pe nişte aripi de fluture împinse dintr-o dată în lumina soarelui.
Şi strigau către mine cerînd viaţă, viaţă, viaţă.
Luînd însă viaţa doar pentru mine, înhăţîndu-le şi zdrobindu-le sufletele,
Aşa cum zdrobeşte un copil ciorchinii şi bea
Din palme zeama porfirie,
Am ajuns în acest neînaripat gol,
Unde nici roşul, nici aurul, nici vinul
Şi nici ritmul vieţii nu este cunoscut.

Minerva Jones

Sînt Minerva, poetesa tîrgului
Huiduită şi luată în rîs de golanii de pe stradă
Din pricina trupului meu greoi, a ochiului saşiu, a mersului legănat,
Şi cu atît mai mult, de cînd „Butch" Weldy
M-a agăţat, după o vînătoare brutală.
El m-a lăsat, la voia întîmplării, pe mîna doctorului Meyers;
Şi m-am prăbuşit în moarte, amorţind de la picioare în sus
Asemeni cuiva care ar păşi tot mai adînc într-un şuvoi de gheaţă.
Oare se va duce careva la ziarul din tîrg
Să propună a fi strînse într-o carte versurile pe care le-am scris?
Mi-era atît de sete de iubire!
Mi-era atît de foame de viaţă!

„Indignation" Jones

Aşa e că nu v-ar veni să credeţi,
Că mă trăgeam dintr-o stirpe aleasă din Ţara Galilor?
Că eram de sînge mai curat decît lepădăturile albe de aici?
Şi de o mai pură descendenţă decît cei din Noua Anglie
Şi decît virginienii din Spoon River?
Nu v-ar veni să credeţi că fusesem la şcoală
Şi că citisem vreo cîteva cărţi.
M-aţi văzut numai ca pe-o fiinţă lovită,

Cu părul şi barba încîlcite,
Cu hainele ferfeniţă.
Uneori viaţa unui om devine un cancer,
Din pricină că a fost mereu şi mereu zdrobită.
Şi se umflă ca o masă vineţie,
Ca pământufurile de pe hlujanii de porumb.
Iată, aşa s-a întîrnplat cu mine, un tîmplar înnămolit în mlaştina vieţii,
În care intrasem crezînd că ar fi pajişte,
C-o femeie şleampătă drept nevastă şi cu biata Minerva, fiică-mea,
Pe care aţi chinuit-o şi aţi împins-o la moarte.
Aşa m-am tîrît, m-am tîrît ca un melc prin zilele
Vieţii mele.
De acum nu mai mi-auziţi paşii dimineaţa
Răsunînd pe aleea goală,
Ducîndu-se la băcănie să ia niţel mălai
Şi de cîţiva bani slănină.

Doctorul Meyers

Nimeni, în afară poate de doctorul Hill,
N-a făcut atît de mult pentru oamenii din acest oraş.
Toţi slăbănogii, pricăjiţii, şi uşuraticii,
Toţi cei care n-aveau o leţcaie mişunau în juru-mi.
Fost-am cîndva cumsecadele, înţelegătorul doctor Meyers,
Fost-am sănătos, fericit, am avut un trai îndestulător,
Binecuvîntat c-o soţie blîndă, înţelegătoare, copiii mei crescură,
S-au căsătorit, o duc bine.
Dar într-o noapte, Minerva, poeta,
În durerea ei, a venit plîngînd la mine.
M-am străduit s-o ajut, a murit,
Ei m-au învinuit, ziarele m-au atacat,
Soţia mi s-a stins de inimă rea.
Şi pe mine m-a răpus o pneumonie.

Doamna Meyers

O viaţă întreagă a crîcnit
Că ziarele minţiseră în privinţa lui cu neruşinare;
O ţinea una şi bună că nu din vina sa Minerva ajunsese rău,
Că el a vrut doar s-o ajute.
Suflet păcătos, nici n-a putut înţelege
Că încercînd s-o ajute -— cum numea el asta — a încălcat
Legile lui Dumnezeu şi pe-ale oamenilor.
Ascultaţi-mi sfatul acesta, voi, trecători:
Dacă vreţi să vă fie nemohorîte
Şi paşnice drumurile vieţii,
Iubiţi-l pe Dumnezeu şi urmaţi-i poruncile.

„Butch“ Weldy

După ce-am devenit credincios şi mă potolisem,
Mi-au dat o slujbă la fabrica de conserve
Şi în fiecare dimineaţă trebuia să umplu
Cu gazolină rezervorul din curte
Care alimenta injectoarele din hale
Spre a încălzi fiarele de sudură.
Şi ca să fac asta, cu găleţi pline de benzină,
Urcam pe o pocitanie de scară.
Într-o dimineaţă, pe cînd stam căţărat acolo, turnînd,
Aerul s-a făcut liniştit şi părea că se umflă,
Şi eu am sărit în aer cînd rezervorul a explodat.
Şi m-am pomenit jos, cu amîndouă picioarele rupte
Şi cu ochii arşi, prăjiţi ca două ouă,
Pentru că cineva lăsase un foc aprins,
Şi ceva a supt flacăra în rezervor.
Judecătorul a pretins că oricine ar fi făcut-o
Era tot vreun muncitor ca şi mine ori vrun tovarăş de-al meu, aşa încît
Fiul bătrînului Rhodes n-avea de ce să mă despăgubească,
Iar eu şedeam pe estrada martorilor, la fel de orb ca şi Jack scripcarul, spunînd şi tot spunînd:
„Nici măcar nu l-am cunoscut”.

Knowlt Hoheimer

Am fost primul mort al bătăliei din Missionary Ridge.
Cînd glontele mi-a străpuns inima,
Aş fi vrut mai bine să fi rămas acasă şi să fi mers la-nchisoare,
Pentru că furasem porcii lui Curl Trenary,
Decît să fug şi să intru în armată.
Şi de o mie de ori mai bine în temniţa oraşului,
Decît să zac sub această arătare cu aripi
Şi sub acest piedestal de granit
Pe care sînt scrise cuvintele *Pro Patria*.
Ce vor să spună, în definitiv ?

Lydia Pucket

Knowalt Hoheimer a fugit la război
În ajunul zilei în care Curl Trenary
A garantat prin jurămînt înaintea judecătorului Arnett
Că i s-au furat porcii şi a obţinut emiterea mandatului de arestare.
Dar nu-i ăsta motivul pentru care a devenit el soldat.
Ci pentru că m-a prins pe mine înhăitată cu Lucius Atherton.
Ne-am certat şi i-am spus
Să nu-mi mai aţină calea.
Atunci el a furat porcii şi a plecat la război —
În spatele fiecărui soldat stă o femeie.

Frank Drummer

Ieşind dintr-o celulă, în acest spaţiu întunecat —
Sfîrşitul la douăzeci şi cinci de ani!
Graiul meu nu putea grăi zbuciumul din mine
Şi tîrgul mă credea neghiob!
Totuşi, la obîrşie fusese o viziune clară,
O neastîmpărată şi înaltă aspiraţie era-n sufletul meu
Care m-a făcut să încerc să-nvăţ pe de rost

Enciclopedia Britanică!

Hare Drummer

Oare băieţii şi fetele se mai duc la prăvălia lui Siever
Să bea cidru, cînd ies de la şcoală, tîrzîu în septembrie?
Sau mai culeg de prin tufişuri alune
De la ferma lui Aaron Hatfield, după ce dă bruma?
Căci de multe ori cu fetele şi cu băieţii care rîdeau
M-am zbenguit şi eu pe drum şi pe dealuri
Cînd soarele asfinţea şi aerul era răcoros,
Oprindu-ne să zgîlţîim alunul
Care se despuia, desenat pe-un apus de flăcări.
Acum, izul fumului de toamnă
Şi ghindele care cad
Şi ecourile de prin văi
Aduc visuri de viaţă. Ele zboară pe deasupră-mi
Şi mă întreabă:
Unde-s tovarăşii ceia care rîdeau?
Cîţi sînt cu mine şi cîţi
Prin bătrînele livezi de-a lungul drumului către prăvălia lui Siever,
Şi prin pădurile care privesc peste
Apa liniştită?

Conrad Siever

Nu în acea părăginită grădină
Unde trupurile prefăcute-s în iarbă,
Ce nu hrăneşte turme şi-n arbori veşnic verzi,
Ce nu dau fructe —
Şi unde-n lungul umbritelor cărări
Se aud vane suspine
Şi se visează visuri şi mai vane
Despre strînsa legătură cu sufletele plecate —
Ci aici, sub mărul
Pe care-mi era drag, şi pe care l-am păzit, şi pe care-l îngrijeam

Cu mîini noduroase,
În lungi şi lungi ani;
Aici, sub rădăcinile acestui spion nordic
Să intru în chimica metamorfoză şi-n circuitul vieţii,
Întrupîndu-mă pămîntului şi cărnii copacului
Şi epitafelor vii
Ale unor şi mai roşii mere!

Doctorul Hill

Mergem în sus şi în jos pe străzi
De colo-colo, pe lumină şi pe-ntuneric,
La toate ceasurile nopţii avînd grijă de săracii bolnavi.
Ştiţi de ce?
Mă ura nevastă-mea, fecioru-meu se dusese de rîpă,
Iar eu m-am îndreptat spre oameni şi mi-am revărsat dragostea asupra lor.
Dulce a fost să văd jur împrejuru-mi, pe iarbă, de ziua înmormîntării mele, mulţimile
Şi să le aud murmurîndu-şi dragostea şi regretul.
Dar, o! Doamne, sufletul meu a tremurat, de-abia mai putînd
Ţine cîrma noii vieţi,
Cînd am văzut-o pe Em Stanton îndărătul stejarului
De lîngă mormînt
Ascunzîndu-se şi ascunzîndu-şi durerea!

Andy, paznicul de noapte

În mantaua mea spaniolă,
Cu vechea pălărie trasă pe ochi,
Cu şoşonii, de fetru,
Şi cu credinciosul meu cîine, Tyke.
Şi cu nodurosul meu ciomag de hicori[5]
Mă furişam cu felinarul în mînă
Din uşă în uşă, prin piaţă,
În timp ce stelele de miez de noapte se roteau,

[5] Specie de nuc din America.

Iar clopotul din clopotniţă murmura
Clătinat de vînt;
Şi obosiţii paşi ai bătrînului doctor Hill
Răsunau de parcă ar fi mers prin somn.
Şi-un cocoş cînta departe cine ştie unde.
Iar acum, orăşelul Spoon River e păzit de un alt paznic,
Aşa cum înaintea mea alţii l-au păzit.
Iar noi, doctorul Hill şi cu mine, zăcem aici
Unde nimeni nu intră prin spargere şi nimeni nu fură.
Şi unde nici un ochi nu trebuie să stea de pază.

Sarah Brown

Nu plînge, Maurice, eu nu-s aici sub acest pin.
Aerul îmbălsămat al primăverii şopteşte prin iarba dulce,
Strălucesc stelele, cîntă pitpalacul
Şi tu jeleşti, pe cînd sufletul meu zace răpit
În binecuvîntata Nirvană a eternei lumini!
Du-te la acea inimă bună care-i soţul meu
Şi care cugetă mîhnit la ceea ce el numeşte vinovata noastră iubire.
Spune-i că dragostea mea pentru tine, nu mai puţin decît cea pentru el,
Mi-a mlădiat destinul, că prin carne
Am cîştigat spiritul şi prin spirit, pacea.
Nu există căsătorie în cer,
Dar există iubire.

Percy Bysshe Shelley

Tatăl meu, caretaşul, vindea căruţe
Şi s-a îmbogăţit potcovind cai;
Pe mine m-a trimis la Universitatea dir. Montreal
N-am învăţat nimic şi m-am întors acasă,
Colindînd împreună cu Bert Kessler cîmpiile,
Vînînd prepeliţe şi becaţe.
La Thompson Lake, trăgaciul puştii mele
S-a împiedicat de bordura bărcii

Şi o gaură mare mi-a lăsat glonţul în inimă.
Deasupra gropii mele, un părinte iubitor a ridicat săgeata aceasta de marmoră,
Pe care, sculptată de-un artist italian,
Se vede silueta unei femei.
Cenuşa tizului meu se spune că a fost împrăştiată
În preajma piramidei lui Caius Cestius,
Undeva lîngă Roma.

Flossie Cabanis

De la teatrul de operă al lui Bindle, din tîrg,
Pînă la Broadway e un pas mare.
Dar eu am încercat să-l fac, ambiţia mea s-a aprins
Cînd aveam şaisprezece ani,
Văzînd „East Lynne" jucată aici în tîrg
De Ralph Barret, vedetă în devenire,
Actor romantic ce mi-a fermecat sufletul.
E adevărat, m-am tîrît înapoi acasă, cu totul înfrîntă şi ratată,
Cînd Ralph a dispărut în New York,
Lăsîndu-mă singură în oraşul cel mare.
Însă viaţa l-a zdrobit şi pe el.
În tot acest cuprins al tăcerii
Nu există spirite înrudite.
Cum aş dori ca Duse să se 'nalţe în mijlocul acestor
Patetice cîmpuri liniştite
Şi să citească vorbele de mai sus.

Julia Miller

În dimineaţa aceea ne-am certat,
Fiindcă el avea şaizeci şi cinci de ani, iar eu treizeci.
Şi eu eram nervoasă şi grea cu copilul
A cărui naştere mă înspăimînta.
Din nou mi-am adus aminte de ultima scrisoare trimisă mie
De acel înstrăinat suflet tînăr
A cărui trădare o ascunsesem,

Căsătorindu-mă cu bătrînul.
Apoi am luat morfină şi m-am apucat de citit.
Prin întunericul care venea peste ochii mei,
Văd şi acum pîlpîitoarea lumină a acestor cuvinte :
„Şi Iisus i-a spus : *Adevărat*
Îţi zic ţie, chiar azi vei fi
Cu mine in rai”.

Johnnie Sayre

Tată, nu vei putea şti niciciînd
Disperările ce mi-au cuprins inima
Cînd am simţit, din pricina neascultării mele,
Nemiloasa roată a maşinii
Afundîndu-mi-se-n carnea scrîşnindă a piciorului.
În timp ce mă transportau spre casa văduvei Morris,
Priveam la clădirea şcolii din vale
De unde trăgeam chiulul, să fur cîle o plimbare cu trenul
Şi m-am rugat să nu mor pînă cînd nu-ţi voi cere să mă ierţi,
Ei! şi apoi lacrimile tale, cuvintele de îmbărbătare înecîndu-ţi-se în gît!
O nesfîrşită fericire mi-a dat mîngîierea clipelor acelea.
Ai fost înţelept, cînd ai gravat pentru mine :
„Răpit din calea răului ce avea să vină”.

Charlie French

Oare aţi aflat vreodată
Care din fraţii O'Brien a fost cel ce
Şi-a descărcat drept în mîna mea pistolul cu care se juca?
Tocmai cînd steagurile erau roşii şi albe
În bătaia brizei, iar Estil zis „Ţapul”
Trăgea cu tunul adus în Spoon River
De la Vicksburg de către căpitanul Harris;
Iar standurile de limonada erau în plin dever
Şi fanfara cînta,
Să se strice deodată totul

Din pricina unei bucăţele de dop cu care mă-mpuşcase sub pielea mîinii,
Şi parcă aud băieţii îngrămădindu-se toţi în jurul meu:
„Ai să mori de dalac, Charlie, asta e sigur."
Vai, Doamne! vai, Doamne!
Care dintre colegii mei o fi făcut asta?

Zenas Witt

Eram de şaisprezece am şi aveam cele mai negre vise
Şi pete-n faţa ochilor şi nervii slăbiţi.
Cărţile citite nu le puteam ţine minte
Ca Frank Drummer, care memora pagină cu pagină.
Şi spatele mă durea, şi mereu îmi făceam griji,
Mintea mi se-ncurca, mă bîlbîiam,
Şi, dacă mă ridicam să spun lecţia, îmi zbura
Din minte tot ce învăţasem.
Ei bine, am citit în ziar anunţul doctorului Weese
Şi acolo am văzut negru pe alb totul,
Ca şi cum m-ar fi cunoscut personal;
Şi am citit şi despre visele de care nu puteam scăpa.
Şi am ştiut astfel că-s hărăzit unei morţi timpurii.
Şi n-am avut linişte pînă nu m-a podidit tusea,
Şi visele au încetat atunci.
Iar apoi am dormit somnul cel fără vise
Aici, pe dealul de lîngă rîu.

Theodore, poetul

De mic, Theodore, stăteai ceasuri întregi
Pe malul tulburului Spoon
Cu ochii-n fundul capului, aţintiţi la gaura cotlonului de unde
Aşteptai să se ivească racul apei de rîu
Răsucindu-şi mai întîi antenele neliniştite şi subţiri ca un smoc de paie,
Curînd mai apoi trupul de culoarea pietrelor arătîndu-şi,
Încrustat cu ochi de tăciune.
Şi te mirai, cu totul pe gînduri,

Ce ştia, ce dorea şi chiar de ce trăia vietatea aceea.
Mai tîrziu însă agerimea ta urmărea bărbaţii şi femeile
Ascunzîndu-se în vizuini ale soartei în mijlocul marilor oraşe,
Pîndind ca sufletele lor să iasă la iveală,
Ca să poţi vedea
Cum trăiau şi pentru ce,
Şi de ce se tîrau mereu atît de aferaţi
Pe drumurile nisipoase de-a lungul cărora apa lipseşte,
Cînd vara începe să fie pe ducă.

Şeful poliţiei orăşeneşti

Cînd cu votarea închiderii crîşmelor,
Prohibiţioniştii m-au făcut şef peste poliţia orăşenească,
Din pricină că pe cînd fusesem chefliu
Şi-nainte de a fi luat drumul bisericii, omorîsem un suedez
La gaterul de lîngă Maple Grove.
Iar ei aveau nevoie de-un bărbat cumplit,
Fără dram de cruţare, drept, curajos, puternic
Şi clocotind de ură împotriva crîşmelor şi-a chefliilor,
Ca să fie în stare să păstreze legea şi să ţină ordinea în tîrg.
Şi mi-au dat pe mînă o bîtă ghintuită
Cu care l-am pocnit pe Jack McCuire
Pînă să apuce el să scoată pistolul şi să mă împuşte.
'geaba şi-au cheltuit prohibiţioniştii banii
Să-l spînzure, căci într-un vis
Eu i-am apărut unuia dintre cei doisprezece juraţi
Şi i-am destăinuit buba întregii poveşti.
Paisprezece ani erau de ajuns că mă ucisese.

Jack McGuire

Ei m-ar fi linşat,
Dacă n-aş fi fost repede dus într-ascuns
La închisoarea din Peoria.
Şi totuşi, paşnic mă întorceam către casă,

C-un ulcior în mînă, niţel ciupit de băutură,
Cînd Logan, şeful poliţiei, mi-a tăiat drumul,
M-a făcut cîine beat şi a-nceput să mă zgîlţîie,
Iar cînd, pentru asta, l-am înjurat, m-a lovit
Cu bîta ce i-o puseseră în mînă prohibiţioniştii,
Şi totul pînă s-apuc eu să trag în el.
Cred că m-ar fi spînzurat, dar să vedeţi
Avocatul meu, Kinsey Keene, era gata să izbutească să-l bage în puşcărie
Pe bătrînul Thomas Rhodes, fiindcă dusese banca de rîpă.
Şi cum judecătorul era prieten cu Rhodes
Pe care voia să-l facă scăpat,
Kinsey a propus achitarea lui Rhodes,
În schimbul a paisprezece ani de osîndă pentru mine.
Şi tîrgul s-a încheiat. Eu mi-am ispăşit pedeapsa
Şi am învăţat să scriu şi să citesc.

Nicholas Bindle

Nu v-a fost ruşine, concetăţenii mei,
Cînd mi s-a verificat averea şi-au auzit toţi
Ce puţine bunuri lăsasem?
Voi, care m-aţi hăituit o viaţă întreagă,
Să dau, să dau, să dau pentru biserici, pentru săraci.
Pentru bunăstarea orăşelului! — eu cel care şi-aşa dădusem destul.
Şi credeţi oare că nu ştiam
Că orga dăruită de mine bisericii
Se inaugura şi a cîntat primele-i acorduri în momentul cînd diaconul Rhodes,
Cel ce a dus la faliment banca şi aproape că m-a ruinat,
Se închina pentru întîia oară după achitarea lui?

Jacob Goodpasture

Cînd a căzut Fort Sumter şi a început războiul
Eu am strigat, în amărăciunea sufletului meu:
„O, glorioasă republică, acum nu mai eşti!"
Cînd l-au îngropat pe fiul meu, soldatul,

În sunetele trîmbiţelor şi bubuitul tobelor,
Inima mea s-a fărmat sub apăsarea
A optzeci de ani, şi am strigat:
„O, fiule, care ai căzut pentru o cauză nedreaptă!
Ucis în lupta pentru libertate!”
Şi m-am tîrît aici sub iarbă.
Iar acum, de pe crenelurile timpului, luaţi aminte:
De trei ori treizeci de milioane de suflete fiind legate împreună
În dragostea pentru adevăr mai mare,
Răpite în aşteptarea ivirii
Unei frumuseţi,
Izvorîte din fraternitate şi înţelepciune.
Eu văd cu ochii spiritului transfigurarea,
Înainte de-a o vedea voi.
Dar voi, urmaşi fără de număr, vulturi de aur care vă faceţi tot mai sus cuibul,
Într-una rotindu-vă mai către înalturi, tinzînd spre lumina
Înaltelor lăcaşuri ale gîndului,
Iertaţi orbirea bufniţei care a plecat dintre voi.

Harold Arnett

Mă rezemam de cămin, scîrbit, scîrbit,
Gîndindu-mă că-s un ratat, privind în gol,
Moleşit de zăpuşeala amiezii.
Clopotul unei biserici suna jalnic în depărtare,
Am auzit plînsul unui ţînc
Şi tusea lui John Yarnell,
Ţintuit la pat, dogorind, dogorind, pe moarte;
Pe urmă vocea mînioasă a soţiei mele:
„Bagă de seamă, că se ard cartofii!”
Şi dezolat am simţit mirosul, apoi un nemaipomenit dezgust m-a cuprins.
Am apăsat pe trăgaci... întuneric... lumină...
Regret nespus... orbecăind iar după viaţă.
Dar prea tîrziu! Am venit, astfel, aici —
Cu plămîni de respirat... aici unde cu plămînii nu se poate respira.
Deşi trebuie... La ce-i foloseşte
Cuiva să scape de lume,

Cînd nici un suflet nu poate vreodată scăpa de veşnicul destin al vieţii!

Margaret Fuller Slack

Aş fi fost tot aşa de mare ca George Eliot
De nu mi-ar fi stat în cale o-ndărătnică soartă.
Fiindcă uitaţi-vă la fotografia mea făcută de Penniwit,
Cu bărbia odihnindu-se în mînă, cu ochi profunzi —
Şi cenuşii, şi scrutători.
Dar s-a ivit vechea, vechea problemă:
Ce să alegi: celibat, căsnicie ori desfrîu?
Apoi John Slack, farmacistul cel bogat, mi-a cerut mîna,
Amăgindu-mă cu promisiunea că voi avea răgazul să-mi văd de roman.
Şi m-am căsătorit cu el, născînd opt copii,
Şi n-am avut cîtuşi de puţin timp să scriu.
Oricum, se sfîrşise cu mine
Cînd, în vreme ce spălam rufele copilului,
M-am împuns în mînă cu acul
Şi am murit de dalac, ironică moarte.
Ascultaţi, ambiţioase suflete, ce vă spun :
Sexul e blestemul vieţii

George Trimble

Vă mai aduceţi aminle cînd stam pe treptele
Tribunalului şi vorbeam despre liberul curs al argintului
Şi despre ideea impozitului unic a lui Henry George?
Vă mai amintiţi apoi că, atunci cînd Nemaiasemuitul Conducător
A pierdut întîia bătălie, eu am început să vorbesc de prohibiţie
Şi am devenit foarte credincios?
Asta se datora nevestei mele
Care mi-a înfăţişat prăpastia ce mă aştepta,
Dacă nu le arătam oamenilor cît sînt de moral.
Ei bine, ea m-a distrus:
Căci radicalii au început să fie bănuitori faţă de mine,
Iar conservatorii n-au fost niciodată siguri de mine —

Şi iată-mă, zac, neplîns de nimeni, aici.

Doctorul Siegfried Iseman

Cînd mi s-a dat diploma, am spus
Către mine însumi că voi fi bun,
Înţelept şi curajos şi că le voi sări într-ajutor altora;
Am spus că voi aplica
În practicarea medicinei credinţa creştină.
Într-un fel, doctorii ceilalţi şi lumea
Ştiu ce se ascunde în inima ta, de îndată ce ai luat
Această înaltă hotărîre.
Şi calea pe care o folosesc ei este să te lase să mori de foame
Şi în afară de săraci, nimeni nu vine la tine.
Iar tu afli prea tîrziu că, a fi doctor,
E doar una din căile de agonisire a vieţii.
Şi cînd eşti sărac, şi cînd ai de dus
Credinţă creştină, soţie şi copii
În cîrcă — he! e prea mult...
De aceea am scornit elixirul tinereţii,
Care m-a azvîrlit în temniţa de la Peoria
Stigmatizînd în mine un escroc şi-un pungaş
Prin sentinţa prea-cinstitului judecător federal.

„Ace" Shaw

Niciodată n-am înţeles ce deosebire-i
Între jocul de cărţi pe bani şi îndeletnicirea
De a vinde proprietăţi imobiliare,
De a practica dreptul, de a fi bancher sau altceva.
Deoarece totul e chestiune de noroc
Totuşi,
Văzut-aţi vreodată să se vîre-n afaceri vreun om într-adevăr muncitor?
Va să stea mai presus decît regii!

Lois Spears

Aici odihneşte trupul Loisei Spears,
Născută Lois Fluke, fiica lui Willard Fluke,
Soţie a lui Cyrus Spears,
Mamă a Myrtilei şi a lui Virgil Spears,
Copii cu vederea senină şi cu mădularele sănătoase.
(Eu m-am născut oarbă.)
Am fost cea mai fericită dintre femei
Ca soţie, mamă şi gospodină,
Grijindu-i pe cei dragi
Şi făcînd din casa mea
Un loc al rînduielilor şi al darnicei ospitalităţi:
Mergeam prin odăi
Şi mă plimbam jur-împrejurul grădinii
Cu un instinct tot atît de sigur cum e privirea,
Ca şi cînd aş fi avut ochi în vîrful degetelor —
Slavă, aşadar, Celui de Sus.

Judecătorul Arnett

E adevărat, concetăţeni,
Cu vechiu-mi registru de procese, zăcînd acolo ani întregi
Pe-un raft de deasupra capului meu şi de deasupra
Scaunul judecătoresc, e adevărat — cum vă spuneam —
Că registrul acela avea o ramă de fier
Şi căzînd, mi-a rănit chelia adînc —
(Socot cumva că a fost răsturnat
De deplasarea, prin tot oraşul, a valurilor de aer
Stîrnite cînd rezervorul de benzină al fabricii de conserve
A explodat şi l-a ars pe Butch Weldy) —
Dar hai să discutăm lucrurile în ordine
Şi să cumpănim chibzuit întregul caz:
Admit mai întîi că mi s-a crăpat ţeasta,
Dar pe urmă lucrul cel groaznic a fost ăsta:
Că foile registrului se năpusteau şi plouau
Jur împrejurul meu ca un pachet de cărţi de joc

Aflat în mîinile unui prestidigitator
Şi că pînă la sfîrşit am tot văzut filele acelea
Pînă cînd, în cele din urmă, am spus: „Alea nu-s foi
Nu puteţi oare vedea că-s zile şi zile
Şi zilele şi zilele a şaptezeci de ani?
Şi de ce mă tot chinuiţi că-s foi
Şi mă torturaţi cu micile însemnări de pe ele?”

Willard Fluke

Soţia mea şi-a pierdut sănătatea
Şi a slăbit, a slăbit pînă a ajuns la nouăzeci de pfunzi.
Atunci veni femeia aceea căreia bărbaţii
Îi spuneau Cleopatra.
Noi, noi cei căsătoriţi,
Toţi ne-am călcat jurămîntul, iar eu deopotrivă cu ceilalţi.
Anii au trecut şi — unul cîte unul —
Moartea i-a răpit pe fiecare în cîte o hidoasă formă.
Şi mă îmbătăm de visele
Unui har lăsat anume de Dumnezeu pentru mine,
Şi am început, rimă după rimă, să scriu, să scriu
Despre a doua venire a lui Hristos.
Atunci Hristos s-a coborît la mine şi-a spus:
„Du-te la biserică şi şezi în faţa obştei,
Mărturisindu-ţi păcatele”.
Dar tocmai cînd mă ridicasem în picioare şi am început să vorbesc,
Mi-am zărit copila care sta în banca din faţă —
Fetiţa mea, născută oarbă! După asta, totul e beznă I

Aner Clute

Mereu, în timp ce comandam vin sau bere,
Nu încetau să mă-ntrebe,
Mai întîi la Peoria, pe urmă la Chicago.
Apoi la Denver, la Frisco, la New York sau oriunde am stat,
Cum de-am ajuns să duc o asemenea viaţă

Şi care a fost începutul.
Ei bine, le-am spus, la-nceput a fost o rochie de mătasă
Şi făgăduiala de căsătorie a unui om bogat —
(Era Lucius Atherton).
Dar nu mărturiseam adevărul.
Să presupunem că un ţînc înhaţă un măr
De pe taraba unei dughene,
Şi care mai de care, toţi se întrec să-i zică hoţ:
Gazetarul, pastorul, judele, poporul —
„Hoţ", „hoţ", „hoţ", oriunde se duce
Şi din pricina asta nu găseşte de lucru, nu poate cîştiga o pîine,
Fără s-o şterpelească; de aceea ţîncul se va deprinde să fure.
Iată cum din felul în care judecă oamenii furtul unui măr,
Ţîncul devine ceea ce este.

Lucius Atherton

Cînd îmi da spicul mustăţii şi părul
Mi-era negru ca pana corbului, eu — care purtam
Pantaloni strîmţi, iar la acul
Cravatei un diamant —
Ce mai crai ţi-am fost şi de cîte pozne m-am ţinut...
Dar pe urmă, cînd firele părului au prins a-mi încărunţi unul cîte unul,
Iată că o nouă răsadniţă de fete
Mă lua în bătaie de joc, fără să se mai teamă de mine,
Şi nu mai aveam înflăcărate aventuri cu femei
De care să fiu socotit un diavol afurisit, fără dram de inimă.
Nu mai aveam decît ordinare încurcături, duhnind a supă-ncălzită,
Cu femei de care mă simţisem pe vremuri legat sau care fuseseră ale altora.
Vremea trecea în vreme, pînă ce am ajuns la restaurantul lui Mayer,
Să n-am parte decît de mîncăruri à la minut,
Un ştirb Don Juan, cărunt, rural, zvîrlit cît colo...
Există o umbră măreaţă care cîntă
Despre una care se numea Beatrice;
Şi acum pricep de ce vigoarea care pe el l-a înălţat,
Pe mine în mlaştina vieţii m-a-mpins de-a berbeleacul.

Homer Clapp

Adeseori, la despărţire, Aner Clute
Se-mpotrivea sărutului meu, îndrugîndu-mi
Că nici nu se cade aşa ceva înainte de a fi logodiţi.
Şi numai cu multă sfiiciune îmi strîngea mîna
Ori de cîte ori îmi ura noapte bună,
Cînd — de la petrecere sau patinoar — o însoţeam pînă-n poarta casei.
Însă paşii mei abia se mistuiau în depărtare,
Cînd Lucius Atherton
(Am aflat-o după ce Aner plecase la Peoria)
I se strecura pînă sub fereastră ori porneau laolaltă
Într-o caleaşcă a lor, cu cai murgi,
Peste cîmp.
Cînd am aflat, am fost atît de zguduit încît mi-a trecut cu totul
Şi toţi banii moşteniţi din averea tatălui meu
I-am vîrît într-o fabrică de conserve, s-ajung să capăt
Postul de contabil-şef; şi s-a ales praful de toţi.
Atunci mi-am dat seama că nu eram decît unul din păcăliţii vieţii.
Căruia singură moartea îi va întinde aceeaşi cupă ca fiecăruia,
Făcîndu-l să se simtă un om ca şi alţii.

Diaconul Taylor

Aparţineam bisericii
Şi partidului prohibiţionist;
Tîrgoveţii au crezut că murisem fiindcă mîncam pepeni roşii.
De fapt avusesem ciroză hepatică,
Fiindcă la fiecare prînz,
De treizeci de ani în şir, mă strecuram dincolo de despărţitura „Reţete”
Din farmacia lui Trainer, să sorb
O duşcă zdravănă
Din sticla pe-a cărei etichetă
Scria *Spiritus Frumenti.*

Sam Hookey

Am şters-o de-acasă c-un circ,
Îndrăgostindu-mă de mademoiselle Estralada,
Îmblînzitoarea de lei.
Odată, înfometînd
Mai mult de o zi leii,
M-am strecurat în cuşca lor şi-am început
Să-l zvînt în bătăi pe Brutus,
Pe Leo şi pe Cypsy.
Drept care Brutus a sărit asupra mea
Şi m-a sfîşiat.
Pătrunzînd în aceste nepămîntene tărîmuri,
C-o umbră m-am întîlnit, care m-a blestemat, spunîndu-mi
Că bine mi se întîmplase.
Era Robespierre!

Cooney Potter

Am moştenit de la tatăl meu patruzeci de acri
Şi prin munca mea şi-a soţiei mele, a celor doi fii şi-a celor două fiice.
Prin munca noastră din zori pînă-n seară — am agonisit
O mie de acri. Dar nemulţumit,
Dorindu-mă proprietarul a două mii de acri,
M-am tot foit prin ani cu toporul şi cu plugul,
Trudind, tăgăduindu-mă pe mine însumi, pe soţie, pe fiii şi fiicele mele
Greşit mă judecă moşierul Higbee, spunînd
Că am murit pentru că fumam ţigări de foi Red Eagle.
Tot înfulecînd plăcintă fierbinte şi-n ceasurile de arşiţă
Din timpul secerişului tot dînd pe gît cafea,
M-am pomenit aici înainte de-a intra într-al şaizecilea an.

Scripcarul Jones

Pâmîntut întreţine o vibraţie
În inima ta şi acolo vibraţia aceea eşti tu.

Iar dacă oamenii află că poţi cînta la vioară,
Ei bine, va trebui să cînţi toată viaţa.
Ce vezi, un lan de trifoi?
Ori o pajişte prin care să mergi spre rîu în jos?
Suflă vîntul prin porumb; îţi freci mîinile
Cu gîndul la boii care-or fi apoi gata de dus la tîrg;
Ori auzi foşnetul de fuste
Ca al fetelor dansînd în Little Grove.
Pentru Cooney Potter un vîrtej de praf
Sau de frunze în trombă însemna secetă pustiitoare:
Ei îmi păreau asemeni lui Sammy Roşcovanul
Coborînd la Toor-a-Loor.
Cum aş fi putut eu să-mi ar cei patruzeci de acri,
Ca să nu vorbim de mai mult,
Cu un talmeş-balmeş de corni, de fagoţi şi de piculine
Stîrnite în creierul meu de prihori şi de ciori
Şi de hîrîitul unei mori de vînt — numai de ele?
Niciodată în viaţa mea nu m-am apucat de arat.
Fără ca să se oprească-n drum careva
Şi să mă ia la o petrecere sau la iarbă verde.
Am încheiat-o aşadar tot cu patruzeci de acri de pămînt;
Am sfîrşit viaţa cu o scripcă spartă,
Şi cu un rîs sfărîmat, şi cu o mie de amintiri,
Şi fără nici o părere de rău.

Nellie Clark

Eram numai de opt ani;
Şi înainte de a fi crescut şi de a şti ce înseamnă aia...
Nici n-aveam cuvinte să pot mărturisi ce-a fost, în afară
De faptul că eram speriată şi că i-am spus mamei;
Tata luă atunci un pistol,
Vrînd să-l ucidă pe Charlie, care era băiat mare.
Avea cincisprezece ani, însă i-a fost milă de maică-sa.
Şi totuşi această întîmplare m-a urmărit mereu.
Cel ce mă luă de nevastă, un văduv de treizeci şi cinci de ani,
Era nou venit în ţinut şi n-auzise niciodată povestea,

Decît după ce trecură doi ani de la căsătorie.
Atunci se crezu înşelat,
Şi toţi au fost de părere că, de fapt, nu mă luase fecioară.
Ei bine, m-a părăsit şi-n iarna următoare
Mi-am luat rămas bun de la viaţă.

Louise Smith

Herbert a rupt logodna noastră care dura de opt ani
Cînd, de la liceu, Annabelle,
S-a întors în tîrg — vai mie!
Dacă aş fi lăsat în pace iubirea mea pentru el,
Poate că ea ar fi crescut, prefăcîndu-se într-o frumoasă mîhnire
Cine ştie — umplîndu-mi viaţa cu o tămăduitoare mireasmă.
Eu însă am torturat-o, am otrăvit-o,
I-am orbit ochii şi iubirea a devenit ură —
Iederă veninoasă în loc de clematită.
Şi sufletu-mi a căzut de pe haracii lui
Încurcîndu-şi cîrceii în prăbuşire.
Nu lăsa voinţa să se joace de-a grădinarul sufletului tău,
Decît dacă eşti sigur
Că e mai înţeleaptă decît sufletul.

Herbert Marshall

Toată durerea şi ura ta, Louise, faţă de mine
Au izvorît din amăgirea că doar nestatornicia
Minţii mele şi dispreţul faţă de drepturile sufletului tău
M-au îndemnat să-mi întorc ochii spre Annabelle şi să te părăsesc.
De fapt, tu ai ajuns să mă urăşti tocmai din iubirea ce mi-o purtai,
Deoarece eu eram fericirea sufletului tău,
Anume alcătuit ca
Să-ţi împlinesc viaţa, dar n-am vrut.
Tu n-ai fost însă decît nenorocirea mea. De-mi erai
Fericirea, m-aş fi deslipit eu de tine?
Asta-i durerea vieţii,

Că unul poate fi fericit numai cînd sînt doi fericiţi;
Şi că inimile noastre-s atrase către stele
Care nu ne doresc.

George Gray

Am cercetat în mai multe rînduri
Marmora dăltuită pentru mine —
O corabie cu pînzele strînse odihnindu-se în port.
De fapt, într-adevăr, ea închipuie nu destinaţia
Ci viaţa mea.
Căci mi-a fost oferită iubirea şi deziluziile m-au speriat;
Durerea a bătut la uşa mea, dar mi-a fost frică;
Ambiţia m-a chemat, dar mă cuprindea groaza de riscuri,
Deşi mi-era tot timpul foame de un rost în viaţă.
Iar acum ştiu că trebuie să ridicăm pînza
Şi să prindem vînturile destinului
Ori încotro ar împinge vînturile corabia.
Rost încercînd vieţii a da, povestea se poate sfîrşi cu nebunie.
Dar viaţa fără rost e tortura
Neliniştii şi a dorinţei vagi -—
Este o corabie căreia îi e dor şi frică totuşi de mare.

Moşierul Henry Bennet

Niciodată nu mi-a trecut prin minte,
Pînă ce n-am ajuns pe moarte,
Că Jenny, cu iubirea ei, m-a ucis înadins,
Fiindcă aveam şaptezeci de ani, iar ea doar treizeci şi cinci,
Şi asta m-a ros şi-am ajuns ca o umbră, încercînd să fiu soţul
Lui Jenny, rumenei Jenny cea plină de dogorile vieţii...
Căci toată înţelepciunea şi tot harul minţii mele
Pe ea n-o încîntau de loc, ăsta-i adevărul adevărat,
Ci tot mereu vorbea despre forţa uriaşă
A lui Willard Shafer şi despre grozava lui scofală
De a fi ridicat o dată, la ferma lui Georgie Kirby,

Un tractor din şanţ.
Aşa că Jenny mi-a moştenit averea şi s-a măritat cu Willard,
Muntele acela de muşchi! Sufletul ăla grosolan!

Griffy, dogarul

Dogarul ar trebui să ştie despre ciubere.
Eu însă am învăţat şi despre viaţă,
Iar voi, care hoinăriţi în jurul acestor morminte,
Socotiţi că ştiţi viaţa.
Credeţi că ochiul vostru cuprinde un orizont larg, poate,
Şi de fapt nu faceţi decît să priviţi înlăuntrul ciubărului vostru.
Nu sînteţi în stare să vă ridicaţi pînă la marginea lui,
Să vedeţi lumea din afară a lucrurilor,
Şi în acelaşi timp să vă vedeţi şi pe voi înşivă.
Scufundat în hîrdăul propriului vostru eu —
Tabu-uri şi reguli şi speranţe
Sînt doagele ciubărului vostru.
Zdrobeşte-le şi împrăştie vraja
De a crede că ciubărul tău e viaţa
Şi că tu o cunoşti!

A. D. Blood

Dacă voi, în tîrg, socotiţi că munca mea a fost vrednică de vreun merit,
Eu care am închis crîşmele şi am interzis jocurile de cărţi,
Şi am chemat-o pe bătrîna Daisy Fraser înaintea judecătorului Arnett,
Pornind mai multe cruciade spre a curăţa poporul de păcate;
De ce o lăsaţi atunci pe Dora, fiica modistei,
Şi pe netrebnicul fiu al lui Benjamin Pantier,
Să-şi facă în fiecare noapte, din mormîntul meu, nelegiuita lor pernă ?

Robert Southey Burke

Mi-am irosit banii încercînd să te aleg primar,
A. D. Blod.
Mi-am revărsat admiraţia asupra ta,
Erai — după a mele păreri — omul aproape desăvîrşit.
Praful s-a ales de personalitatea
Şi idealismul tinereţii mele;
Şi tăria unui suflet loial
Şi toate nădejdile pentru soarta omenirii
Şi întreaga-mi credinţă în adevăr
S-au topit în oarba căldură
A devotamentului meu pentru tine,
Şi după chipul tău s-au modelat.
Iar apoi, cînd am descoperit cine erai într-adevăr:
Că-n tine nu locuia decît un suflet mic
Şi că-ţi erau false cuvintele,
Aidoma albilor tăi dinţi de porţelan
Şi manşetelor tale de celuloid,
Atunci mi-am urît iubirea mea pentru tine,
M-am urît pe mine însumi şi te-am urît,
Gîndindu-mă la sufletul meu care se irosise şi la rătăcita mea tinereţe.
Încît va spun tuturor: feriţi-vă de idealuri,
Păziţi-vă de a vă încredinţa iubirea
Oricărui om din viaţă.

Dora Williams

Cînd Reuben Pantier a fugit şi m-a abandonat,
Plecat-am la Springfield. Acolo am întîlnit un beţiv
Al cărui părinte tocmai închisese ochii, lăsîndu-i o avere.
S-a căsătorit cu mine fiind beat. Viaţa mi-a fost distrusă
N-a trecut decît un an şi într-o zi l-au găsit mort...
Asta m-a îmbogăţit. M-am mutat la Chicago.
După un timp l-am întîlnit pe scandalagiul Tyler Rountree.
M-am mutat la New York. Un magnat cu păr cărunt
S-a îndrăgostit nebuneşte de mine — şi iată-mă cu altă avere.
Într-o noapte, să vedeţi, a murit chiar în braţele mele
(Ani de-a rîndul m-a urmărit faţa lui congestionată.)

A fost aproape un scandal. Şi iar m-am mutat.
De data asta însă la Paris. Eram acum o femeie
Şireată, subtilă, versată într-ale lumii şi bogată.
Apartamentul meu dulce de lîngă Champs Elysees
Ajunsese un loc de întîlnire pentru tot felul de lume:
Muzicieni, poeţi, filfizoni, artişti, nobili,
Şi se vorbea franceza, germana, italiana, engleza.
M-am căsătorit cu contele Navigato, de fel din Genova.
Ne-am dus la Roma. Cred că m-a otrăvit.
Acum, la Campo Santo cel cu privirea
Spre mare, de unde tînărul Columb zărea lumi noi,
Ia te uită ce au gravat pe mormîntul meu: „Contesa Navigato
Implora eterna quiete." [6]

Doamna Williams

Eu am fost modista
Cea despre care se bîrfea, se spuneau minciuni,
Am fost mama Dorei
A cărei stranie plecare din lume
O aruncară pe seama creşterii sale.
Ochiul meu, iscusit la frumos,
Vedea multe alte lucruri pe lîngă panglici,
Catarame şi pene de pălărie —
Pe lîngă pălăriile de paie şi fetrul
De gătit chipuri drăgălaşe,
Plete negre, plete aurii.
Un lucru vreau să vă spun
Şi un altul să vă întreb :
Cele dibace la furatul soţilor altora
Îşi dau cu pudră, poartă podoabe
Şi pălării la modă.
Nevestelor! Purtaţi-le voi înşivă!
Pălăriile pot isca divorţuri —
Dar le pot şi împiedica.

[6] Contesa Navigato imploră linişte veşnică (ital.).

Ei bine, lăsaţi-mă să vă întreb :
Dacă toţi copiii născuţi aici în Spoon River
Ar fi fost crescuţi pe spezele districtului undeva la o fermă,
Iar taţilor şi mamelor li s-ar fi îngăduit
Să trăiască şi să se bucure liberi, schimbîndu-şi — după plac — perechea, Credeţi oare că-n Spoon River Ar fi fost mai rău ?

Jack, orbul

Cîntasem toată ziua din scripcă la iarmaroc.
Dar venind spre casă, „Butch" Weldy şi Jack McGuire,
Care urlau asurzitor, m-au silit să zic şi să tot zic
Din arcuş cîntecul despre *Susie Skinner*, în timp ce ei dădeau bice cailor,
Pînă cînd telegarii au rupt-o la fugă.
Eram orb, am încercat să scap,
Cînd căruţa s-a rostogolit în şanţ,
Prinzîndu-mă sub roţi şi strivindu-mă.
— Şi aici e un orb cu o frunte
Mare şi albă ca un nor.
Iar noi, toţi scripcarii, de la cel mai de sus pînă la cel mai de jos,
Făcători de muzică şi povestitori de poveşti,
Stăm la picioarele lui,
Şi-l ascultăm cum cîntă despre căderea Troiei.

John Horace Burleson

Am cîştigat aici în tîrg, la şcoală, premiul
De compoziţie literară,
Şi am publicat un roman mai înainte de-a împlini douăzeci şi cinci de ani.
La oraş m-am dus în căutare de subiecte şi ca să-mi îmbogăţesc arta;
Acolo m-am căsătorit cu fiica bancherului.
Iar mai tîrziu am ajuns preşedintele băncii —
Veşnic visînd la un pic de răgaz,
Ca să scriu un roman despre război.
Prieten, între timp, al celor mari, şi iubitor al literelor,
Şi gazdă a lui Matthew Arnold şi-a lui Emerson.

Şi, după dineuri, orator — improvizînd compuneri
Pentru cluburile locale. Adus, în cele din urmă, aici —
Căminul meu, ştiţi bine, din tinereţe —
Iar la Chicago nici măcar o placă comemorativă
Care să-mi păstreze viu numele.
Ce măreţ e să scrii acest singur vers:
„Rostogoleşte-te, tu! întunecat şi-adînc ocean albastru, rostogoleşte-te!”

Nancy Knapp

Ei bine, nu vedeţi că aşa s-a întîrnplat:
Noi i-am cumpărat ferma cu ceea ce moştenise,
Iar fraţii şi surorile lui l-au învinuit că-nveninase
Mintea părintelui său împotriva celorlalţi, a tuturora.
Şi n-am avut niciodată tihnă cu comoara noastră.
Peste vite a dat boala, iar holdele s-au stricat.
Şi a căzut peste hambar trăsnetul.
Aşa încît, ca s-o putem duce mai departe, am ipotecat ferma.
Iar el a devenit tăcut şi era mereu supărat.
Unii dintre vecini n-au mai vrut apoi să ne vorbească,
S-au dat de partea fraţilor şi-a surorilor lui.
Iar eu n-aveam încotro s-o iau, aşa cum cineva şi-ar putea spune
Mai devreme în viaţă: „Ce-are a face,
Cutare şi cutare mi-i prieten, ori pot zvîrli naibii orice năduf,
C-o mică excursie la Decatur”.
Cele mai îngrozitoare miasme au năpădit apoi odăile.
Aşa că am dat foc paturilor şi vechea casă de vrăjitoare
Ca un muget de flăcări s-a ridicat.
În timp ce eu dănţuiam prin curte, fîlfîind braţele
Şi el, ca un juncan pe moarte, plîngea.

Barry Holden

În toamna în care sora mea Nancy Knapp
A dat foc casei
Tocmai îl judecau pe doctorul Duval

Pentru uciderea Zorei Clemens,
Iar eu nu m-am dezlipit din sala tribunalului două săptămîni,
Ascultînd la toţi martorii.
Era limpede că doctorul o lăsase însărcinată;
Şi să-ngăduie să se nască pe lume copilul,
Nu se putea.
Ei bine, atunci cum rămîne cu mine cel cu opt copii
Şi unul pe drum, şi cu ferma ipotecată lui Thomas Rhodes?
Şi cînd, în noaptea aceea, am ajuns acasă,
(După ce ascultasem povestea plimbării cu trăsurica,
Şi cum Zora fusese găsită în şanţ,)
Chiar acolo, lîngă scări, unde băieţii desfundaseră
Pămîntul ca să caute rîme de pescuit, primul lucru
Peste care-am dat cu ochii a fost securea!
Şi, de cum am intrat, borţoasă, s-a ivit
În faţa mea, în picioare, nevastă-mea,
Şi a deschis vorba despre ferma ipotecată,
Şi am ucis-o!

Procurorul de stat Fallas

Eu, mînuitorul pedepselor, distrugătorul de socoteli,
Cel ce lovea cu bice şi cu spade;
Eu care-i uram pe-ncălcătorii de lege;
Eu, legalistul ne-ndurător şi amar,
Îndemnînd juraţii să-l spînzure pe nebun, pe Barry Holden,
Am fost lovit de moarte de lumina prea crudă,
Şi m-am trezit cu fruntea însîngerată în faţa unui adevăr:
Forcepsul de oţel neîndemînatic mînuit de mîna unui doctor,
Atingîndu-se de craniul odraslei mele, cînd intra în viaţă,
A făcut din copil un idiot.
Ca să am grijă de el, m-am aplecat
Asupra cărţilor de ştiinţă.
Aşa s-a întîrnplat că rătăciţii la minte
Au ajuns a-mi fi singura îndeletnicire pe lume.
Biet copil nenorocit! Tu ai fost, în cele din urmă, olarul,
Iar eu şi toate faptele mele milostive

Am fost vasele mîinilor tale.

Wendell P. Bloyd

La început m-au învinuit de huliganism,
Neexistînd nici un text de lege împotriva blasfemiei.
Mai tîrziu m-au închis ca nebun
Şi acolo am fost omorît în bătaie de-un supraveghetor catolic.
Iată-mi vinovăţia:
Am spus că Dumnezeu l-a minţit pe Adam şi l-a sortit
Să ducă o viaţă de neghiob,
Neştiutor că există pe lume şi rău şi bine,
Iar cînd Adam l-a păcălit şi el pe Dumnezeu, mîncînd mărul
Şi cînd a dat de gol minciuna,
Dumnezeu l-a alungat din rai spre a-l împiedica să ia
Fructul vieţii cea fără de moarte.
Dar pentru numele lui Hiistos, voi, oameni cu bun simţ,
Iată ce zice despre asta însuşi Dumnezeu, în cartea Genezei:
„Şi Domnul Dumnezeu a spus, luaţi aminte, că omul
A devenit asemenea unuia dintre noi" (este, vedeţi, oarecare pizmă aici)
„În stare să cunoască binele şi răul" (iată clar minciuna că totul e bun)
„Şi-acum, ca nu cumva să-şi întindă mîna şi să ia
Şi din arborele vieţii şi să mănînce, ca astfel să trăiască în veci,
De aceea Domnul Dumnezeu l-a izgonit din grădina raiului."
Şi cred că pricina pentru care — ca să iasă din blestemata încurcătură — Dumnezeu
L-a răstignit pe propriu-i fiu, este că aşa îi stă lui în fire.

Francis Turner

În copilărie
Nu m-am putut juca, nici alerga.
La vîrsta bărbăţiei nu puteam bea, ci doar
O picătură-două sorbeam din pahar,
Deoarece scarlatina îmi slăbise inima.
Zac aici acum, dezmierdat

De o taină ştiută doar de Mary:
Există undeva o grădină de salcîmi,
De copaci de Catalpa şi de dulci arbori cu viţe —
În acea după-amiază de iunie, acolo,
Alături de Mary —
Sărutînd-o cu sufletul pe buze,
Dintr-o dată sufletul meu şi-a luat zborul.

Franklin Jones

Dacă aş mai fi putut trăi încă un an
Izbuteam să-mi termin maşina de zbor,
Devenind bogat şi celebru.
De aceea n-a greşit meşteşugarul
Care a încercat să-mi sculpteze o turturea pe mormînt,
Făcînd-o să semene mai mult c-un pui de găină.
Căci totul ce-i altceva decît că eşti clocit
Şi alergi prin curte,
Pînă vine ziua tăierii?
Afară de cazul în care cineva are un creier de înger
Şi vede securea de la început!

John M. Church

Am fost avocatul Statului
Şi al Companiei de Asigurări care-i asigura
Pe proprietarii minei.
Tras-am sforile cu judecătorii şi cu juraţii,
Şi cu tribunalele superioare, spre-a-nâbuşi plîngerile
Schilodiţilor, ale văduvei şi orfanului,
Şi prin asta m-am îmbogăţit.
Baroul mi-a-nălţat osanale într-o sforăitoare dare de seamă.
Iar tributul florilor prisoselnic a fost.
Însă şobolanii mi-au ros inima,
Iar un şarpe şi-a făcut cuib în tigva mea!

Sonia rusoaica

Eu, născută la Weimar
Dintr-o mamă franţuzoaică
Şi-un tată neamţ, profesor grozav de-nvăţat,
Rămasă orfană la paisprezece ani,
M-am făcut dansatoare, cunoscută sub numele de Sonia rusoaica
Pretutindeni, în sus şi în jos, pe bulevardele Parisului,
Amantă la timpul potrivit a tot felul de duci şi de conţi,
Iar mai tîrziu a artiştilor şi a poeţilor săraci.
La patruzeci de ani, *passée*[7], am luat-o spre New York
Şi l-am întîlnit pe vapor pe bătrînul Patrick Hummer,
Roşcovan la chip şi bronzat, cu toate că trecut de şaizeci de ani,
Întorcîndu-se acasă după ce vînduse un întreg
Vapor cu vite la Hamburg, marele oraş german.
El m-a adus la Spoon River şi am trăit amîndoi aici
Douăzeci de ani — toată lumea credea că sîntem căsătoiiţi!
Acest stejar de lîngă mine e locul cel mai plăcut de întîlnire
Al gaiţelor albastre, care toată ziua sporovăie.
Şi de ce nu ? căci pînă şi pulberea mea rîde,
Gîndindu-se la hazliul lucru ce se cheamă viaţă.

Isa Nutter

Doctorul Meyers spunea că am satyriasis,
Iar doctorul Hill i-a zis leucemie —
Eu ştiu însă ce m-a adus aici:
Aveam şaizeci de ani, şi tot atîta putere ca şi un bărbat
De treizeci şi cinci sau de patruzeci de ani
Şi nu din pricină că scriam o scrisoare pe zi,
Nici din cauză că de şapte ori pe săptămînă mă culcam tîrziu,
Nici încordarea de a mă gîndi într-una la Minnie,
N-a fost nici frica, ori vreo groază gîlgîind de gelozie,
Nici continua strădanie de-a încerca să înţeleg
Sufletul ei minunat, nici compătimirea
Mizerabilei vieţi pe care o dusese

[7] Trecută (fr.).

Cu primul şi cu al doilea ei soţ —
Nimic din toate acestea nu m-a doborît,
Ci ţipetele fiicelor şi ameninţările fiilor.
Şi batjocurile, şi blestemele întregului meu neam,
Pînă în ziua în care am şters-o pe jos la Peoria
Şi m-am căsătorit, în ciuda lor, cu Minnie —
Aşa că de ce vă miraţi că testamentul meu a fost făcut
Pentru cea mai bună şi cea mai pură dintre femei?

Barney Hainsfeather

Dacă trenul de excursie către Peoria
Ar fi deraiat doar, aş fi putut scăpa cu viaţă —
Cu siguranţă însă că de locul unde mă aflu acum scăpăm.
Deoarece însă a şi ars, pe mine m-au confundat
Cu John Allen, care a fost expediat la cimitirul evreiesc
Din Chicago,
Iar pe John l-au confundat cu mine. Aşa încît zac unde vedeţi.
Destul de rău era să ţii în tîrgul ăsta chiar şi-o dugheană cu haine
Darmite să fii îngropat aici — *ptiu!*

Petit, poetul

Seminţe-ntr-o păstaie uscată — tic, tic, tic,
Tic, tic, tic, precum moliile la sfadă —
Palizi iambi treziţi de reavăna briză,
Dar din care pinul iscă o simfonie —
Triolete, vilanele, rondeluri, rondouri,
Balade vechi cu zecile, doldora de-aceleaşi vechi gînduri:
Zăpezile şi trandafirii de ieri au pierit
Şi iubirea ce este, decît un trandafir care piere?
Toată viaţa din jurul meu în orăşelul acesta:
Tragedie, comedie, bravură şi adevăr,
Curaj, statornicie, eroism, ratare,
Toate întreţesute — şi pe ce modele!
Păduri, cîmpii, pîraie şi rîuri

Şi eu orb la toate acestea, întreaga-mi viaţă orb!
Triolete, vilanele, rondeluri, rondouri,
Seminţe într-o păstaie uscată — tic, tic, tic,
Tic, tic, tic, ce iambi mărunţi,
În timp ce Homer şi Whitman vuiau puternici prin codri de pini.

Pauline Barrett

Rămasă doar un schelet de femeie, după bisturiul chirurgului:
Şi aproape un an, pînă ce să-mi revină puterile,
Pînă cînd zorile aniversării a zece ani de la căsătoria noastră
M-au găsit semănînd din nou cu mine însămi.
Am umblat împreună prin pădure,
Pe cărări tăcute cu muşchi şi iarbă.
Dar nu mă puteam uita în ochii tăi,
Şi tu nu puteai privi într-ai mei,
Căci atît de mare era suferinţa noastră, părul tău începînd a se-ncenuşa,
Iar eu doar un schelet al eului meu.
Şi despre ce-am vorbit? — cerul şi apa
Ne-au fost pretexte şi aproape orice, numai ca să ne ascundem gîndurile.
Pe urmă darul tău, de trandafiri sălbatici,
Aşezaţi pe masă ca să ne fie cinei podoabă.
Dragul de tine, ce curajos te luptai
Să închipui şi să trăieşti din amintire o încîntare!
Apoi buna dispoziţie a scăzut, pe măsură ce cobora noaptea,
Iar tu m-ai lăsat singură pentru un timp în camera mea,
Aşa cum făcuseşi, dragul de tine, şi cînd eram mireasă.
Iar eu m-am uitat în oglindă şi ceva spunea :
„Cine e pe jumătate mort ar trebui să moară de tot
Şi să nu batjocorească vreodată viaţa, nici să înşele dragostea noastră."
Şi am făcut-o, uitîndu-mă acolo, în oglindă —
Dragul meu, oare ai putut-o înţelege ?

Doamna Charles Bliss

Sfinţia sa Wiley a fost de părere că, spre binele copiilor,

Să nu-mi las bărbatul.
Iar judecătorul Somers l-a sfătuit pe soţul meu tot aşa.
Astfel că am dus-o pînă la sfîrşitul drumului împreună.
Dar doi dintre copii gîndeau că el are dreptate.
Şi doi dintre copii gîndeau că am dreptate eu.
Cei care-i ţineau lui partea mă cleveteau pe mine,
Iar cei care ţineau cu mine îl osîndeau pe el.
Şi toţi îl compătimeau pe cel de partea căruia trecuseră,
Toţi erau sfîşiaţi de durerea vinei de a-i judeca pe ceilalţi
Şi cu sufletul chinuit că nu ne mai puteau admira în aceeaşi măsură
Şi pe el şi pe mine.
Orişice grădinar ştie însă că plantele răsărite în pivniţe
Ori dedesubtul steiurilor cresc îngheboşate, galbene, schilave.
Şi nici o mamă nu şi-ar lăsa copilul să sugă
Lapte bolnav de la pieptul ei.
Totuşi, preoţii şi judecătorii sînt de părere că sufletele se înalţă
Acolo unde nu este lumină de soare, ci numai crepuscul,
Acolo unde nu e căldură, ci numai umezeală şi frig —
O, voi predicatori şi judecători!

Doamna George Reece

Tinerilor din această generaţie le-aş spune:
Memoraţi cîteva versuri despre adevăr şi frumuseţe.
V-ar putea folosi la vreo cotitură a vieţii.
Soţul meu n-a avut de-a face cu
Prăbuşirea băncii — el era numai casierul ei.
Falimentul s-a datorat preşedintelui Thomas Rhodes
Şi fiului său cel îngîmfat şi fără de scrupule.
Cu toate acestea, soţul meu a fost trimis la închisoare,
Şi eu am rămas cu copiii,
Să-i hrănesc, să-i îmbrac, să-i dau la şcoală.
Am făcut-o însă şi pe asta şi i-am împins înainte
Şi i-am trimis — curaţi şi puternici — pe toţi în lume,
Şi totul — graţie înţelepciunii din versul lui Pope:
„Îndeplineşte-ţi menirea —- într-asta constă întreaga onoare”.

Reverendul Lemuel Wiley

Am ţinut patru mii de predici,
Şi am condus patruzeci de consfătuiri religioase,
Şi am botezat mulţi convertiţi.
Nici o faptă de-a mea totuşi
Nu străluceşte mai viu în amintirea oamenilor,
Şi pe nici una n-o preţuiesc mai mult:
Uitaţi-vă cum i-am salvat de la divorţ pe soţii Bliss
Şi cum le-am ferit copiii de o atare nenorocire,
Ca să poată crească şi deveni bărbaţi şi femei cumsecade,
Fericiţi ei înşişi şi făcînd cinste orăşelului.

Thomas Ross, junior

Asta am văzut-o cu ochii mei chiar:
O rîndunică de deal
Şi-a făcut cuibul într-o gaură a naltului mal de argilă
De lîngă Vadul Morarului.
Dar de-abia îşi scosese puii,
Că un şarpe s-a şi tîrit pînă la cuib
Să i-i mănînce.
Atunci, cu fluturări iuţi de aripi şi cu
Ţipete ascuţite, rîndunica
S-a luat la bătaie cu şarpele,
Orbindu-l cu loviturile aripilor ei,
Pînă cînd şarpele, zvîrcolindu-se şi dîndu-şi capul pe spate,
Se rostogoli de pe mal
În rîul Spoon şi se înecă.
Nu trecu însă nici o oră,
Pînă ce un uliu
Grămădi rîndunica împlîntînd-o în spinii unor mărăcini.
Cît despre mine, eu mi-am înfrînt josnica fire,
Doar ca să ajung să mă nimicească ambiţia fratelui meu.

Jefferson Howard

Vitejeasca mea luptă! Căci vitejească o numesc,
Împotriva credinţelor tatălui meu din vechea Virginie:
Urînd sclavia, dar nu mai puţin războiul.
Plin de vioiciune, de îndrăzneală, de curaj,
Aruncat în viaţă aici, la Spoon River,
Cu forţele sale dominante provenite din Noua Anglie —
Republicani, calvini, bancheri, neguţători,
Care mă urau, dar totuşi se temeau de braţul meu;
Cu o nevastă şi cu odrasle greu de întreţinut
Şi totuşi fructe ale însuşi dorului meu de viaţă;
Furînd de ici şi de colo răzleţe plăceri care-mi ştirbeau din prestigiu
Şi recoltînd rele pe care nu eu le semănasem;
Duşman al bisericii cu răceala ei faţă de cele trupeşti,
Prieten a ceea ce era omenesc în taverne;
Amestecat cu destine întru totul străine mie,
Părăsit de mîinile pe care le socotisem propriile-mi mîini.
Apoi tocmai cînd simţeam cum uriaşa-mi putere
Începe să-şi piardă suflarea, băgat-am de seamă că vlăstarele mele
Îşi îndreptaseră vieţile spre alte grădini,
Iar eu am rămas singur, cum singur pornisem!
Viteaza mea viaţă! Murit-am în picioare,
Privind drept în faţă tăcerea, drept în faţă soarta
De-a nu şti nimeni vreodată de lupta pe care-am purtat-o.

Albert Schirding

Jonas Keene îşi credea soarta foarte amară
Din pricină că toţi copiii lui au fost nişte rataţi.
Dar eu cunosc un şi mai apăsător destin:
Să fii tu însuţi un ratat, cînd toate odraslele tale sînt reuşite.
Căci eu crescut-am un stol de vulturi
Care în cele din urmă au zburat, lăsîndu-mă
Ca pe o cioară pe creanga părăsită.
Apoi, cu ambiţia de a-mi preceda numele de titulatura Onorabil
Şi de a ajunge să mă bucur de admiraţia copiilor mei,

Am candidat la postul de inspector regional al şcolilor,
Risipindu-mi agoniseala ca să cîştig; şi am pierdut.
În toamna în care fiica mea a obţinut premiul Întîi la Paris
Pentru tabloul intitulat „Vechea Moară” —
(Era moara de apă dinainte ca Henry Wilkin să fi introdus aburul.)
Sentimentul că eram nevrednic de ea m-a dat gata.

Jonas Keene

De ce şi-o fi pus Albert Schirding capăt zilelor,
Încercînd să fie inspector regional,
Binecuvîntat cum era — înainte chiar de a fi ajuns la şaizeci de ani —
Cu belşugurile vieţii
Şi cu minunaţii lui copii care-i făceau cinste?
O, dacă numai unul din băieţii mei ar putea
Să ia în antrepriză un chioşc de ziare,
Sau dacă măcar vreuna din fetele mele s-ar fi putut mărita c-un om cumsecade.
Atunci n-aş mai fi mers pe ploaie
Şi nu m-aş mai fi vîrît în pat cu hainele leoarcă,
Dînd naibii orice ajutor medical.

Eugenia Todd

Avut-a vreunul din voi, trecătorilor,
Vreo măsea stricată care să-l sîcîie neîncetat ?
Sau vreo durere în coastă care niciodată să nu-i dea pace?
Sau o tumoare malignă care cu timpul să crească?
Astfel încît pînă şi-n somnul cel mai adînc să existe
O umbră de conştiinţă sau fantoma unui gînd
Despre dinte, coastă, tumoare?
Iubirea zădărnicită, sau înfrînta ambiţie,
Ori o greşeală în viaţă, care ţi s-au împletit cu viaţa,
Fără speranţă, pînă la sfîrşit,
Ca un dinte sau ca o durere în coastă,
Îţi va pluti prin vise în somnul din urmă,
Pînă ce desăvîrşita eliberare de lut

Vine la tine ca la unul ce se trezeşte
Însănătoşit şi vesel într-o dimineaţă!

Yee Bow

Au reuşit să mă trimită la şcoala duminicală
Din Spoon River
Şi au încercat să mă facă să mă lepăd de Confucius pentru Iisus.
N-aş fi putut-o nimeri mai rău
Nici de încercam să-i fac eu pe ei să-l părăsească pe Iisus pentru Confucius.
Căci, fără nici o prevenire, ca şi cînd ar fi fost vorba de o glumă,
Şi furişîndu-se pe la spate, Harry Wiley,
Fiul pastorului, mi-a vîrît coastele-n plămîni
C-o lovitură de pumn.
Nu-mi va fi dat niciodată să dorm alături de strămoşii mei din Pekin
Şi la mormîntul meu nu s-or închina copiii.

Washington McNeely

Avut, respectat de concetăţenii mei,
Tatăl a mulţi copii, născuţi dintr-o mamă de viţă nobilă,
Toţi crescuţi aici
În conacul cel mare de la marginea oraşului.
Uitaţi-vă la cedrul din grădină!
Mi-am trimis băieţii toţi la Ann Arbor, toate fetele la Rocktord,
Între timp viaţa-mi îşi urma cursul încărcîndu-se de tot mai multe bogăţii şi onoruri
—
Şi tot odihnindu-mă sub cedrul meu seara,
Anii au trecut.
Mi-am trimis fetele în Europa;
Le-am dat zestre cînd s-au măritat,
Băieţilor mei le-am dat bani să intre în afaceri.
Erau copii viguroşi, făgăduitori ca merele
Înainte de a li se da în vileag părţile viermănoase,
Dar John a fugit din ţară în chip ruşinos,
Jenny a murit dintr-o naştere,

Eu şedeam sub cedrul meu.
Harry şi-a pus capăt zilelor după un chef,
Susan a divorţat —
Eu stam sub cedrul meu.
Paul s-a îmbolnăvit de prea multă învăţătură,
Mary s-a închis în casă din pricina iubirii ce-o purtase unui bărbat —
Eu stam sub cedrul meu.
Toţi plecaseră, li se frînseseră aripile ori fuseseră devoraţi de viaţă,
Eu stam sub cedrul meu.
Maică-sa, pereche-mi, s-a prăpădit şi ea...
Eu stam sub cedrul meu,
Pînă ce nouăzeci de ani şi-au sunat ornicele.
O, pămînt matern, ce legeni frunza căzută pînă ce adoarme!

Paul McNeely

Scumpă Jane! dragă, fermecătoare Jane!
Cum te furişai tu în odaia (unde eu zăceam atît de bolnav)
Cu boneta ta de soră şi cu manşete de in,
Şi-mi luai mîna şi spuneai cu un zîmbet:
„Nu eşti chiar alît de bolnav — în Curînd o să te faci bine".
Şi cum limpedele gînd ai ochilor tăi
Se cufunda în ochii-mi ca roua ce se strecoară
În inima unei flori.
Dragă Jane! Întreaga avere a lui McNeely
N-ar fi putut răsplăti grija ta faţă de mine
Zi şi noapte, noapte şi zi,
Şi nici n-ar fi putut plăti zîmbetul ori căldura sufletului
Cu care mi-aşezai pe frunte mîinile tale mici.
Jane, pînă ce flacăra vieţii s-a stins
În bezna de peste discul nopţii,
Am dorit şi am sperat să mă fac din nou bine,
Să-mi las capul ca pe-o pernă pe sînii tăi mici
Şi să te ţin strîns într-o îmbrăţişare de dragoste —
Oare tatăl meu, murind, avut-a grijă de tine,
Jane, dragă Jane?

Mary McNeely

Trecătorule,
A iubi înseamnă să-ţi găseşti sufletul în sufletul celui drag,
Iar cînd din sufletul tău cel pe-care-l iubeşti se retrage,
Atunci ţi-ai pierdut sufletul.
Stă scris: „Am un prieten,
Dar durerea mea n-are prieten".
De aici, lungii mei ani de singurătate, acasă, la tată-meu,
Încercînd să mă capăt îndărăt pe mine însămi
Şi să-mi preschimb durerea într-o mai înălţătoare vibraţie.
Exista însă tatăl meu cu durerile lui,
Stînd sub cedru.
Un tablou care s-a adîncit în inima mea, aducîndu-mi
În cele din urmă o nesfîrşită odihnă.
O, vouă suflete care aţi făcut viaţa
Încărcată de miresme şi albă ca tuberozele
Din întunecatul humus pămîntean,
Pace eternă !

Daniel M' Cumber

Cînd am plecat la oraş, Mary McNeely,
Aveam de gînd să mă întorc la tine, da, hotărît eram.
Dar Laura, fata gazdei mele,
Mi s-a strecurat cumva în viaţă şi m-a supus.
Apoi, după cîţiva ani, cu cine mi-a fost dat să mă întîlnesc
Dacă nu tocmai cu Georgine Miner din Niles — o mlădiţă
A liberului amor, a grădinilor fourieriste care-nfloreau
Pretutindeni, înainte de război, prin Ohio.
Trecătorul ei amant se plictisise de dînsa,
Iar ea s-a îndreptat spre mine în setea-i şi de consolare şi de putere.
Era o fire scîncită
Pe care o iei în braţe şi deodată
Îţi mînjeşte faţa cu ce-i curge din nas
Şi-şi varsă pe tine toţi mucii,
Apoi te muşcă de mînă şi o ia din loc.

Iar tu stai acolo şi sîngeri de urcă pînă-nceruri mirosul!
Vai, Mary McNeely, eu nu meritam
Să-ţi sărut nici poalele rochiei!

Georgine Sand Miner

O naştere m-a alungat de acasă, turnîndu-mi în vine venin.
Un muieratic, o haimana şi-un neisprăvit mi-a răpit cinstea.
Ani de zile i-am fost amantă — nu ştie nimeni.
De la el am învăţat şiretenia parazitului
Prin care mă descurcam, îndemînatecă la tertipuri, ca un purice pe un cîine.
Tot timpul n-am fost altfel decît „foarte intimă" cu diverşi bărbaţi.
Apoi Daniel, radicalul, m-a avut ani de-a rîndul.
Soră-sa mă numea amanta lui;
Iar Daniel mi-a scris: „Ruşinos cuvînt, care pătează frumoasa noastră iubire!"
Însă furia mea se încolăcea ca un şarpe, pregătindu-şi colţii veninoşi.
Apoi s-a amestecat şi prietena mea lesbiană.
Ea o ura pe sora lui Daniel.
Şi Daniel îl dispreţuia pe stîrpitura ei de bărbat.
Şi prietena mea a găsit într-asta prilejul unei otrăvite lovituri:
Trebuie să mă plîng soţiei sale de stăruinţele lui Daniel!
Însă pînă atunci, îl rugasem să fugă la Londra cu mine.
„De ce să nu rămînem aici în oraş ca şi pînă acum?" a întrebat el.
Atunci am ştiut că mă duc la fund şi m-am răzbunat că mă refuzase,
Aruncîndu-mă în braţele primului meu prieten. Apoi am ieşit deasupra.
Servindu-mă de scrisoarea pe care mi-o trimisese Daniel,
Spre a dovedi că onoarea mea era neîntinată şi arătînd neveste-si,
Prietenei mele lesbiana şi la toată lumea scrisoarea.
Mai bine m-ar fi împuşcat Daniel!
În loc să mă despoaie de toate minciunile,
O tîrfă şi la trup şi la suflet!

Thomas Rhodes

Foarte bine, voi liberalilor,
Şi vîslaşilor către tărîmuri intelectuale,

Voi năieri ai înălţimilor imaginaţiei,
Împinşi de colo-colo de curenţii nestatornici, rostogolindu-vă în goluri de aer,
Voi alde Margaret Fuller Slack, alde Petit,
Şi de Tennesse Claflin Shopes —
Voi, cu mult lăudata voastră înţelepciune, aţi putut descoperi
Cît e, în cele din urmă, de greu,
Să fereşti sufletul de-a se fărîmiţă în atomi infimi.
Pe cînd noi, căutători ai comorilor pămîntului,
Făcători şi strîngători de aur,
Sîntem controlaţi, duri, egali cu noi înşine
Pînă-n ultima clipă.

Ida Chickert

După ce luasem parte la conferinţe
La noi la Chautauqua şi studiasem vreme de douăzeci de ani
Franceza, memorînd gramatica
Aproape pe de rost,
M-am gîndit că aş face o excursie la Paris,
Ca să dau culturii mele un fel de lustru final.
Am plecat la Peoria după paşaport,
(Thomas Rhodes era în tren în dimineaţa aceea.)
Şi-acolo funcţionarul tribunalului districtual
M-a pus să jur că voi sprijini şi că voi apăra
Constituţia — da, chiar şi pe mine
Care n-o puteam apăra ori sprijini de loc!
Şi ce credeţi ? Tocmai în acea dimineaţă
Judecătorul federal, chiar în camera de alături
De odaia în care eu depuneam jurămîntul,
A hotărît că Rhodes era scutit
Prin Constituţie de plata impozitelor
Pentru instalaţiile de apă din Spoon River!

Penniwit, artistul

Mi-am pierdut clientela la Spoon River,

Din pricină că am încercat să-mi vîr mintea în aparatul de fotografiat.
Ca să prind sufletul clientului.
Cea mai bună poză pe care am făcut-o vreodată
A fost aceea a judecătorului Somers, împuternicitul legii.
El a stat ţeapăn şi mi-a cerut să zăbovesc,
Pînă ce şi-a îndreptat ochiul cu care privea cruciş.
Apoi, cînd a fost gata, a spus: „e-n ordine".
Iar eu am zbierat: „se respinge" şi dintr-o dată ochiul i s-a întors.
Şi l-am prins exact aşa cum arăta de obicei,
Cînd spunea: „recuz".

Robert Davidson

M-am îngrăşat spiritual, trăind pe seama sufletelor oamenilor.
Dacă vedeam unul care era puternic
Îi răneam mîndria şi-i nimiceam puterea.
Cei ce se aveau prieteni îmi cunoşteau şiretenia,
Căci de oriunde puteam fura un prieten nu şovăiam.
Şi oriunde îmi puteam întinde ghearele,
Măcinînd ambiţia altora, nu şovăiam
Ca să netezesc astfel drumul ambiţiei mele.
Şi a triumfa asupra altor suflete, doar ca să-mi afirm şi să-mi dovedesc înalta-mi putere
Asta nu era pentru mine decît o desfătare,
O aprigă bucurie a gimnasticii sufletului.
Devorînd suflete, ar fi trebuit să trăiesc în veci de veci.
Dar nemistuitele lor rămăşiţe au prăsit, vezi, în mine o ucigătoare nefrită —
Cu frică, nelinişte, mîhnire din ce în ce mai multă,
Cu bănuială, ură şi viziuni tulburi,
M-am prăbuşit horcăind în cele din urmă.
Amintiţi-vă de ghindă;
Ea nu înfulecă alte ghinde.

Elsa Wertman

Eram o ţărancă din Germania,

Cu ochi albaştri, rumenă, fericită şi puternică.
Şi întîi am lucrat la Thomas Greene.
Într-o zi de vară, cînd nevastă-sa era plecată,
El s-a furişat în bucătărie şi m-a luat
De-a dreptul în braţe şi m-a sărutat pe gît,
În timp ce eu îmi întorceam capul. Apoi părea că nici unul dintre noi
N-a mai ştiut ce se petrece.
Şi am plîns pentru ceea ce avea să se întîmple cu mine.
Şi plîngeam şi plîngeam, pe măsură ce taina mea începea să se dea în vileag.
Într-o zi, doamna Green spuse că înţelegea
Şi că n-avea să-mi pricinuiască nici un necaz
Şi, lipsită de copii fiind, avea să-l adopte.
(Bărbatu-său îi dăruise o fermă, spre a o potoli.)
Aşa că ea se-ascunse în casă şi împrăştie zvonul,
De parcă povestea aceea ar fi urmat să i se întîmple ei.
Şi totul a mers bine şi copilul s-a născut. — Au fost amîndoi atît de buni cu mine!
Mai tîrziu m-am căsătorit cu Gus Wertman, şi au trecut ani.
La adunările politice însă, cînd asistenţa credea că plîng,
Emoţionată de elocvenţa lui Hamilton Greene —
Nu asta era,
Nu! Ci voiam să strig:
„Asta e fiul meu! Asta e fiul meu!"

Hamilton Greene

Am fost singurul copil al lui Frances Harris din Virginia
Şi ai lui Thomas Greene din Kentucky,
De sînge brav şi vrednici de laudă amîndoi.
Lor li se cuvine toată cinstea:
Judecător, membru al Congresului, conducător de Stat.
De la mamă-mea moştenit-am
Vioiciunea, fantezia, felul de a vorbi;
De la tatăl meu — voinţa, judecata, logica.
Slavă deplină lor,
Pentru orice folos adus-am poporului!

Ernest Hyde

Mintea mea era o oglindă:
Vedea ce vedea, ştia ce ştia.
În tinereţe mintea-mi era doar o oglindă,
Într-o maşină ce zboară vertiginos,
Şi prinde şi pierde fragmente de peisaj.
Apoi cu timpul
Zgîrieturi mari s-au aşternut pe obrazul oglinzii,
Îngăduind lumii din afară să pătrundă înăuntru,
Şi lumii din mine să se uite-n afară.
Căci asta-i naşterea în durere a sufletului,
O naştere cu cîştiguri şi cu pierderi.
Mintea vede lumea ca pe un lucru aparte,
Iar sufletul face lumea una cu sineşi.
O oglindă zgîriată nu reflectă nici o imagine —
Şi iată tăcerea înţelepciunii.

Roger Heston

O, de multe ori Ernest Hyde şi cu mine
Discutam despre libertatea voinţei.
Metafora mea favorită era vaca lui Prickett
Priponită afară la iarbă şi slobodă, ştiţi, doar atîta
Cît îi îngăduia frînghia.
Într-o zi, pe cînd stam astfel de vorbă, uitîndu-ne cum vaca
Tot întindea de frînghie să treacă dincolo de ocolul
Pe care-l golise de toată verdeaţa,
Ţăruşul a ieşit, şi smucind din cap,
Vaca a luat-o la goană după noi.
„Ei asta ce mai e, întrebă Ernest fugind, liber arbitru ori... ?"
Eu am căzut tocmai cînd vaca mă-mpungea pînă m-a omorît.

Amos Sibley

N-am avut nici caracterul, nici tăria, nici răbdarea

Pe care cei din orăşel socoteau că le am,
Îndurîndu-mi soţia, în timp ce predicam mai departe,
Îndeplinind munca aleasă pentru mine de Dumnezeu.
O uram ca pe o scorpie, ca pe o destrăbălată.
Ştiam de adulterele ei, de toate.
Dar chiar şi aşa, dac-aş fi divorţat de ea,
Trebuia să părăsesc preoţia.
De aceea, spre a împlini lucrul mîinilor lui Dumnezeu şi a-l face să dea roade,
Am îndurat-o!
Pe mine însumi astfel m-am minţit!
Şi-am minţit, astfel, Spoon River-ul!
Totuşi am încercat să ţin cuvîntări, am candidat pentru parlament.
Şi am făcut propagandă electorală stăpînit numai şi numai de următorul gînd:
Dacă-n felul acesta cîştig bani, am să divorţez de ea.

Doamna Sibley

Taina stelelor — gravitaţia,
Taina pămîntului — straturile rocilor,
Taina solului — să primească sămînţa,
Taina seminţei — germenele,
Taina bărbatului — semănătorul,
Taina femeii — ţărîna,
Taina mea : dedesubtul unei movile de care niciodată n-o să daţi

Adam Weirauch

Am fost strivit între Altgeld şi Armour.
Am pierdut prieteni mulţi, timp şi destul bănet,
Luptînd pentru Altgeld pe care ziaristul Whedon
Îl învinuise public că ar fi candidatul cartoforilor şi al anarhiştilor.
Apoi Armour a început să expedieze la Spoon River carne conservată,
Silindu-mă să-mi închid abatorul,
Iar de măcelăria mea s-a ales praful.
În acelaşi timp,
Noile forţe reprezentate de Altgeld şi Armour m-au încleştat,

Am crezut că mi se cuvenea, ca să recuperez banii pe care-i pierdusem
Şi pentru a-mi înlocui prietenii care mă părăsiseră,
Ca guvernatorul să mă numească Director al Canalizării.
Dar cînd colo l-a numit pe Whedon de la ziarul *Argus* din Spoon River,
Aşa că eu mi-am pus candidatura la alegeri şi m-au ales.
Am dat naibii principiile şi mi-am vîndut votul
Contra concesiunii tramvaielor lui Charles T. Yerke.
Bineînţeles că am fost unul din cei pe care i-au prins.
M-au ruinat oare Armour, Altgeld sau
Eu însumi?

Ezra Bartlett

Capelan în armată,
Capelan prin închisori,
Un predicator în viaţa Spoon River-ului,
Îmbătat de divinitate, Spoon River —
Totuşi tîrînd-o pe sărmana Eliza Johnson în ruşine
Şi pe mine însumi în nenorocire şi dispreţ.
Dar de ce niciodată voi nu vreţi să vedeţi că dragostea de femei,
Şi chiar dragostea de vin,
Sînt impulsuri prin care sufletul, setos de Dumnezeu,
Ajunge la viziunea extatică
Şi vede avantposturile cereşti?
Numai după ce-şi pune la încercare puterea,
Numai după ce dat-au greş impulsurile,
Sufletul care aspiră,
Prin însăşi forţa lui,
Îşi găseşte divinitatea
Aplecîndu-se asupră-şi.

Amelia Garrick

Da, zac aici lîngă o pitică tufă de trandafiri
Într-un ungher uitat din preajma gardului
Pînă unde, crescînd ici şi colo, s-au căţărat
Tufişurile din pădurea Siever, acoperindu-l.

Iar tu, tu eşti sus-pusă la New York,
Soţie a unui faimos milionar,
Un nume în coloanele mondene ale ziarelor,
Frumoasă, admirată, înfrumuseţată şi strălucind poate
Şi de mirajul depărtării.
Tu ai reuşit, eu am ratat în ochii lumii.
Tu eşti în viaţă, eu am murit.
Ştiu totuşi că ţi-am învins spiritul
Şi că zăcînd aici, departe de tine,
Străină măreţilor prieteni
Ai strălucitoarei lumi în care te mişti,
Eu-s de fapt puterea de neînvins asupra vieţii tale
Care o lipseşte de triumfu-i deplin.

John Hancock Otis

Cît despre democraţie, concetăţenii mei,
Nu sînteţi gata să admiteţi
Că pe mine, care am moştenit bogăţii şi care cobor dintr-o familie bună,
Nu m-a întrecut nimeni din Spoon River
În devotamentu-mi pentru cauza libertăţii?
Pe cînd contemporanul meu, Anthony Findlay,
Născut într-o cocioabă, începîndu-şi viaţa
Ca sacagiu printre muncitorii de la calea ferată,
Apoi devenit şi el muncitor cînd a crescut mai mare,
După aceea şef de echipă, pîn-s-a ridicat
Ajungînd inspector-şef al căii ferate
Şi locuind la Chicago, el
A fost un adevărat exploatator de sclavi,
Măcinîndu-le chipurile —
Şi-un înverşunat vrăjmaş al democraţiei.
Iar eu îţi spun ţie, Spoon River,
Şi ţie, o! Republică,
Feriţi-vă de omul care se ridică la putere
Dintr-o groapă.

Anthony Findlay

Atît pentru ţară cît şi pentru ins,
Iar pentru o ţară în aceeaşi măsură ca şi pentru ins,
E mai bine să fii temut decît iubit,
Şi dacă o astfel de ţară s-ar învoi mai curînd să se despartă
De prietenia tuturor naţiunilor
Decît să-şi piardă bogăţia,
Eu spun despre un om că e mai rău să-şi piardă
Banii, decît prietenii.
Şi sfîşîi perdeaua care ascunde sufletul
Unei străvechi năzuinţe:
Cînd poporul strigă libertate,
Cei ce strigă vor de fapt puterea asupra celor tari.
Eu, Anthony Findlay, săltînd sus de tot,
Dintr-un umil sacagiu,
Pînă într-atîta încît am putut spune la mii de oameni: „Veniţi”,
Şi altor mii de oameni: „Plecaţi”,
Eu pretind că o naţiune nu poate fi nicicum bună
Şi nu poate realiza binele,
Acolo unde cei înţelepţi şi puternici n-au bîta în mînă,
S-o folosească împotriva celor slabi şi proşti.

John Cabanis

Nu ciuda, concetăţeni,
Nici uitarea incompetenţei,
Şi a nelegiuirii, şi a risipei
De sub guvernarea, la Spoon River, a democraţiei
M-au făcut să dezertez din partidul legii şi al ordinei
Şi să iau frînele partidului liberal.
Concetăţeni! Eu, ca unul din cei cu clarviziune, văzut-am
Că fiecare om din milioanele de oameni
Ce se dăruie libertăţii
Şi care se prăbuşesc atunci cînd libertatea se prăbuşeşte,
Supunîndu-se nelegiuirii şi risipei
Şi guvernării celor slabi şi orbi,

Moare cu speranţa de a deveni, ca şi mugurii mărgeanului,
Pământ pentru templul
Care să ştie la urma urmelor să dureze.
Şi vă jur că libertatea va duce războiul acesta
Pînă la sfîrşit, ca fiecare suflet să fie
Înţelept şi puternic şi la fel de vrednic de a cîrmui
Ca şi semeţii păzitori ai lui Platon,
Înfrăţiţi într-o lume ca o salbă de republici.

Necunoscutul

Ascultaţi, voi cei plini de aspiraţii, povestea necunoscutului
Ce zace aici fără nici o lespede care să-i însemne mormîntul.
Pe cînd eram un îndrăzneţ şi neastîmpărat băetan
Hoinărind cu puşca în mînă prin pădure,
În apropiere de conacul lui Aaron Hatfield
Am tras într-un şoim din vîrful
Unui copac uscat.
Cu aripa ruptă, ţipînd răguşit,
A căzut la picioarele mele.
L-am ferecat apoi într-o colivie
Unde, cîrîind supărat la mine cînd îi dădeam de mîncare,
A trăit mult.
Caut prin Hades zi de zi
Sufletul şoimului,
Ca să-i dărui prietenia
Celui rănit şi ferecat de viaţă.

Alexander Throckmorton

În tinereţe, neobosite şi puternice-mi erau aripile,
Dar nu cunoşteam munţii.
Mai tîrziu am cunoscut munţii,
Dar aripile mele istovite nu mai puteau ţine pas privirii mele —
Geniu-i înţelepciune şi tinereţe.

Jonathan Swift Somers

După ce ţi-ai îmbogăţit sufletul
Pînă la culmea cea mai de sus
Prin cărţi, gîndire, suferinţă, prin puterea de-a înţelege personalităţi multe,
De a interpreta priviri, tăceri,
Pauzele în decursul marilor prefaceri,
Cu geniul ghicirii şi al profeţiei,
Încît să te simţi în stare uneori să ţii lumea
În căuşul palmei tale;
Atunci, dacă prin îngrămădirea între
Pereţii sufletului tău, a nespus de multe puteri
Sufletu-ţi ia foc,
Şi la vîlvătăile lui
Răul de pe lume se vede şi poate fi văzut —
Fii recunoscător dacă în acea oră de viziune supremă
Viaţa nu ţi se iroseşte.

Văduva McFarlane

Am fost văduva McFarlane,
Ţesătoare de covoare pentru întreg tîrgul.
Şi mi-e milă de voi, care trudiţi încă la războiul vieţii,
Care cîntaţi în ritmurile suveicii
Urmărindu-vă cu dragoste lucrul mîinilor,
Dacă ajungeţi la ziua de ură, la ziua groaznicului adevăr.
Căci pînza vieţii ţesută este, ştiţi,
După un tipar ascuns dedesubtul războiului —
Un tipar pe care voi nu-l vedeţi niciodată!
Şi ţeseţi cu inima uşoară, cîntînd, cîntînd,
Păziţi firele iubirii şi pe-ale prieteniei
Pentru nobile siluete în aur îmbrăcate şi-n purpură.
Şi mult după ce alţi ochi pot vedea
Că ţesut-aţi o pînză albă ca luna,
Rîdeţi încrezători în voi fiindcă speranţa aşterne pe ea
Formele iubirii şi ale frumuseţii.
Şi deodată războiul se opreşte! Modelul e gata!

Eşti singur în odaie, omule! Ai ţesut un giulgiu!
Şi ura faţă de el te-nfăşură într-însul!

Cari Hamblin

Tipografia *Charion*[8] din Spoon River a fost distrusă,
Iar eu scufundat în catran şi în fulgi,
Ca pedeapsă că publicasem, în ziua spînzurării la Chicago a anarhiştilor,următoarele
„Am văzut o femeie frumoasă cu ochii legaţi
Pe treptele unui templu de marmoră.
Dese mulţimi treceau prin faţă-i,
Ridicîndu-şi implorator ochii spre ea.
În mîna stîngă ea ţinea o sabie.
Amenințător învîrtea sabia,
Lovind uneori un copil, alte dăţi pe-un muncitor,
Apoi din nou pe-o femeie care se strecura într-ascuns, pe un nebun după-aceea.
Şi-n mîna dreaptă ţinea o balanţă;
Erau, în talerele balanţei, aruncate monede de aur
De cei care se fereau de loviturile spadei.
Un om într-o robă neagră citea dintr-un manuscris :
«Ea nu respectă persoanele».
Apoi un tînăr c-o şapcă roşie
A sărit lîngă dînsa şi i-a smuls legătura.
Şi văzu, iată, că genele îi fuseseră mîncate
De supuraţia pleoapelor.
Globurile ochilor ei zăceau într-un alb şi lăptos mucegai,
Nebunia unui suflet pe moarte
I se întipărise pe chip —
Dar mulţimea a văzut de ce era legată la ochi”

Ziaristul Whedon

Să poţi cunoaşte fiecare cută a fiecărui lucru,
Să fii de fiecare parte, să fii totul şi să nu fii nimic temeinic,

[8] Trîmbiță (eng).)

Să răstălmăceşti adevărul, să-l călăreşti pentru un scop anumit,
Să jertfeşti marile simţiri şi pasiuni ale familiei umane
Făcîndu-ţi din ele scopuri viclene, ţeluri ticăloase,
O mască să porţi, asemeni actorilor greci,
Să desfaci ziarul de opt pagini, după care te ghemui,
Urlînd prin megafonul deschis la refuz:
„Sînt eu acesta, Uriaşul!"
Să-ţi trăieşti astfel viaţa ca un hoţ,
Otrăvit de vorbele anonime
Ale sufletului tău clandestin!
Pentru bani, să acoperi prin murdării un scandal,
Ca apoi să-l dezgropi pentru a te răzbuna;
Să vinzi documente
Zdrobind reputaţii sau trupuri, dacă trebuie,
Să învingi cu orice preţ, afară de acela al propriei tale piei;
Ameţit de glorie, să te simţi puternic şi demonic,
Civilizaţiei să-i pregăteşti o prăpastie,
Aşa cum un copil paranoic aşază o buturugă pe şine
Iar trenul expres deraiază!
Să fii ziarist, aşa cum am fost eu,
Iar apoi să zac aici, aproape de rîu, unde se varsă
Apa canalului şi unde-s aruncate
Murdării şi cutii goale de conserve
Şi dosiţi plozii lepădaţi.

Eugene Carman

Sclavul lui Rhodes! Vînzînd ghete şi pînzeturi,
Făină şi slănină, salopete, haine — cît e ziua de mare,
Trei sute treisprezece zile pe an, cîte paisprezece ore pe zi,
Vreme de peste douăzeci de ani,
Spunînd „Da, doamnă" şi „Da, dom'le" şi „Mulţumesc"
De o mie de ori pe zi, pentru cincizeci de dolari pe lună.
Locuind în odaia asta împuţită, la rabla de „Comercial".
Nevoit să mă duc la şcoala duminicală şi să-l ascult
Pe reverendul Abner Peet de o sută patru ori pe an
Timp de cîte o oră şi mai bine de fiecare dată,

Din pricină că Thomas Rhodes patrona biserica,
Tot aşa cum patrona şi magazinul şi banca.
Aşa că pe cînd îmi legam cravata, în dimineaţa aceea,
M-am văzut de-odată în oglindă:
Cu părul de tot încărunţit, cu faţa ca o plăcintă cleioasă.
Încît am tras o-njurătură şi m-am afurisit: O, fir-ai al dracului de hîrb!
Tu, cîine laş! Sărăntocule şi blestematule!
Tu, rob al lui Rhodes! Pînă ce Roger Baughman a crezut că m-oi fi bătînd cu cineva
Şi s-a uitat prin geamul uşii tocmai la timp,
Ca să mă vadă prăbuşindu-mă grămadă jos
Fiindcă mi se spărsese o venă în cap.

Clarence Fawcett

Moartea fulgerătoare a lui Eugen Carman
Îmi da prilejul să fiu înaintat la cincizeci de dolari pe lună salariu:
În noaptea aceea le-am şi spus asta, nevestei şi copiilor.
Dar n-am fost înaintat, aşa încît am crezut
Că bătrînul Rhodes mă bănuia că furam
Păturile pe care — da! — le-am luat şi le-am vîndut pe de lături
Pentru a scoate bani să plătesc doctorului care îngrijea de sănătatea fetiţei mele.
Atunci, brusc, bătrînul Rhodes m-a învinuit,
Făgăduindu-mi că (gîndindu-se la familia mea) mă iartă,
Dacă îi mărturisesc adevărul. Şi i l-am mărturisit,
Şi l-am rugat să nu mă lase să ajung în gura ziarelor.
Şi i-am rugat şi pe redactori,
Dar în noaptea aceea poliţaiul m-a ridicat
Şi toate ziarele, în afară de *Clarion*,
M-au ponegrit şi arătat ca pe-un hoţ,
Pentru că bătrînul Rhodes le furniza ziarelor reclame plătite
Şi pentru că el dorea să facă din mine o pildă.
Ei bine, voi ştiţi cum îmi plîngeau copiii
Şi cît mă dispreţuia şi mă ura nevastă-mea.
Iar acum am ajuns să zac aici

Profesorul Newcomer

Toată lumea a rîs de colonelul Prichard
Că şi-a cumpărat un motor atît de puternic
Încît s-a sfărîmat şi-a fărîmat şi piatra de moară
Pe care o-nvîrtea.
Asta-i colosala glumă:
Că imboldul naturii l-a făcut pe om
Să izvorască din mintea lui o viaţă spirituală —
O, miracol al lumii!
Din chiar acelaşi creier cu care maimuţa şi lupul
Îşi fac rost de hrană şi de adăpost şi se prăsesc,
Natura l-a împins pe om să işte asta
Într-o lume în care ea, la urma urmelor, nu-i oferă
Nimic altceva de făcut (cu toate că puterea sufletului său se-nvîrte
Mereu locului, într-o zadarnică risipă de energie,
Depănată la morile zeilor)
Decît să-şi agonisească hrană şi adăpost şi să se prăsească.

Ralph Rhodes

Tot ce au spus ei era adevărat:
Am dus de rîpă, cu împrumuturile mele, banca tatălui meu,
În ambiţia de a mă vîrî în afaceri cu grîu; dar ce-i drept —
Cumpăram grîu şi pentru el,
Care nu putea să încheie afaceri pe cont propriu,
Din pricina legăturilor sale cu biserica.
Şi-n timp ce George Reece îşi ispăşea osînda,
Eu — la New York — alergam după rătăcitoarele pîlpîiri din ochii femeilor
Şi după înşelăciunile vinului.
Ucigător e să ţi se facă silă de vin şi de femei,
Cînd nimic altceva nu mai rămine în viaţă.
Închipuie-ţi însă că ţi-e capul sur şi plecat
Pe o masă plină de-mpuţite mucuri
De ţigări şi de pahare deşarte,
Şi că se aude un ciocănit, şi tu ştii că e ciocănitul
Atîta vreme înecat în pocnetele dopurilor

Şi-n ţipetele ca de păun ale farfuzelor —
Şi ridici ochii şi iată Furtul tău
Care a stat să te aştepte să-ncărunţeşti
Şi inima să-nceapă să-ţi bată aiurea, spre a-ţi spune:
Jocu-i gata. Am venit după tine,
Ieşi pe Broadway şi fii călcat de o maşină,
Or să te expedieze îndărăt la Spoon River.

Mickey M'Grew

S-a întîrnplat întocmai ca tot ce se întîmplă în viaţă:
Ceva din afară m-a tras în jos,
Propria-mi putere nu m-a părăsit niciodată.
Vai, a fost o vreme cînd încropisem banii
Cu care să pot pleca la şcoală,
Dar tata a avut pe neaşteptate nevoie de ajutor
Şi a trebuit să-i dau lui întreaga-mi agoniseală.
Aşa au tot mers lucrurile, pînă ce am sfirşit-o
Ca muncitor bun-la-de-toate în Spoon River.
Cînd am curăţat, astfel, turnul de apă,
După ce mă trăseseră cu funiile pînă sus,
Am desfăcut frînghia de pe încheietura mîinii
Şi mi-am repezit rîzînd braţele de uriaş
Peste lucioasele buze de oţel ale turnului,
Dar braţele mi-au alunecat pe mîzga înşelătoare
Şi m-am rostogolit în jos, în jos, în jos
Prin urletele-ntunecimii.

Rosie Roberts

Eram bolnavă, dar mai ales înnebunită de furie
Contra poliţiei necinstite şi a ticălosului joc al vieţii.
Aşa că i-am scris Şefului de poliţie din Peoria:
„Mă aflu aici, la Spoon River, în casa mea de pe cînd eram fată,
Unde mă sting încetul pe-ncetul.
Ci veniţi şi luaţi-mă, că eu l-am omorît pe fiul

Regelui negustorilor, la Madam Lou,
Iar ziarele care au spus că s-a omorît singur
La el acasă, curăţind o puşcă —
Au minţit al naibii ca să înăbuşe scandalul,
Momiţi de banii ce aveau să-i cîştige dîndu-li-se reclame.
Eu l-am împuşcat în camera mea de la Madam Lou,
Din pricină că dăduse cu mine de pămînt, cînd i-am spus
Că oricîţi bani ar avea el,
Tot aveam de gînd în noaptea aceea să mă văd cu iubitul meu.

Oscar Hummel

Mă clătinam prin întuneric,
Era un cer neguros, cu cîteva stele
Pe care le urmăream cît îmi sta în putere,
Era ora nouă, încercam să ajung acasă,
Dar m-am rătăcit cumva,
Deşi de fapt ţineam drumul cel bun.
Apoi, împleticindu-mă, m-am pomenit printr-o poartă într-o curte,
Şi-am strigat cît m-au ţinut băierile :
„Hei, scripcar! Hei, domnule Jones!"
(Credeam că era casa lui şi că el o să-mi arate drumul spre casă.)
Dar cine altul decît A.D. Blood credeţi că a trebuit să iasă la mine,
În cămaşă de noapte, învîrtind prin aer o bîtă
Şi suduind blestematele crîşme
Şi criminalii pe care ele-i aciuiază.
„Tu, beţivule de Oscar Hummel", rosti,
Pe cînd eu stăteam acolo, zvîcnind ca o suveică într-o parte şi-n alta,
Sub ploaia de lovituri a bîtei cu care da,
Pînă ce m-am prăbuşit mort la picioarele lui.

Roscoe Purkapile

Ea mă iubea! O, cum mă iubea!
N-am avut niciodată vreun prilej să scap,
Din ziua în care i-au căzut prima oară ochii pe mine.

Dar după ce ne-am căsătorit, mi-a spus
Că ar putea dovedi că e muritoare, lăsîndu-mă slobod
Sau că ar putea divorţa de mine.
Puţine însă mor, nici una nu se resemnează.
Am fugit apoi, şi un an dus am fost, într-o escapadă.
Dar ea nu s-a plîns niciodată. A spus că totul o să fie bine,
Că aveam să mă întorc eu. Şi m-am întors.
I-am povestit că pe cînd făceam o plimbare c-o barcă,
Fusesem prins în dreptul uliţei Van Buren
De către piraţii de pe lacul Michigan,
Şi fusesem ferecat în lanţuri, aşa că de aceea nu i-am putut scrie.
Ei i-au dat lacrimile, şi m-a sărutat, şi a spus că a fost ceva crud,
Revoltător, inuman!
Atunci m-am lămurit definitiv că hotărîre
Dumnezeiască era căsătoria noastră
Şi că ea nu putea fi desfăcută
Decît prin moarte.
Şi am avut dreptate.

Doamna Purkapile

A fugit de acasă şi plecat a fost un an.
Cînd s-a întors, mi-a îndrugat o poveste stupidă
Cum că-l răpiseră piraţii în largul lacului Michigan
Şi că fusese ţinut în lanţuri, aşa că nu mi-a putut scrie.
M-am prefăcut a-l crede, deşi ştiam foarte bine
Ce făcea, şi că se întîlnea
Cu doamna Williams, modista, din timp în timp,
Cînd ea — după propriile-i vorbe — se repezea după unele cumpărături la oraş,
Dar o făgăduiala făcută e o făgăduiala
Şi căsătoria-i căsătorie.
Şi din respect pentru mine însumi,
Am refuzat să mă las tîrîtă în divorţ
De planurile unui soţ care pur şi simplu se plictisise
De legămîntul şi de datoriile lui conjugale.

Josiah Tompkins

Am fost foarte cunoscut şi tare iubit
Şi bogat, ca pentru un bogătaş
Din Spoon River, unde locuisem şi muncisem.
Ăsta mi-era căminul,
Deşi — după legile Firii — toţi copiii
Îmi zburaseră departe, în afară de unul.
Băiatul cel mai mic rămăsese acasă,
Să-mi fie de ajutor la bătrîneţe
Şi mîngîiere să-i fie maică-si.
Dar mie mi se-mpuţinau tot mai mult puterile pe măsură ce lui vigoarea-i creştea
Şi ne-am luat la harţă din nişte afaceri,
Iar nevastă-sa a spus că eu nu le eram decît piedică în cale
Şi a cîştigat-o de partea lui şi pe maică-sa, făcînd-o să spună ca el,
Pînă ce m-au dezrădăcinat, mutîndu-mă
Împreună cu dînşii, acasă la ea, în Missouri.
Şi pînă ia urmă într-atîta mi s-a irosit averea,
Că deşi i-am întocmit testamentul aşa cum voia el,
Cu prea puţin de pe urma lui s-a ales.

Doamna Kessler

Domnul Kessler, ştiţi, a fost în armată,
Şi căpăta şase dolari pe lună pensie,
Şi stătea pe la colţuri de stradă discutînd politică
Ori şedea acasă citind Memoriile lui Grant;
Iar eu întreţineam familia din spălatul rufelor.
Aflînd secretele tuturor oamenilor
De prin perdele, plăpumi, cămăşi şi fuste,
Căci lucrurile noi cu timpul se învechesc,
Înlocuite cu altele mai bune sau cu de nici unele:
Oamenii înfloresc sau decad.
Şi rentele şi peticele cu vremea se lăţesc;
Nici un fir de aţă şi nici un ac nu poate ţine piept destrămării,
Şi există pete cărora nici nu le pasă de săpun,
Şi sînt culori care, în ciuda ta, se decolorează,

Oricît ai fi de mustrată că ai stricat o rochie.
Batistele, şervetele şi feţele de masă îşi au tainele lor —
Şi spălătoreasa, Viaţa, ştie totul despre ele.
Iar eu, care am fost la toate înmormîntările
Din Spoon River, jur că niciodată
N-am văzut un chip de mort fără a mă gîndi că arăta
Asemeni unui lucru spălat şi călcat.

Harmon Whitney

Ieşit din luminile şi zgomotul oraşelor mari,
Coborînd ca o scînteie în Spoon River,
Topit de patima băuturii şi frînt,
Amant al unei femei pe care din dispreţ faţă de mine am luat-o,
Dar şi ca să-mi ascund o mîndrie rănită.
Să fiu judecat şi urît de un tîrg de minţi mărunte —
Eu, ştiutorul de limbi şi-nzestratul cu înţelepciune,
Prăbuşit aici pînă în pulberea tribunalului,
Un adunător de zdrenţe din gunoiul pizmelor şi nedreptăţii —
Eu, cel căruia norocul îi zîmbise! Eu, într-un tîrg,
Jertfind în auzul unor bădărani uluiţi pagini de versuri
Din învăţătura anilor de aur
Sau stîrnindu-le rîsul cu grosolane poante
Ori de cîte ori îmi plăteau băutura menită să-mi aprindă mintea agonizîndă
Să-mi fie judecat de voi
Sufletu-mi cel ascuns vouă,
Cu gangrenata sa rană
Pricinuită de dragostea faţă de o soţie
Cu sînul alb şi rece, mişelnic, pietros şi cast,
Neînduplecat faţă de mine pînă la urmă, cînd simpla atingere a mîinii ei
M-ar fi putut lecui în orice clipă de tifosul
De care mă molipsisem în jungla vieţii, în care mulţi se pierd,
Vai, şi numai cînd cuget că sufletul meu nu s-a putut împotrivi,
Nobil izbucnind în cîntec asemeni lui Byron,
Ci s-a-ntors asupră-şi ca un şarpe chinuit —
Astfel judecă-mă, o! lume.

Bert Kessler

Rănit-am pasărea la aripă,
Deşi zbura spre soarele care apunea;
Dar tocmai cînd glontele a răsunat, ea s-a repezit
Printre aşchiile de lumină aurie, tot mai sus,
Pînă ce, cu penele zbîrlite, a căzut istovită,
Cîteva scame din pufu-i pluteau în preajmă,
Şi s-a prăbuşit în iarbă ca un plumb.
Umblat-am încolo şi-ncoace, abătînd înlături desişurile,
Pînă ce am dat cu ochii de-un strop de sînge pe-un buştean
Şi de potîrnichea zăcînd lîngă rădăcinile putrede.
Am întins mîna, fără să văd însă nici o tufă,
Şi totuşi m-a înţepat ceva, m-a împuns, mîna mi-a amorţit.
Şi-apoi, într-o secundă, am văzut şarpele cu clopoţei,
Cu pupilele late ale ochilor lui galbeni,
Cu capul arcuit, lăsat pe spate, vîrît în inelele sale.
Un cerc de murdărie de culoare sură
Sau de culoarea frunzelor de stejar decolorate, de sub alte straturi de frunze;
Stăteam ca o piatră, pe cînd şarpele s-a strîns, s-a descolăcit
Şi a început să se tîrască dedesubtul buşteanului,
În vreme ce eu m-am rostogolit moale în iarbă.

Lambert Hutchins

Mai am încă două monumente în afară de acest obelisc de granit:
Unul e casa pe care am durat-o pe deal,
Cu turnurile, ferestrele largi şi acoperişul ei de ardezie;
Celălalt e malul care dă spre lac la Chicago,
Unde calea ferată dispune de un teren de manevră,
Cu locomotive care şuieră şi roţi care zdrobesc
Şi cu fum şi funingini zvîrlite peste oraş,
Laolaltă cu huruitul vagoanelor de-a lungul bulevardului,
O pată ca un coteţ de porci adăpostită la sînul
Unei mari metropole, murdară ca o cocină.
Eu-s cel ce, cu votul meu
În camera Reprezentanţilor, am făcut să se lase

Această moştenire unor generaţii nenăscute încă,
Iar momeala care m-a ademenit la asta era setea de linişte.
Visam să scap de nesfîrşita frică a sărăciei
Şi să le dau fetelor mele o educaţie aleasă
Şi-un gust al încrederii în viaţă.
Dar, vedeţi, deşi am avut parte de-o casă ca un castel
Şi de permise de călătorie şi de stimă în tîrg,
Mereu mi se părea că aud şoapte, şoapte, şoapte
Oriunde mă duceam, iar fetele mele au crescut
Arătînd de parcă mereu s-ar fi aşteptat să le ia cineva la bătaie;
Şi s-au măritat nebuneşte, care încotro, pe apucatele,
Doar ca să iasă şi ele în lume şi să facă o schimbare
Şi oare la ce mi-au folosit astea toate?
Întreaga-mi strădanie, vai! nu făcea nici cît o ceapă degerată.

Lillian Stewart

Eram fiica lui Lambert Hutchins,
Născută într-o căscioară de lîngă moară,
Dar crescută în casa de sus, de pe deal,
Cu turnurile, ferestrele largi şi acoperişul lor de ardezie.
Cît de mîndră era mama de casa aceea!
Ce mîndră de ridicarea tatei în lume!
Şi cît de mult ne iubea şi ne păzea tata.
Şi ne apăra fericirea
Dar eu cred că a fost un blestem casa aceea,
Deoarece averea tatei era prea mică faţă de ea,
Iar cînd bărbatu-meu a descoperit că se căsătorise
Cu o fată care de fapt era săracă,
A-nceput să-şi rîdă de turnurile mele
Şi de casă, spunînd că totul era doar o-nşelăciune în ochii lumii,
Doar o momeală amăgitoare pentru tineri, făcîndu-i să spere
La o zestre pe care de fapt n-o puteau primi;
Şi că un om cînd îşi vinde votul
Ar trebui să capete destul de pe urma trădării poporului,
Ca să-i ajungă să-şi înconjure cu ziduri întreaga familie
El mi-a tulburat viaţa pînă ce m-am întors acasă

Şi am trăit pînă la sfîrşit ca o fată bătrînă,
Ocupîndu-mă cu de-ale gospodăriei pentru tata.

Hortense Robbins

Numele meu era des întîlnit prin ziare.
Scriau că am luat cina undeva,
Sau că am călătorit cine ştie unde,
Sau că am închiriat o casă la Paris,
Unde dădeam recepţii pentru aristocraţie.
Mereu mîncam, mereu călătoream
Sau îmi făceam cura la Baden-Baden.
Mă aflu acum aici, spre a-i cinsti
Cu numele meu pe cei din Spoon River.
Lîngă familia din care am coborît, mă aflu aici,
Dar nimeni nu se sinchiseşte acum unde am cinat,
Unde am trăit sau cine mi-a fost oaspete,
Sau de cîte ori mi-am făcut cura la Baden-Baden.

Batterton Dobyns

Nu-i aşa că văduva mea s-a tot mutat de colo-colo
De la Mackinac la Los Angeles,
Odihnindu-se şi făcînd baie şi stînd cîte o oră
Sau ceva mai mult la masa doldora de fripturi,
De dulciuri fine şi de cafea?
Eu am fost răpus în floarea vîrstei,
Din pricina surmenajului şi a grijilor.
Dar mă gîndeam mereu că, orice s-ar întîmpla,
Îmi plătisem cu regularitate poliţele de asigurare
Şi că rămîn şi ceva parale depuse la bancă,
Şi-o bucată de pămînt în Manitoba.
Însă chiar în clipa cînd sfîrşeam cu viaţa,
Într-un ultim delir, am avut o arătare:
M-am văzut zăcînd într-o cutie bătută în cuie,
Cu o cravată albă de batist şi c-o floare la butonieră,

Iar nevastă-mea sta la fereastră
Undeva, departe, cu vederea spre mare;
Părea atît de odihnită, de rumenă şi de dolofană,
Deşi alb îi era părul.
Şi zîmbea adresîndu-se unui chelner negru:
„Încă o bucată de friptură, George,
Ţine un ban — pentru osteneala ta."

Jacob Godbey

Cum v-aţi simţit, dezmăţaţilor
Care vă iroseaţi talentele luînd în derîdere prin crîşme
Nobilele cauze, ca şi cînd libertatea
N-ar fi de găsit altundeva decît la bar
Sau la o masă, ghiftuindu-se şi dînd pe gît pahare?
Cum te-ai simţit, Ben Pantier, tu şi voi toţi ceilalţi
Care aproape că aţi dat cu pietre în mine ca într-un tiran,
Înfăţişîndu-mă drept un moralist
Şi drept un ascet care se strîmbă la budinca de Yorkshire,
La fripturi şi la bere şi la voia bună şi la-mbujorata veselie —
Lucruri pe care nu le-aţi văzut în viaţa voastră la cîrciumă?
Cum v-aţi simţit după ce am închis ochii şi m-am dus,
Iar zeiţa voastră, Libertatea, s-a dovedit o tîrfă
Ce-a vîndut străzile din Spoon River
Magnaţilor obraznici
Care sprijineau din umbră localurile?
V-a trecut măcar prin minte că libertatea personală
Este libertatea minţii,
Mai degrabă decît aceea a burţii?

Walter Simmons

Părinţii mei credeau că o să ajung
La fel de mare ca Edison ori şi mai mare;
Căci cînd eram ţînc făceam baloane
Şi zmeie chiznovate şi jucării mecanice

Şi mici locomotive cu şine pe care trenurile să meargă
Şi telefoane din cutii de conserve şi din fire de aţă.
Cîntăm din goarnă şi pictam tablouri,
Modelam în lut şi jucam rolul Mişelului din *Octoroon.*
Mai apoi însă, la douăzeci şi unu de ani, m-am căsătorit
Şi a trebuit să trăiesc, şi astfel — ca să trăiesc —
Deprins-am meseria ceasornicăriei
Şi am ţinut magazinul de bijuterii din piaţă,
Gîndind, gîndind, gîndind, gîndind —
Nu la afaceri, ci la maşina
Al cărei calcul îl tot studiam, ca s-o construiesc.
Şi întregul Spoon River urmărea şi aştepta
S-o vadă mergînd, ci maşina mea n-a mers niciodată.
Ba cîteva suflete bune credeau că geniul meu
Era cumva împiedicat din pricina bătăii de cap ce mi-o da magazinul.
Da' de unde! Adevărul era acesta:
Că-mi mai lipsea, de fapt, multă minte.

Tom Beatty

Am fost avocat ca şi Harmon Whitney,
Kinsey Keene ori Garrison Standard,
Punînd la încercare, vreme de treizeci de ani,
Deşi doar la lumina lămpii, drepturile proprietăţii —
Acolo-n tripoul din preajma operei.
Şi vă pot spune că viaţa e un jucător de noroc
Mai înalt cu un cap decît noi toţi.
Şi nu poate nici un primar din lume să închidă casa jocurilor de noroc.
Iar dacă pierzi, n-ai decît să te vaiţi cît vrei;
Banii îndărăt n-o să-i mai capeţi.
Ea face să fie anevoie de obţinut vreun cîştig,
Amestecă bine cărţile să-ţi prindă slăbiciunea,
Nu ca să se potrivească puterii tale.
Şi te lasă să joci şaptezeci de ani;
Căci dacă şaptezeci de ani nu poţi cîştiga,
N-o să poţi niciodată nicicum să cîştigi,
Prin urmare, dacă pierzi, ieşi din odaie —

Părăseşte odaia cînd timpul ţi se termină.
E meschin să tot şezi bîjbîind prin cărţile de joc
Şi să-ţi blestemi, cu ochi de plumb, nenorocul,
Tînguindu-te şi tot încercînd iar şi iar.

Roy Butler

Dacă luminata Curte Supremă din Illinois
Ar descoperi secretul fiecărui proces
Tot atît de bine cum îl află într-un caz de viol,
Ea ar fi cel mai mare tribunal din lume.
Juraţii, cei mai mulţi dintre vecini, cu „Butch" Weldy
Ca prim-jurat, m-au găsit în zece minute şi cu două voturi
Vinovat în următoarea pricină :
Aveam, Richard Bandle şi cu mine, nişte neînţelegeri în legătură c-un gard,
Iar nevastă-mea şi doamna Bandle s-au certat,
Nelămurindu-se dacă Ipava era un oraş mai frumos decît Table Grove.
Într-o dimineaţă, m-am trezit plin de dragoste pentru Dumnezeu,
Dragostea mi se revărsase în inimă, aşa că m-am dus să-l văd pe Richard,
Să ne împăcăm şi să lămurim în spirit creştinesc tărăşenia cu gardul.
Am bătut la uşă şi mi-a deschis nevastă-sa;
Mi-a zîmbit şi m-a poftit înăuntru; eu am intrat —
Ea a trîntit uşa şi a început să ţipe;
„Ia mîna de pe mine, secătură josnică ce eşti!"
Tocmai atunci a intrat şi soţul ei:
Cît despre mine, dam din mîini, căci mi se-necau vorbele-n gît.
El s-a dus să-şi ia puşca, iar eu am tulit-o afară.
Dar nici Curtea Supremă şi nici nevastă-mea
N-au crezut nici o iotă din ce declara ea.

Searcy Foote

Doream să merg la liceu,
Dar bogata-mi mătuşă Persis n-a vrut să mă ajute
Aşa că îngrijeam de grădini şi greblam peluzele
Şi cumpăram din agoniseala mea cărţile lui John Alden

Şi trudeam doar pentru agonisirea existenţei.
Doream să mă-nsor cu Delia Prickett,
Dar cum aş fi putut-o face doar cu ceea ce cîştigăm?
Şi era trecută de şaptezeci de ani mătuşa Persis,
Care, jumătate pe ducă, sta într-un cărucior,
Iar supa îi curgea din gură ca la raţă —
Lacomă totuşi, învestindu-şi venitul
În ipoteci, frămîntîndu-se într-una
Cu privire la poliţele, rentele şi hîrtiile sale.
În ziua aceea, tăiam lemne pentru ea cu ferăstrăul
Şi citeam din Proudhon pe apucatele, cînd
Intrînd în casă să sorb o gură de apă,
Iat-o, în scaunul ei, şedea adormită,
Cu Proudhon alături pe masă,
Şi deasupra cărţii c-o sticlă de cloroform
Din care îşi alina uneori durerea vrunui dinte!
Am răsturnat tot cloroformul pe-o batistă
Şi i-am ţinut-o la nas pînă şi-a dat sufletul.
O, Delia, Delia, tu şi cu Proudhon
Mi-aţi făcut mîna să nu tremure, iar judecătorul de instrucţie
A spus că mătuşă-mea murise de inimă.
M-am căsătorit cu Delia şi am pus mîna pe bani —
O glumă pe seama ta, Spoon River, nu?

Edmund Pollard

Aş dori să-mi fi vîrît mîinile-mi de carne
În cupele cotropite de-albine ale florilor,
În miezul ca o oglindă al focului
Din lumina vieţii, soarele desfătării.
Căci cît preţuiesc anterele sau petalele
Sau razele haloului ? Prefăcătorii, umbre
Ale inimii florilor, ale flăcării lăuntrice!
Totul e al tău, tinere trecător;
Intră cu gîndul în sala banchetului;
Nu te strecura înăuntru pe de lături, ca şi cînd n-ai fi sigur
Că o să fii bine primit — ospăţul e al tău!

Nici să nu sorbi doar un strop, refuzînd a te-nfrupta din mai mult,
Cu vrun sfielnic: „Vă mulţumesc” atunci cînd eşti flămînd.
Ţi-e viu sufletul? Lasă-l, deci, să se-adape!
Nu ocoli nici un balcon în care te poţi căţăra;
Nici sîni albi ca laptele la a căror umbră te poţi odihni;
Nici plete de aur cu care poţi împărţi perna;
Nici cupe de vin, atîta vreme cît vinu-i dulce;
Nici extaze ale trupului ori ale sufletului,
Vei muri, desigur, dar mori trăind
În adîncuri de azur, cu totul răpit şi niciodată singur,
Sărutînd viaţa, albina-regină!

Thomas Trevelyan

Citind în Ovidiu trista poveste a lui Itys,
Rodul iubirii dintre Tereus şi Procne, ucis
Din pricina vinovatei pasiuni a lui Tereus pentru Philomela,
Iar carnea lui de către Procne servită lui Tereus
Şi mînia lui Tereus urmărind-o apoi pe ucigaşă
Pînă ce zeii pe Philomela prefăcutu-o-au în privighetoare,
În lăută a lunii ce se înalţă, iar pe Procne în rîndunică!
O, locuitori şi artişti ai Eladei, pieriţi de veacuri,
Ce-n mici cădelniţe pecetluit-aţi înţelepciune şi visuri,
Tămîie pe veci înmiresmată, mai presus de orice preţ,
Din care o singură boare de sorbi ţi se-nsenineză ochii sufletului —
Cum ţi-am băut aici, la Spoon River, dulceaţa!
Desferecînd cădelniţa după ce trăisem şi învăţasem
Cum cu toţii ne ucidem copiii dragostei şi, neştiind ce facem,
Cu toţii din carnea lor ne înfruptăm
Şi ne prefacem toţi în cîntăreţi, chiar dacă
Numai o dată în viaţă, ori — vai! — ne preschimbăm în rîndunele
Ca să ciripim în toiul recilor vînturi şi-al frunzelor ce cad.

Percival Sharp

Priviţi la mîinile împreunate!

Sînt mîini de adio ori de bun venit.
Mîini pe care le-am ajutat ori care m-au ajutat ele pe mine?
N-ar fi nimerit să se sculpteze însă o mînă
Cu degetul cel mare întors în jos, ca a lui Elagabalus?
Şi dedesubt, acolo, e-un lanţ sfărmat,
Poate ideea celei mai slabe verigi —
Dar care?
Şi uite miei, unii culcaţi pe jos,
Alţii-n picioare, ca şi cînd ar asculta de oier,
Alţii cu cîte o cruce, cu cîte un picior în sus —
De ce să nu se sculpteze şi cîteva cîrlige de abator?
Şi iată — coloane prăbuşite! dar sculptaţi, vă rog, piedestalul
Sau temeliile; lăsaţi-ne să vedem de ce s-au prăbuşit.
Priviţi: compasuri şi instrumente matematice
Ca o ironie faţă de ignoranţa celor ce dorm sub ele
Şi care habar n-aveau de teoria determinanţilor şi a calculului variaţiilor.
Ori ancora pentru cei care n-au înfruntat marea niciodată.
Ori porţi întredeschise — da, aşa erau;
Deschise le-ai lăsat şicapre rătăcite intrat-au în grădina ta.
Şi un ochi de pază ca al lui Arimaspi
Aşa ai veghiat — cu un singur ochi.
Şi îngerii suflînd în trîmbiţe te anunţă.
E cornul şi îngerul tău şi răsplata alor tăi.
Totu-i minunat, însă în ceea ce mă priveşte pe mine eu ştiu
Că am stîrnit în Spoon River anumite vibraţii
Care-s adevăratul meu epitaf, mai tare ca piatra.

Hram Scates

Am încercat să cîştig postul
De preşedinte al Consiliului Districtual
Şi am ţinut prin tot ţinutul discursuri
Denunţîndu-l pe Solomon Purple, rivalul meu,
Drept duşman al poporului,
Aliat cu cei mai mari vrăjmaşi ai omului.
Tineri idealişti, luptători învinşi
Şchiopătînd, sprijiniţi într-o singură cîrjă a speranţei,

Suflete care îşi mizează tot avutul pe adevăr,
Pierzînd lumi întregi la chemarea cerului,
Se strîngeau ca o turmă în juru-mi şi-mi urmau glasul
Ca pe un salvator al ţinutului.
Dar postul a fost cîştigat de Solomon;
Şi-atunci, printr-un viraj,
Eu i-am făcut pe cei ce mă urmau să se alieze cu el
Şi l-am ajutat să învingă, l-am făcut Rege
Al Muntelui de Aur, cu uşa
Care s-a închis în urma mea de îndată ce am intrat,
Măgulit de invitaţia lui Solomon
De a fi secretarul Consiliului Districtual.
Iar afară, în frig, stăteau toţi cei ce mă urmaseră:
Tineri idealişti, luptători învinşi
Şchiopătînd, sprijiniţi în cîrja unică a speranţei —
Suflete care puneau totul la bătaie pentru adevăr,
Care pierdeau lumi întregi la chemarea cerului,
Urmărind cum Diavolul îmbrîncea Mileniul
Peste Muntele de Aur.

Peleg Poague

Caii şi oamenii îşi seamănă foarte.
Aşa şi cu armăsarul meu, Billy Lee.
Negru ca o pisică şi elegant ca un cerb,
Cu ochi de jar, dornic s-o pornească,
Şi era în stare să atingă viteza cea mai mare
A oricărui cal de curse din Spoon River.
Dar tocmai cînd ai fi crezut că nu putea pierde,
Căci conducea cu cincizeci de yarzi sau cu mai mult,
Se ridica în picioare, azvîrlea jos călăreţul
Şi se rostogolea pe spate, grămadă, încurcat în hăţuri,
Cu totul zdrobit.
Vedeţi, era un adevărat escroc,
Nu se simţea în stare să cîştige, nici să muncească,
La cărăuşie ori la arat n-ar fi fost destul de vînjos,
Şi nimeni nu voia mînji de la el.

Iar cînd am încercat să-l strunesc — ei! bine,
A luat-o la goană şi m-a omorît.

Jeduthan Hawiey

De obicei se ciocănea la uşă
Iar eu mă sculam la miezul nopţii şi mă duceam la prăvălie
Unde călătorii întîrziaţi mă puteau auzi cum bat cu ciocanul
Scînduri funerare, prinzînd în cuie satinul.
Şi-adeseori mă întrebam o dată cu mine cine avea să plece
Spre îndepărtata ţară, numele noastre fiind subiect de
Discuţie, în aceeaşi săptămînă, căci băgasem de seamă
Că-ntotdeauna porneau de pe lume cîte doi deodată.
Chase Henry cu Edith Conant;
Jonathan Somers cu Willie Metcalf;
Iar cu Francis Turner ziaristul Hamblin
Care se ruga să trăiască mai mult decît ziaristul Whedon.
Şi Thomas Rhodes împreună cu văduva McFarlane;
Şi Emily Sparks cu Barry Holden;
Şi Oscar Hummel cu Davis Matlock;
Şi ziaristul Whedon cu Jones Scripcarul;
Şi Faith Matheny cu Dorcas Gustine.
Iar eu, cel mai solemn din oraş,
Am plecat de pe lume o dată cu Daisy Fraser.

Abel Melveny

Cumpărasem tot felul de maşini cunoscute pe lume:
De măcinat, de cojit, de semănat, de secerat,
Rîşniţe şi greble şi pluguri şi batoze —
Şi toate stăteau în ploaie şi în soare,
Ruginind, strîmbîndu-se şi ponosindu-se,
Căci nu aveam adăposturi să le astruc
Şi nici la ce să le folosesc pe cele mai multe.
Iar către sfîrşit, am cugetat ceva mai bine,
Dumirindu-mă acolo, lîngă fereastră,
Cu privire la mine însumi, pe măsură ce mi se încetinea pulsul,

Şi am privit la una din rîşniţele cumpărate —
De care după cum s-a dovedit, nu avusesem nici măcar dram
De nevoie şi pe care niciodată n-am folosit-o.
O minunată maşină, lăcuită cîndva strălucitor
Şi dornică să robotească,
Însă cu vopseaua cojită de ploaie acum;
Şi văzutu-m-am pe mine ca pe-o straşnică maşină
Pe care niciodată viaţa n-o folosise.

Oaks Tutt

Mamă-mea era pentru drepturile femeii,
Iar tată-meu era stăpînul avut al morilor London.
Eu meditam la nedreptăţile lumii şi visam să-i îndrept relele.
După moartea tatălui meu am pornit să văd popoare şi ţări,
Spre a învăţa cum să reformez lumea.
Am călătorit prin ţări multe,
Am văzut ruinele Romei,
Şi ruinele Atenei,
Şi ruinele Tebei,
Şi am stat în bătaia lunii în mijlocul necropolei de la Memphis.
Acolo, am fost cuprins de aripi de flăcări,
Iar o voce din cer mi-a spus:
„Nedreptatea, Neadevărul au nimicit cetăţile. Mergi!
Predică Dreptatea! Predică Adevărul!"
Şi m-am grăbit să mă întorc la Spoon River,
Ca să-mi iau rămas bun de la mama, înainte de a-mi începe truda.
Toţi au surprins în ochii mei o lumină ciudată.
Şi încetul cu încetul, pe măsură ce vorbeam, au descoperit
Cam ce-mi încolţise în minte.
Atunci Jonathan Swift Somers m-a provocat să dezbatem
(Eu fiind de cealaltă părere) tema:
Pilat din Pont cel mai mare filosof al lumii."
Şi cîştigul a fost de partea lui, căci a spus la urmă:
„Ei, Domnule Tutt, înainte de a reforma lumea,
Te rog să-mi răspunzi la întrebarea lui Pilat din Pont: Ce este Adevărul?"

Voltaire Johnson

De ce m-aţi rănit cu duritățile voastre,
Dacă nu voiaţi să vă vorbesc despre ele?
Şi cu tîmpeniile voastre,
Dacă ţineaţi să nu vi le dau în vileag?
Şi-n cuiele cruzimii de ce m-aţi pironit,
Dacă nu voiaţi ca eu să le smulg
Şi să vi le arunc în nas?
Şi de ce, fiindcă refuzasem să v-ascult, m-aţi lăsat să mor de foame,
Dacă nu voiaţi să rod la temelia tiraniei voastre?
Aş fi putut fi senin la suflet
Ca şi William Wordworth, dacă nu eraţi voi!
Dar cît eşti de laş, Spoon River,
Cînd m-ai mînat să stau în picioare într-un cerc magic
Descris de sabia Adevărului!
Iar apoi să scînceşti şi să-ţi blestemi arsurile
Şi să blestemi puterea mea, care stătea în picioare şi rîdea,
În mijlocul ironicelor fulgere!

English Thornton

Hei! voi fii ai bărbaţilor
Care au luptat de partea lui Washington la Valley Forge
Şi care l-au biciuit pe Şoimul Negru la Starved Rock,
Sculaţi-vă! Luptaţi-vă cu urmaşii celor
Ce-au cumpărat pămînt, pe cînd era doar nisip sterp, de-a lungul căii ferate
Şi au vîndut păturI şi puşti armatei lui Grant
Şi au făcut parte din primele guverne,
Primind mită de la căile ferate!
Sculaţi-vă! Luptaţi-vă cu filfizonii şi escrocii,
Cu prefăcuţii şi figuranţii din coloanele mondene ale ziarelor,
Cu sufletele de bădărani ale căror fete se mărită cu conţi;
Cu paraziţii marilor idei,
Cu cei ce călăresc zgomotos pe grumajii măreţelor cauze,
Cu moştenitorii jafurilor de odinioară.
Sculaţi-vă şi faceţi ca oraşul să fie al vostru

Şi statul să fie al vostru —
Voi care sînteţi fiii cutezătorilor soldaţi din anii patruzeci!
Pentru Dumnezeu! Dacă nu distrugeţi păduchii ăştia,
Răzbunătoarea-mi fantomă va şterge de pe faţa pămîntului
Oraşul şi statul vostru.

Enoch Dunlap

De cîte ori în cursul celor douăzeci de ani
Cît v-am condus, prieteni din Spoon River,
Aţi neglijat adunarea generală şi comitetul politic
Şi aţi lăsat pe mîinile mele toată greutatea
De a păzi şi salva cauza poporului?
Uneori din pricină că eraţi bolnavi;
Sau că vă era bolnavă bunica;
Sau pentru că băuseraţi prea mult şi v-a furat somnul;
Sau poate pentru că spuneaţi: „El e conducătorul nostru,
Totul va fi bine; se luptă el pentru noi;
Noi nu avem nimic altceva de făcut decît să-i urmăm."
Dar vai, cum m-aţi blestemat cînd am căzut
Şi cum m-aţi acoperit de-njurături, spunînd că v-am trădat,
Ieşind pentru o clipă din sala de şedinţe a comitetului
Tocmai cînd duşmanii poporului, adunaţi acolo,
Aşteptau şi urmăreau un prilej ca să distrugă
Sacrele drepturi ale poporului.
Josnică adunătură! Eu ieşisem din sală
Ca să mă duc la closet!

Ida Frickey

Nimic din viaţă nu-ţi e străin
Eram o fată fără un şfanţ, de fel din Summum,
Care a coborît din trenul de dimineaţă la Spoon River.
Toate casele stăteau înaintea ochilor mei cu uşile închise
Şi cu storurile trase — eu eram închisă afară;
N-aveam nici un loc şi nici un rost în vreuna din ele.

Şi am trecut prin faţa vechiului conac al lui McNeely,
Un castel de piatră printre alei şi grădini,
Cu muncitori care se învîrteau pe acolo făcînd de pază,
Sprijinit de dregători şi de către oamenii puterii
Care ţineau la nobilu-i stăpîn, plin de mîndrie.
Eram atît de flămîndă, încît am avut o vedenie:
Mi s-a arătat o uriaşă pereche de foarfeci
Lăsîndu-se din cer, ca braţul unei dragale
Şi tăind, ca pe-o perdea, casa în două.
La „Comercial" însă am văzut un bărbat
Care mi-a făcut cu ochiul cînd am cerut ceva de lucru —
Era fiul lui McNeely.
Şi el s-a dovedit a fi, în tot lanţul de titluri, veriga
Prin care am ajuns proprietara uneia din jumătăţile conacului
Printr-un proces de violare a promisiunii de-a mă lua în căsătorie : foarfecele.
Aşa că, vedeţi, din ziua în care m-am născut, casa aceea
Nu m-a aşteptat decît pe mine.

Seth Compton

După moartea mea, biblioteca de împrumut
Pe care o creasem Spoon River-ului
Şi o administram spre binele minţilor iscoditoare
A fost scoasă la licitaţie în piaţa publică,
Spre a distruge astfel şi ultimul vestigiu
Al amintirii şi înrîuririi mele.
Deoarece aceia dintre voi care nu ştiau ce-nseamnă
Să cunoască şi *Ruinele* lui Volney ca şi *Analogia* lui Butler
Şi *Faust* ca şi *Evangeline*,
Deţineau în tîrg adevărata putere
Şi adeseori îmi puneaţi întrebarea:
„La ce-ţi foloseşte să cunoşti ceea ce e rău pe lume?"
Acum, eu nu-ţi mai stau în cale, Spoon River,
Alege-ţi binele tău şi spune că ăla e binele.
Fiindcă eu n-am reuşit niciodată să vă fac să vedeţi
Că nimeni nu ştie ce e bine,
Dacă nu ştie ce este rău;

Şi nimeni nu ştie ce este adevărat,
Dacă nu ştie ce e fals.

Felix Schmidt

Nu era decît o căscioară cu două camere
— Aproape ca o jucărie —
Cu mai puţin de cinci acri de pămînt în jur;
Iar eu aveam atîţia copii de hrănit
Şi de trimis la şcoală, şi de îmbrăcat, şi o nevastă care se-mbolnăvise
După atîtea naşteri.
Într-o zi a venit avocatul Whitney
Şi mi-a arătat cu dovezi în regulă că Christian Dallman,
Care stăpînea trei mii de acri de pămînt,
Cumpărase cei optzeci de acri învecinaţi cu pămîntul meu
În anul o mie opt sute şaptezeci şi unu
Pe unsprezece dolari, la o licitaţie, pentru neplata impozitelor,
În clipele în care tată-meu se zbătea să moară.
Aşa a început cearta şi eu m-am adresat justiţiei,
Dar cînd am ajuns la dovada cu probe,
O expertiză a pămîntului a arătat limpede ca lumina zilei
Prin chitanţele de impozite ale lui Dallman că şi pămîntul
Şi căscioara mea cea cu două camere erau ale sale.
Aşa mi-a trebuit, dacă m-am apucat să-l stîrnesc.
Am pierdut procesul şi mi-am pierdut pămîntul.
Şi am părăsit tribunalul şi am intrat
Arendaş la Christian Dallman.

Schroeder, pescarul

Eu şedeam ceva mai sus de Bernadotte, pe mal,
Şi aruncam în apă firimituri,
Doar aşa ca să văd cum fîţele se-mpingeau una pe alta,
Pînă cînd cea mai puternică înfuleca nada.
Ori mă duceam pe micu-mi izlaz
Unde paşnici, în băltoace, dormeau porcii,

Ori drăgăstoşi se-adulmecau unii pe alţii
Şi deşertam acolo un coş cu porumb auriu
Şi-i urmăream cum se-mbulzesc, şi guiţă, şi se muşcă
Unii pe alţii, călcîndu-se în picioare ca să apuce grăunţele.
Şi am văzut cum ferma lui Christian Dallman,
De peste trei mii de acri,
A înghiţit petecul de pămînt al lui Felix Schmidt,
Aşa cum un biban înghite o plevuşcă.
Şi vă spun că dacă există ceva în om —
Spirit sau conştiinţă sau har al cerului
Care îl face să fie altfel decît peştii ori decît porcii,
Apoi tare aş vrea să văd cum îl face !

Richard Bone

Cînd am venit întîi la Spoon River,
Habar n-aveam dacă era adevărat sau fals
Ceea ce-mi povesteau ei.
Obişnuiau să-mi aducă epitaful comandat
Şi să întîrzie prin atelier în timp ce eu lucram
Şi să spună „Era atît de bun", „Era minunat",
„Era cea mai dulce femeie", „Era un neclintit creştin".
Iar eu gravam tot ce doreau ei să gravez,
Cu totul şi cu totul străin de adevărul celor spuse de dînşii.
Mai tîrziu însă, trăind printre oamenii de-aici,
Mi-am dat seama cam cît de aproape de adevăr
Erau epitafele comandate pentru ei cînd mureau.
Gravam totuşi orice îmi plăteau să gravez
Şi mă făceam astfel părtaş la falsele cronici
Ale pietrelor,
Aşa cum se întîmplă şi cu istoricul care scrie
Fără a cunoaşte adevărul,
Sau pentru că este înrîurit să-l ascundă.

Silas Dement

Era clar de lună şi pămîntul scînteia
De îngheţul proaspăt.
Se făcuse miezul nopţii şi nici ţipenie de om pe afară.
Din hornul clădirii tribunalului ieşea
Fumul ca un ogar sărind şi gonind
Vîntul de miazănoapte şi de apus.
Eu m-am strecurat cu o scară pînă la capătul treptelor
Şi am sprijinit-o de uşa
Din tavanul porticului
Şi m-am tîrît pe sub tavan, printre grinzi,
Şi-am azvîrlit printre lemnăria scorojită
O mînă de zdrenţe muiate în petrol şi aprinse.
Apoi m-am dat jos şi am şters-o pe furiş.
După scurt timp, a sunat clopotul de incendiu —
Bang! Bang! Balang!
Şi Compania de Pompieri din Spoon River
A sosit cu o duzină de găleţi şi-a început s-azvîrle apă
Peste glorioasa pălălaie, tot mai fierbinte,
Mai înaltă şi mai strălucitoare, pînă ce pereţii s-au prăbuşit,
Iar coloanele de piatră calcaroasă, deasupra cărora veghea Lincoln,
Au trosnit ca arborii cînd îi doboară ţapinarii...
După ce m-am întors de la Joliet[9]
Am dat de un tribunal nou, cu o cupolă,
Căci am fost osîndit asemeni tuturor celor
Ce distrug trecutul de dragul viitorului.

Dillard Sissman

În cercuri largi hultanii
Se rotesc încet, pe-un cer
Uşor înnegurat, ca de colbul stîrnit al drumului,
Şi prin pajiştea unde stau culcat, un vînt
Bate iarba lung vălurind-o.
Zmeul meu zboară pe deasupra vîntului, deşi cînd şi cînd se clatină
Ca un om care dă din umeri,

[9] Numele unei închisori din America.

Şi coada-i fîlfîie o clipă,
Apoi se odihneşte.
Şi se rotesc şi se rotesc hultanii,
Măturînd zenitul cu largile lor cercuri
Pe deasupra zmeului meu. Şi dealurile dorm.
Şi-o casă de fermier, albă ca zăpada,
Priveşte pe furiş dintre copacii verzi de departe.
Iar eu mi-urmăresc zmeul,
Căci luna subţire în curînd se va aprinde
Şi va anina legănîndu-se ca un cadran de pendulă
De coada lui.
O împroşcare de flăcări ca un dragon de apă îmi orbeşte ochii —
Sînt zgîlţîit ca un drapel.

Jonathan Houghton

I-auzi cîrîitul unei ciori,
I auzi şovăielnicul gungur al unui sturz.
I-auzi dangătul unei tălăngi în depărtare
Şi vocea unui plugar pe deal, la Shipley.
Tăcută-i pădurea de dincolo de livadă
În liniştea miezului de vară;
Iar de-a lungul drumului scîrţîie un car
Încărcat cu porumb, în drum spre Atterbury.
Şi un moşneag a adormit sub un copac,
Şi o bătrînă trece drumul
Venind din livadă c-o găleată plină de mure.
Şi-un băiat stă întins pe iarbă
La picioarele bătrînului
Şi se uită în sus la norii plutitori
Şi doreşte, doreşte, doreşte
Ceva ce nici el nu ştie:
Bărbăţia, viaţa, lumea necunoscută!
Apoi au trecut treizeci de ani
Şi băiatul s-a întors măcinat de viaţă
Şi a găsit livada dispărută,
Şi pădurea dusă de-acolo

Şi preschimbată casa
Şi drumul plin de praful stîrnit de-automobile —
Şi pe el însuşi privind cu dor Dealul[10]

E. C. Culbertson

E adevărat oare, Spoon River,
Că în holul noului tribunal
Se află o plăcuţă de bronz
Pe care-s gravate chipurile Ziaristului Whedon şi al lui Thomas Rhodes?
Şi e oare adevărat că munca mea încununată de succes
În consiliul districtului, muncă fără de care
Nu s-ar fi ridicat nici o piatră pe piatră,
Şi contribuţiile buzunarului meu
La clădirea templului nu mai sînt decît amintiri păstrate printre oameni,
Decolorîndu-se-ncetul cu încetul, spre a coborî în curînd,
Împreună cu ei, spre uitarea aceasta-n care zac eu?
Într-adevăr, aşa îmi vine să cred.
Fiindcă e o lege a împărăţiei cerurilor,
Că lucrătorul care intră în vie la ceasul al unsprezecelea
Va primi plata cuvenită pe o zi întreagă.
Şi este o lege a împărăţiei lumii acesteia,
Că tocmai cei care la început se-mpotrivesc unui lucru de temei
Ajung a se îngriji apoi de el şi-i fac să fie al lor,
După ce s-a aşezat piatra la temelie
Şi după ce se pun plăcuţele comemorative.

Shack Dye

Albii făceau tot felul de glume pe socoteala mea.
De pe cîrligul undiţei mele scoteau peştii cei mari
Şi-mi puneau în loc, dacă eram plecat după vreun mulinet,
Alţii mai mici, şi mă păcăleau
Că nu văzusem chipurile bine peştele pe care-l prinsesem.

[10] Dealul cimitirului.

Cînd a venit în oraş circul Burr Robbins
L-au luat cu vorba pe stăpînul arenei să dea drumul în arenă unui
Leopard îmblînzit, şi pe mine m-au făcut să cred
Că biciuiam o fiară sălbatică, asemeni lui Samson,
Cînd în schimbul a cincizeci de dolari
Am scos leopardul din arenă şi l-am dus la el în cuşcă.
Odată, intrînd în fierărie la mine,
M-au apucat bîţîielile la vederea cîtorva potcoave care se tîrau
Pe podea, de parcă ar fi fost vii —
Ştiţi, Walter Simmons aşezase sub putina
De apă, un magnet.
Şi totuşi, fiecare dintre voi, dintre albi,
S-a păcălit şi cu peştii şi cu leoparzii,
Şi nu ştiaţi nici voi, mai mult decît potcoavele,
De ce umblaţi de colo-colo prin Spoon River.

Hildrup Tubbs

Purtat-am pentru popor două lupte.
În primul rînd mi-am părăsit partidul, înălţînd stindardul
Independenţei, în numele reformei, şi am fost învins.
Apoi am folosit răzvrătitoarea-mi putere,
Să cuceresc stindardul fostului meu partid —
Şi-l cucerisem, dar am căzut învins.
Discreditat şi dat la o parte, mizantrop,
Mi-am întors ochii către consolarea ce-o dă aurul
Şi mi-am folosit rămăşiţele puterii
Ca să mă fixez ca un saprofit
Pe cadavrul în putrefacţie
Al falimentarei bănci a lui Thomas Rhodes,
Ca sindic al fondului.
Acum, chiar că toţi s-au îndepărtat de mine.
Părul mi-a albit,
Purpuriile-mi pofte cenuşii au devenit,
Şi-au pierdut savoarea tutunul şi whisky-ul
Şi ani de zile moartea m-a ignorat
Ca pe-un porc.

Henry Tripp

Banca a dat faliment şi duse mi-au fost economiile,
Eram scîrbit de plicticosul joc din Spoon River
Şi m-am hotărît să fug,
Să renunţ la poziţia pe care o aveam în viaţă şi să-mi părăsesc familia;
Dar tocmai în clipa-n care trenul de la miezul nopţii intra în gară,
De pe scări au sărit iute Cully Green
Şi Martin Vise şi au început a se bate,
Ca să se-aleagă la un fel cu vechea duşmănie ce şi-o purtau,
Cărîndu-şi unul altuia pumni ce răsunau
Ca loviturile unor noduroase ciomege.
Tocmai mi se părea că Cully e gata să biruie,
Cînd pe-nsîngeratul său chip se răspîndi un laş
Rînjet scîrbos. Şi sprijinindu-se de Martin,
L-auzii chelălăind: „Dar sîntem buni prieteni, Mart,
Ştii bine că ţi-s prieten."
Însă o lovitură năpraznică de-a lui Martin l-a făcut
Să se învîrte şi să se tot învîrte pînă s-a prăbuşit grămadă.
Şi pe urmă eu am fost arestat ca martor,
Şi am pierdut trenul şi am rămas la Spoon River
Să mă lupt pînă la sfîrşit cu viaţa.
O! Cully Green, tu ai fost salvatorul meu —
Tu cel atît de ruşinat şi de veştejit de ani
Hoinărind molîu pe străzi
Şi-ncercînd să-ţi oblojeşti sufletul care zemuia
Şi care n-a reuşit să ducă lupta pînă la capăt.

Granville Calhoun

Doream să fiu încă o stagiune
Judecător de district, ca să pot rotunji o carieră
De treizeci de ani.
Dar unindu-se cu vrăjmaşii, prietenii m-au părăsit
Şi au ales în locu-mi pe altul nou.

Atunci m-a cuprins o sete de răzbunare,
Cu care i-am otrăvit pe cei patru fii ai mei,
Şi nu cloceam în gînd altceva decît revanşe,
Pînă ce marele medic, Natura,
M-a paralizat,
Ca să dea astfel sufletului şi trupului meu odihnă.
Obţinut-au oare fiii mei putere şi bani?
Slujit-au ei oare poporul sau pusu-l-au la jug,
Să le are şi să le secere recoltele?
Căci cum ar fi putut ei uita vreodată
Chipul meu la fereastra dormitorului,
Neajutorat stînd printre coliviile şurii
Cu canari cîntători,
Şi privind către vechea clădire a tribunalului?

Henry C. Calhoun

Am ajuns la cel mai înalt dintre posturile din Spoon River,
Dar prin cîtă amărăciune a minţii!
Chipul tatălui meu, zăcînd mut
Ca un copil, urmărindu-şi canarii
Şi privind către fereastra de la tribunal
A camerei judecătorului de district,
Şi îndemnurile lui către mine, să-mi caut
Ceea ce e al meu în viaţă şi să pedepsesc Spoon River-ul,
Răzbunînd răul pe care i l-au făcut lui oamenii,
Mă umpleau de furioasa rîvnă
De a căuta bogăţie şi putere.
Dar ce a făcut el altceva decît să mă trimită pe
Cărarea ce duce spre desişul Furiilor?
Urmat-am poteca şi asta ţi-o spun ţie, călătorule:
Pe drumul către desiş vei trece pe lîngă ursitoarele
Cu ochii umbriţi, plecate asupra urzelii lor.
Opreşte-te o clipă şi dacă vezi
Firul răzbunării sărind de pe suveică,
Atunci smulge repede de la Atropos
Foarfecele şi taie-l, căci altfel fiii tăi

Şi copiii lor, cu fiii lor,
Îmbrăcaţi au să umble-n tunica otrăvită.

Perry Zoll

Mulţumirile mele, prieteni de la Asociaţia Ştiinţifică a Districtului,
Pentru această modestă lespede de mormînt
Şi pentru mica sa inscripţie de bronz.
De două ori am încercat să fiu primit în onoratul vostru clan
Şi de două ori m-aţi respins,
Iar cînd firava-mi broşură
Asupra inteligenţei plantelor
A început să atragă atenţia,
Aproape că v-aţi repezit să-mi votaţi primirea.
Am trecut apoi dincolo de nevoia ce-aş fi avut-o de voi
Şi de recunoaşterea voastră.
Totuşi, nu dau cu piciorul pietrei memoriale cu care m-aţi cinstit,
Avînd în vedere că dacă aş face una ca asta
V-aş lipsi de cinstea faţă de voi înşivă.

Dippold, opticianul

Ce vedeţi acum?
Globuri roşii, galbene, purpurii.
Staţi numai o clipă! Şi acum?
Pe tată-meu cu mama şi cu surorile.
Da! Şi acum?
Cavaleri înarmaţi, femei frumoase, binevoitoare chipuri.
Încercaţi şi cu asta.
Văd un cîmp cu grîne — un oraş mare.
Foarte bine. Şi-acum?
O femeie tînără asupra căreia se apleacă îngeri.
O lentilă mai puternică! Ei, acum?
Multe femei cu ochi strălucitori şi buze întredeschise.
Încercaţi asta.
Doar un pahar pe o masă.
O, înţeleg! Încercaţi lentila asta!

Doar un spaţiu deschis — nimic deosebit.
Bine, acum!
Pini, un lac, un car de vară.
Aşa e mai bine. Şi acum?
O carte.
Citiţi-mi şi mie o pagină.
Nu pot. Ochii mei trec dincolo de pagini!
Încercaţi lentila aceasta.
Adîncimi în aer.
Excelent! Şi acum?
Lumină, doar lumină care face ca toate lucrurile de sub ea să pară jucării,
Foarte bine, vom întocmi ochelarii cuveniţi.

Magrady Graham

Spuneţi-mi, fost-a oare
Altgeld ales guvernator?
Deoarece cînd au început a sosi rezultatele scrutinului
Iar Cleveland asigura majoritatea în est,
Asta a însemnat o! prea mult pentru tine, biată inimă bătrînă,
Care te străduiseşi pentru democraţie
În lungii, lungii ani de înfrîngere.
Şi ca pe un ornic stricat şi greoi,
Te-am simţit încetinindu-ţi bătăile pînă ce te-ai oprit.
Spuneţi-mi, fost-a ales Altgeld,
Şi ce a făcut mai apoi?
I-au luat capul şi i l-au dus pe tavă unei dansatoare,
Ori a triumfat pentru binele poporului?
Deoarece cînd l-am văzut
Şi i-am strîns mîna,
Albastrul ca de copil al ochilor lui
M-a mişcat pînă la lacrimi,
Şi era în jurul său ceva ca de veşnicie,
Ca recea, limpedea lumină care se odihneşte în zori
Pe dealuri!

Archibald Higbie

Te-am detestat, Spoon River. Am vrut să mă înalţ deasupră-ţi,
Mi-era ruşine să te văd. Te dispreţuiam
Pentru că ai fost locul meu de baştină.
Acolo, la Roma, printre artişti,
Vorbeam cînd italiana, cînd franceza...
M-am socotit cîteodată eliberat
De orice urmă a obîrşiei mele,
Am crezut că am atins culmile artei
Dacă respir aerul pe care l-au respirat maeştrii,
Crezînd că văd lumea cu ochii lor înşişi.
Dar, liniştiţi, ei treceau pe lîngă picturile mele, spunîndu-mi:
„Prietene, ascultă, nu ştim ce năzuieşti,
Uneori chipul făcut seamănă cu Apolo,
Alteori se vede urma lui Lincoln într-însul."
La Spoon River, ştiţi bine, nu există cultură
Şi ruşinea mă ardea, trebuind să tac.
Ce puteam face? Acoperit şi apăsat de brazdele Vestului,
Doream să mă fi născut din nou în altă parte a lumii
Şi să-mi scap inima odată
De tot ce mai era în mine din Spoon River!

Tom Merritt

La început am bănuit ceva,
Părea atît de calmă şi de dusă pe gînduri.
Iar într-o zi am auzit închizîndu-se uşa din dos,
Cînd tocmai intram eu prin faţă şi l-am văzut furişîndu-se
În cîmp afară, prin spatele lojniţei
Şi luînd-o la sănătoasa peste arături.
Şi atunci am avut de gînd să-l omor pe loc.
Dar trecînd în ziua ceea pe lîngă Fourth Bridge,
Fără nici un baston la mine, fără nici o piatră la-ndemînă,
L-am văzut deodată înaintea mea, în picioare,
Speriat de moarte, ţintind ca la iepuri,
Şi tot ce am mai putut spune a fost doar: „Nu, nu, nu fă asta",

În timp ce el a ochit şi m-a împuşcat în inimă.

Doamna Merritt

Tăcută în faţa juriului,
Nerăspunzînd nici un cuvînt judecătorului, cînd m-a întrebat
Dacă aveam ceva împotriva sentinţei şi
Clătinînd doar din cap.
Ce le puteam eu spune unor oameni care credeau
Că o femeie de treizeci şi cinci de ani era vinovată
Că amantul ei, de numai nouăsprezece, i-a omorît soţul?
Deşi ea-i spusese şi-i tot spusese:
„Du-te departe, Elmer, pleacă,
Te-am scos din minţi cu farmecele trupului meu:
Ai s-ajungi la cine ştie ce groaznic lucru."
Şi-ntocmai cum mă temusem, l-a ucis pe soţul meu;
Fapt de care nu-s vinovată înaintea lui Dumnezeu!
Treizeci de ani ca o mută în închisoare!
Şi porţile de fier de la Joliet
S-au legănat cînd, cenuşii şi tăcuţi, paznicii
M-au scos, într-un sicriu, de-acolo afară.

Elmer Karr

Ce altceva decît iubirea de Dumnezeu i-ar fi putut îmblînzi
Şi face iertători pe cei din Spoon River
În privinţa mea, care am întinat aşternutul casei lui Thomas Merrit
Şi pe deasupra l-am şi ucis?
O, iubitoare inimi care m-aţi primit înapoi,
Cînd m-am întors,după paisprezece ani, de la închisoare!
O, mîini ajutătoare care mi-aţi dat voie să reintru în biserică
Şi-nlăcrimate aţi ascultat smerita-mi spovedanie,
Şi mi-aţi făcut parte de-mpărtăşirea cu taina pîinii şi a vinului!
Pocăiţi-vă, voi cei vii, şi odihniţi întru Iisus.

Elizabeth Childers

Pulbere din pulberea mea
Şi pulbere laolaltă cu pulberea mea,
O, copil care ai murit pe cînd intrai în lume.
Mort o dată cu moartea mea!
Neizbutind a cunoaşte respiraţia, deşi te străduiseşi din greu,
Cu o inimă care a bătut atîta timp cît a trăit împreună cu mine
Şi a încetat cînd m-ai părăsit de dragul vieţii.
E bine aşa, copilul meu. Căci tu niciodată n-ai călătorit
De-a lungul lungului drum care începe cu zilele de şcoală,
Cînd degeţelele se mînjesc sub lacrimile
Ce picură pe literele strîmbe.
Şi prima rană, cînd careva din micii tovarăşi
Te părăseşte pentru un altul;
Şi boala, şi chipul fricii poposind lîngă pat;
Moartea unui tată sau a unei mame;
Sau ruşinea de ei, ori sărăcia;
Feciorelnica durere a sfîrşitului zilelor de şcoală;
Şi oarba natură care te-mpinge să bei
Din cupa iubirii, deşi e cu venin şi o ştii:
Către cine ţi-ai fi înălţat chipul de floare?
Botanist, plăpînd? Ce sînge ar fi strigat către al tău?
Pur sau mîrşav, căci nu are importanţă.
Există sînge care ne cheamă sîngele.
Şi pe urmă copiii tăi — o, ce-ar fi putut ei fi?
Şi cîtă, durerea ta? Copile! Copile!
Moartea e mai bună decît viaţa!

Edith Conant

Noi, amintirile, stăm prin preajma locului acesta;
Şi ne acoperim ochii, fiindcă de ne e groază să citim:
„17 iunie 1884, în vîrstă de 21 de ani şi 3 zile".
Şi toate s-au schimbat
Iar noi — noi, amintirile, stăm aici, doar noi singure,
Căci nici un ochi nu ne ia în seamă, nici n-ar şti pentru ce sîntem aici.

Soţul tău a murit, sora ta locuieşte undeva departe,
Tată-tău e gîrbov de ani;
El te-a uitat, aproape că nici nu mai iese
De loc din casă.
Nimeni nu-şi aminteşte de minunatul tău chip,
De vocea ta mişcătoare!
Cum cîntai, chiar şi în dimineaţa cînd ai fost lovită,
Cu o pătrunzătoare dulceaţă, c-o jale ce zguduia,
Înainte de sosirea copilului care murit-a împreună cu tine.
Totul a fost uitat de toţi, în afară de noi, amintirile,
Care sîntem de lume uitate.
Totul s-a schimbat, în afară de rîu şi de deal —
Ba chiar şi ele nu mai sînt aceleaşi.
Numai soarele arzător şi liniştitele stele-s aceleaşi.
Iar noi — noi, amintirile, stăm aici înfricoşate,
Cu ochii închişi de oboseala lacrimilor —
De-o nemărginită oboseală!

Charles Webster

Pădurile de pini de pe deal
Şi ferma la mai multe mile depărtare
Apăreau limpezi ca printr-o lentilă
Sub un cer albastru ca penele de păun!
Dar, după-amiază, o pătură de nori
A învelit pămîntul. Iar tu trecut-ai pe drum
Şi prin cîmpul de trifoi în care se-auzea doar
Ţîrîitul jilav al greierului.
Iar apoi soarele a coborît printre marile vijelii
Ale unor furtuni îndepărtate. Căci un vînt care se ridica
A limpezit cerul şi a aprins flăcările
Stelelor neocrotite;
Şi a legănat roşcovana lună
Atîrnînd între poalele dealului
Şi lucitoarele crengi ale livezii de meri.
Tu ai mers de-a lungul ţărmului gînditoare,
Acolo unde gîtlejurile valurilor păreau nişte păsări

Care cîntă şi strigă sub apă
Către iureşul, printre cedrii, al vîntului,
Pînă ce — prea copleşită ca să poţi plînge — te-ai oprit lîngă hamac
Şi uitîndu-te în sus, l-ai văzut pe Jupiter
În vîrful uriaşului pin,
Şi uitîndu-te în jos, văzut-ai scaunul meu rămas gol
Pe veranda singuratică, în bătaia vîntului,
Iubito, fii curajoasă!

Ami Green

Nu „un june cu capul cărunt şi ochii rătăciţi,"
Ci un bătrîn cu pielea netedă
Şi păr negru!
Chip tînăr de băiat avut-am în viaţă
Şi ani de-a rîndul un suflet gîrbov şi ţeapăn
Într-o lume care mă vedea doar ca pe-o glumă,
Bun de strigat pe nume cînd găseau cu cale
Şi de împovărat ca un om în toată firea cînd le căşuna lor,
Eu nefiind nici bărbat ca lumea, nici băiat.
Sufletul, de fapt, ca şi trupul,
Nu s-a maturizat nicicînd, şi vă spun
Că mult căutatul har al veşnicei tinereţi
E doar o oprire din creştere.

Calvin Campbell

Voi, care vă revoltaţi împotriva soartei,
Lămuriţi-mă cum se face că pe clina aceasta de deal,
Care coboară pînă la rîu,
Şi-i îndreptată cu faţa spre soare şi spre vîntul de miază-zi,
Această plantă soarbe din aer şi din pămînt
Venin şi se face iederă cu otravă?
Iar ceastălaltă plantă, din acelaşi aer şi din acelaşi lut,
Bea elixire şi dulci culori şi se face arbust?
Şi amîndouă înfloresc?

Puteţi învinui Spoon River-ul pentru ceea ce este,
Dar pe cine o să-nvinuiţi pentru voinţa din voi
Care se hrăneşte şi vă preschimbă în buruieni,
În scaieţi, în păpădii ori în brusturi
Şi pe care niciodată nici o ţărînă şi nici un văzduh
N-o s-o prefacă în glicină sau iasomie?

Henry Layton

Oricine ai fi cel ce treci pe aici
Află că tatăl meu era blînd
Iar mamă-mea violentă
Şi eu m-am născut ca un întreg alcătuit din jumătăţi atît de potrivnice;
Neîntrepătrunse şi nelegate împreună,
Ci fiecare aiurea, slab lipite-ntre ele.
Unii dintre voi mă socoteau blînd.
Alţii gata de harţă,
Alţii şi-aşa şi-aşa.
Dar nici una dintre jumătăţile mele nu a dus la distrugerea mea
Despărţirea unor jumătăţi
Care nu-şi aparţinuseră niciodată
A fost ceea ce mi-a lăsat un suflet fără viaţă.

Marian Sewall

N-ai înţeles niciodată, o! Necunoscutule
De ce răsplătit-am
Prietenia ta devotată şi gingaşele îngrijiri
La început cu mulţumiri palide,
Apoi retrăgîndu-mă uşure din freamătul vieţii tale,
Încît să nu fiu silit a-ţi mulţumi
Şi pe urmă cu toată tăcerea de după
Despărţirea noastră ultimă.
Tu îmi lecuiseşi sufletul bolnav. Dar ca să mi-l vindeci,
Mi-ai văzut întîi boala, îmi ştiai taina —
Şi iată pricina pentru care fugit-am de tine,

Căci deşi atunci cînd trupurile noastre se ridică din durere
Sărutăm pururi grijuliile mîini
Care ne-au dat pelin, deşi tremurăm de teamă
Gîndindu-ne la pelin,
Un suflet vindecat e un altfel de suflet,
Fiindcă am vrea parcă să ştergem din amintire
Cuvintele blînde, ochii scormonitori
Şi pe veci să uităm
Nu atît de durerea în sine,
Cît de mîna care ne-a luat durerea.

Ippolit Konovaloff

Eram armurier la Odessa.
Într-o noapte poliţia s-a năpustit cu forţa în camera
Unde un grup dintre noi îl citeam pe Spencer.
Şi ne-a confiscat cărţile şi ne-a arestat.
Eu am evadat însă şi am venit la New York
Şi de acolo la Chicago, apoi la Spoon River,
Unde mi-l puteam studia în pace pe Kant
Şi reparînd puşti, îmi puteam agonisi de bine de rău existenţa!
Uitaţi-vă la matriţele mele! Ce meşteşugărie!
Un tipar pentru ţeavă, unul pentru cocoşul puştii
Şi altele pentru alte părţi ale unei arme!
Ei bine, să presupunem acum că nici un alt armurier de pe lume
N-ar avea nimic altceva decît matriţe identice cu
Acestea pe care vi le arăt — ei bine, toate puştile
Ar fi absolut la fel, cu un cocoş ca să lovească-n
Capsă şi c-o ţeavă să poarte glontele,
Fiecare funcţionînd pentru sineşi la fel şi toate
Acţionînd una împotriva alteia.
Şi asta ar fi lumea voastră de puşti!
O lume pe care nimic nu ar putea-o elibera vreodată de ea însăşi,
Decît un matriţier cu altfel de tipare
În care să toarne din nou metalul, dîndu-i altă formă.

Henry Phipps

Eram supraveghetorul şcolii duminicale,
Preşedintele de paie al uzinelor de vagoane
Şi al fabricii de conserve,
Lucrînd pentru Thomas Rhodes şi pentru clica bancherilor;
Îl aveam pe fiul meu casier la bancă,
Însurat cu fiica lui Rhodes,
Zilele săptămînii mi le petreceam cîştigînd bani,
Iar duminicile pe la biserică şi în rugăciune.
În toate cele eram un zimţ al roţii lucrurilor aşa cum sînt ele:
Banul, stăpînul şi omul, spoit
Cu vopseaua albă a crezului creştin.
Şi apoi:
Banca s-a prăbuşit, eu stam şi mă uitam la maşinăria sfărîmată —
La roţile cu găuri de explozii chituite,
La şuruburile ruginite, la bielele rupte;
Şi bun de folosit mai departe era doar coşul de adunat suflete
La un nou abator al vieţii, cînd ziarele, judecătorii şi vrăjitorii banilor
Se apucă din nou de construit.
Eram gol-goluţ, dar de sus, de pe Stîncă Vîrstelor,
Vedeam acum limpede jocul, nemailăsîndu-mă înşelat
Şi ştiind că va trăi pe pămînt „cel drept,
Şi anii celui rău scurtaţi vor fi".
Apoi, deodată, doctorul Meyers mi-a descoperit
Un cancer la ficat.
Nu de mine, pînă la urmă, îi era din cale-afară de grijă lui Dumnezeu!
Ei bine, stînd astfel seara pe-un pisc,
Deasupra negurilor prin care suisem
Şi gata de-o mai înălţătoare viaţă pe lume,
Puteri veşnice îmbrîncitu-m-au înainte.

Harry Wilmans

Tocmai depăşisem douăzeci şi unu de ani,
Şi directorul şcolii duminicale, Henry Phipps,
A ţinut o cuvîntare la teatrul de operă al lui Bindle.

„Onoarea drapelului”, rosti el, „trebuie s-o ţinem sus,
De-ar fi în pericol fie din pricina unui trib barbar de Tagalogi
Fie din partea celei mai mari puteri ale Europei.”
Şi noi am întîmpinat cu urale cuvîntarea şi stindardul
Pe care-l flutura el în timp ce vorbea.
Şi, împotriva voinţei tatălui meu, eu am plecat la război
Şi am urmat drapelul pînă cînd l-am văzut înălţat
De tabăra noastră într-un cîmp de orez de lîngă Manila.
Şî toţi ai noştri-l aclamau şi-l aclamau.
Dar erau muşte şi erau miasme otrăvitoare,
Şi era o apă care ucidea,
Şi vipia crudă
Şi scîrboasă, putreda hrană,
Şi mirosul şanţului din dosul corturilor
Unde se duceau să se deşerte soldaţii;
Şi-apoi erau tîrfele bolnave de sifilis care ne urmau,
Şi-ngrozitoarele fapte care-aveau loc între noi şi-n noi —
Cu huliganism, ură, josnicii,
Şi erau zilele de vrăjmăşie, şi nopţile de frică
De pînă-n ceasul atacului, prin mlaştina fumegîndă
Urmînd drapelul,
Pînă cînd, împuşcat în burtă, m-am prăbuşit cu-n ţipăt —
Şi-acum flutură deasupra mea, la Spoon River, un drapel!
Un drapel! Un drapel!

John Wasson

O ! înrourată iarbă a pajiştei din Carolina de Nord
Prin care bocind, bocind, Rebecca m-a urmat,
În braţe cu un copil şi pe-alături, jelindu-se, cu alţi trei care alergau după ea,
Prelungind bunul rămas luat de la mine, care plecam la război împotriva englezilor,
Şi apoi anii lungi şi grei de pînă la ziua Yorktown-ului.
Şi apoi drumurile mele ca s-o găsesc pe Rebecca,
Şi întîlnirea cu ea, pînă la urmă, undeva, în Virginia,
După ce, între timp, doi copii îi muriseră.
Am pornit-o spre Tennessee cu carul cu boi,
Apoi de acolo spre Illinois, după ani şi ani,

Şi în cele din urmă către Spoon River.
Cosit-am iarba ce-o păşteau bivolii,
Am doborît pădurile,
Am clădit şcolile, am construit podurile.
Am nivelat drumurile, am semănat cîmpurile,
Singuri cu sărăcia, cu nenorocirile, cu moartea —
Dacă Harry Wilmans, care s-a luptat cu filipinezii,
Se cade să aibă deasupra gropii sale un drapel,
Luaţi-l de la mine!

Mulţi soldaţi

Ideea juca în faţa noastră ca un steag;
Ecoul marţialei muzici;
Fiorul de a purta o puşcă;
Ce mari vom fi cînd ne vom întoarce acasă;
O scînteiere de glorie, mînia împotriva vrăjmaşilor;
Un vis al datoriei faţă de ţară sau faţă de Dumnezeu
Dar toate acestea erau lucruri din noi înşine, licărindu-ne-n priviri,
Iar nu puterea ce te împinge din spate,
A necovîrşitei mîini a vieţii,
Asemeni focului din miezul pămîntului ce odrăsleşte munţi
Ori apelor îngrădite care-i fierăstruiesc.
Vă amintiţi de cercul de fier
Cu care fierarul Shack Dye a ghintuit
Pe după subsuori stejarul din poiana lui Bennet,
Ca să anine de el un hamac,
În care, în după-amiezele de vară,
Fiica sa Janet să se poată odihni, citind?
Şi că, în creştere, copacul, pînă la urmă,
A rupt în două ferecătura de fier?
Dar nici un dram din întregul arbore
Habar n-avea decît că tresare de viaţă
Şi nu i-a păsat că hamacul s-a prăbuşit
În praf — cu poemele lui Milton cu tot.

Godwin James

Harry Wilmans! Tu care ai căzut într-o mlaştină
Lîngă Manila, urmînd drapelul,
N-ai fost rănit de măreţia vreunui vis,
Ori distrus de truda fără rezultat,
Ori împins către nebunie de satanice piedici;
Nu ţi-ai sfîşiat nervi care dor,
Nici n-ai purtat pînă la bătrîneţe răni mari.
De foame n-ai murit, căci te hrănea guvernul.
De suferit n-ai suferit strigînd totuşi „înainte”
Unei armate pe care o conduceai
Împotriva unui duşman cu surîsuri batjocoritoare,
Mai ascuţite decît baionetele. Doborît n-ai fost
De nevăzute bombe. Şi n-ai fost renegat
De cei pentru care fuseseşi învins.
Tu n-ai mîncat din pîinea fără gust
Pe care a plămădit-o din idealuri o sărmană alchimie.
Tu, Harry Wilmans, ai plecat la Manila
În vreme ce eu mă înrolam în armata tîrîtă prin noroi
A tinerilor aceia divini, cu ochi strălucitori,
Care se avîntau în bătălii, erau daţi îndărăt şi cădeau
Bolnavi, zdrobiţi, despuiaţi de credinţă şi plîngînd
După drapelul împărăţiei cerurilor.
Tu şi cu mine, Harry Wilmans, am căzut
Fiecare în felul nostru, neştiind a deosebi
Binele de rău, înfrîngerea de victorie
Sau măcar al cui chip e cel ce zîmbeşte
În dosul demonicei măşti.

Lyman King

Poate că tu, trecătorule, crezi că soarta
E o prăpastie în afara ta,
Pe care ai putea-o ocoli, căutînd să fii prevăzător
Şi înţelept.
Aşa socoţi tu, privind la vieţile altor oameni,

Ca unul care s-ar apleca în chip de zeu peste un furnicar,
Să vadă cum pot fi ocolite greutăţile furnicilor.
Dar intră acum în viaţă:
La sorocul potrivit, vei vedea destinul cum se apropie de tine
Sub forma propriei tale imagini din oglindă;
Ori sta-vei singur lîngă propria-ţi vatră
Şi deodată un oaspe va răsări pe scaunul de lîngă tine,
Iar tu îl vei recunoaşte
Şi vei citi adevăratul mesaj al ochilor lui.

Anna Rutledge

Din mine, nevrednică şi necunoscută,
Vibraţii de muzică nemuritoare.
„Cu duşmănie faţă de nimeni şi bunătate pentru toţi."
Din mine — iertarea milioanelor faţă de milioane
Şi chipul recunoscător al unei naţiuni
Strălucind de dreptate şi adevăr.
Sînt Anna Rutledge, care odihneşte sub bălăriile acestea
Iubită în viaţă de Abraham Lincoln,
Unită cu el nu prin unire,
Ci prin despărţire.
Să-nfloreşti în veci, o, Republică,
Din pulberea trupului meu!

Mabel Osborne

Florile tale purpurii printre verzile frunze
Pier, frumoasă muşcată!
Dar tu nu ceri apă.
Şi nu poţi vorbi! Tu n-ai nevoie să treieri vorbe —
Lumea întreagă ştie că te topeşti de sete,
Totuşi nimeni nu-ţi aduce apă!
Ei trec, spunînd:
„Muşcatei îi trebuie apă".
Iar eu, care aveam de împărţit fericire

Şi căreia-i era dor să împărtăşească fericirea ta;
Eu care te iubeam, Spoon River,
Şi tînjeam după dragostea ta,
Veştejitu-m-am, Spoon River, sub razele ochilor tăi,
Însetată, însetată
Şi — din pricina castităţii sufletului — fără grai să-ţi cer dragoste
Ţie, ce-o ştiai şi care m-ai văzut pierind înaintea ochilor tăi,
Aidoma acestei muşcate răsădite de-asupră-mi de cine ştie cine
Şi apoi lăsată să moară.

Rebecca Wasson

Primăvară şi vară, toamnă şi iarnă şi primăvară
Spulberate una după alta, trecînd pe lîngă fereastra mea!
Şi eu de atîţia ani zac privindu-le cum se duc şi numărînd
Anii pe cînd o spaimă din vreme în vreme mi-nvolbura inima,
Dîndu-mi senzaţia că devenisem eternă; în cele din urmă,
Ajuns-am într-al o sutălea an al vieţii! Şi tot nu-ncetasem să zac
Şi s-aud tic-tacul ceasului, şi mugetul vitelor,
Şi ţipătul unei gaiţe zburînd printre căzătoarele frunze!
Singură, zi după zi, într-o odaie din casa
Unei nurori, biciuită de vîrstă, cu părul cărunt.
Uitîndu-mă pe fereastră ziua, ori noaptea,
Gîndul meu părea că fuge înapoi în largurile unui timp nesfîrşit,
Către Carolina de Nord, şi către toate tinerele-mi zile,
Şi spre John al meu, John plecat în războiul cu englezii,
Şi către toţi copiii, toale morţile şi toate durerile,
Şi către nemărginirea-mi de ani întinsă ca o preerie din Illinois
Prin care, ca nişte călăreţi grăbiţi, treceau — cu figuri măreţe —
Washington, Jefferson, Jackson, Webster, Clay.
O, frumoasă şi tînără republică, pentru care eu şi John al meu
Ne-am jertfit toată puterea şi dragostea!
Şi tu, o, John!
Cînd aşa de neajutorată, ani de-a rîndul, am zăcut la pat,
Rugîndu-mă să vii, de ce atîta zăbovit-ai,
Deşi cu un strigăt de bucurie asemeni strigătului
Cu care am izbucnit cînd, în bătrîna Virginie, după război, ai dat peste mine,

Izbucnit-am văzîndu-te acolo lîngă pat,
În vreme ce soarele cobora în amurg, împuţinîndu-se şi clipind şters,
Tot mai şters pe lumina chipului tău!

Rutheford McDowell

Mi s-au adus icoane
De-ale vechilor pionieri, să le măresc
Şi uneori îmi poza cîte unul
Care fusese în viaţă
Pe cînd mîini uriaşe, din măruntaiele lumii,
Smulgeau republica.
Ce a fost atît de nemaipomenit în privirile lor?
Căci n-am putut niciodată să-nţeleg
Acel mistic patos al pleoapelor lăsate
Şi senina jale a privirii lor.
Era ca o apă liniştită
Printre stejarii de la marginea unei păduri,
Cînd frunzele cad
Şi se aude cucurigul unui cocoş
De la o fermă din depărtare, văzută lîngă dealuri,
Unde hălăduie a treia generaţie, iar bărbaţii puternici
Şi femeile puternice s-au dus şi-s uitaţi!
Şi-aceşti nepoţi şi strănepoţi
Ai pionierilor!
Aparatu-mi fotografic a înregistrat fidel şi chipurile lor
Din care atît de mult din vechea tărie s-a dus,
Şi credinţa de-odinioară s-a dus,
Şi bătrînească stăpînire a vieţii s-a dus,
Şi tot ce e muncă şi iubire şi suferinţă şi cîntec
Sub soare!

Lucinda Matlock

Plecam să dansez la Chandlerville,
Şi-am jucat gajuri la Winchester.

Cîteodată ne schimbam cavalerii,
Venind spre casă-n trăsură sub clarul lunii de mijloc de iunie,
Apoi, l-am găsit pe Davis.
Ne-am cununat şi şaptezeci de ani am trăit împreună,
Muncind bucuroşi, crescîndu-ne cei doisprezece copii,
Dintre care opt s-au dus
Înainte de a fi ajuns noi la şaizeci de ani.
Am tors, am ţesut, mi-am văzut de casă, alergam la bolnavi,
Mi-am îngrijit grădina, şi-o porneam
De sărbători prin lunci, ca s-ascult
Glasul ciocîrliiior, s-adun
Scoici multe de prin împrejurimile Spoon River-ului
Şi multe fiori şi ierburi de leac —
Strigînd spre păduroasele dealuri şi cîntînd între văile verzi.
Trăisem destul la nouăzeci şi şase de ani — asta-i tot,
Şi-am închis ochii împăcată.
Ce sînt regretele şi tristeţile,
Mîniile, nemulţumirile, nădejdile înşelate de care vorbiţi?
O, firavă prăsilă de fiice şi fii
Pentru voi viaţa e prea puternică —
Îţi trebuie o viaţă întreagă spre a iubi viaţa!

Herman Altman

Oare am urmat adevărul încotro mă mîna,
Şi ridicatu-m-am împotriva întregii lumi pentru o cauză,
Şi i-am susţinut eu pe cei slabi împotriva puternicilor?
Dacă am făcut-o, ar trebui ca oamenii să-şi aducă aminte de mine
Aşa cum în viaţă toţi mă cunoşteau
Şi aşa cum am fost urît şi iubit pe pămînt;
De aceea să nu-mi înălţaţi nici un monument
Şi să nu-mi sculptaţi nici un bust,
Pentru ca nu cumva să devin un semizeu
Şi realitatea sufletului meu să se irosească în vînt,
Iar hoţii şi mincinoşii,
Care mi-au fost duşmani şi m-au nimicit,
Şi prăsilele hoţilor şi ale mincinoşilor

Să mă poată revendica drept al lor şi să poată spune în faţa bustului meu
Că-n zilele înfrîngerii au fost de partea mea.
Nu-mi înălţaţi nici un fel de monument,
Ca nu cumva amintirea mea să fie ticălos folosită în scopurile
Minciunii şi ale oprimării.
Nu mă furaţi din cei care m-au iubit şi din inima urmaşilor acestora,
Aş vrea să rămîn pururi darul neîntinat
Al celor pentru care am trăit.

Jennie McGrew

Nu, acolo unde coteşte scara în beznă,
O mogîldeaţă în glugă, zgribulită sub revărsarea unei mantăi!
Nu ochi galbeni noaptea în odaie
Privind de pe o cenuşie urzeala de pînză de păianjen!
Şi nu bătaia unei aripi de condor,
Cînd viaţa-n urechile tale îşi începe mugetul
Ca un vuet nemaiauzit pînă atunci vreodată!
Ci într-o însorită după-amiază,
Pe lîngă un drum de ţară,
De-a lungul căruia buruieni cu flori purpurii zîmbesc printre scîndurile unui gard
răzleţit,
Şi cîmpu-i cules şi ceru-i calm,
Să vezi în lumina soarelui ceva negru,
Ca o pată c-o pleoapă de iris —
Iată pentru ochi semnul clarviziunii...
Şi asta am văzut eu !

Columbus Cheney

Această salcie plîngătoare!
De ce nu răsădiţi vreo cîteva
Şi pentru milioanele de copii care încă nu s-au născut,
La fel ca şi pentru noi?
Sînt ei oare neexistenţă ori celule adormite,
Fără gîndire?

Ori venind pe pământ, naşterea lor
Întrerupe memoria unei existenţe anterioare?
Răspundeţi! Cîmpul intuiţiei neexplorate e al vostru,
Dar în orice caz, de ce să nu răsădiţi şi pentru ei
Sălcii,
Ca şi pentru noi ?

Wallace Ferguson

Acolo, la Geneva, unde Mont Blanc plutea ca un nor
Peste lacul cu nuanţe de vin, cînd o briză sufla
Dintr-un cer albastru, gol, iar Ronul urlînd
Se repezea dedesubtul podului între prăpăstiile stîncii;
Şi unde muzica de prin cafenele părea doar o parte a minunilor
Apei care juca sub un torent de lumină;
Iar irizarea cea mai pură a geniului lui Jean Rousseau
Era însăşi muzica tăcută a tot ce vedeam sau auzeam —
Acolo, zic, la Geneva, fost-a mai palid extazul
Fiindcă nu mă puteam întîlni cu mine cel de odinioară,
Care, cu douăzeci de ani în urmă, hoinărise prin Spoon River?
Şi fiindcă nu-mi puteam aduce aminte ce eram ori simţeam?
Noi trăim în clipa ceasta cu totul slobozi de clipele trecute.
De aceea, o! suflete, dacă scufundîndu-te în moarte,
Te trezeşti în vreo Genevă, lîngă vreun Mont Blanc,
Ce-ţi pasă că nu te cunoşti pe tine însuţi ca pe propriu-ţi eu
Care a trăit şi a iubit într-un dosnic ungher al pământului
Cunoscut sub numele de Spoon River şi dispărut de veacuri şi veacuri?

Marie Bateson

Luaţi aminte la mîna sculptată!
Cu arătătorul spre cer.
Ăsta e drumul, fără îndoială.
Dar în ce fel se cade să-l mergi?
Esta bine să te abţii de la ucidere şi de la desfrîu,
Să ierţi, să faci bine altora, să-l adori

— Fără chipuri cioplite — pe Dumnezeu.
Însă toate astea, la urma urmelor, sînt lucruri exterioare
Prin care îţi faci binele mai ales ţie însuţi.
Lăuntricul sîmbure e libertatea,
E puritatea, lumina —
Mai mult decît atîta, eu nu pot spune:
Găseşte ţinta ori pierde-o, după cît ţi-i ochiul de treaz.

Tennessee Claflin Shope

Eram bătaia de joc a tîrgului,
Mai ales a oamenilor — cum îşi zic ei — de bun simţ,
Precum şi a învăţaţilor, ca reverendul Peet, care citea greceşte
Tot aşa de bine ca şi englezeşte.
Căci în loc să vorbesc despre liberul schimb,
Ori să predic vreun soi de baptism;
În loc să cred în rostul
Mersului pe linia dintre două scînduri,
Al zgîirii la luna nouă peste umărul drept,
Sau al vindecării reumatismului cu sticlă albastră,
Am susţinut suveranitatea propriului meu suflet.
Înainte ca Mary Baker G. Eddy să fi început măcar a se apuca
De ceea ce numea ea ştiinţă,
Eu ajunsesem să stăpînesc *Bhagavad Gita*,
Şi mi-am vindecat sufletul, pînă să-nceapă
Mary să vindece trupurile cu ajutorul sufletelor —
Pace lumilor toate!

Plymouth Rock Joe

De ce alergaţi aşa de iute încolo şi-ncoace
După musculiţe ori fluturi?
Unii dintre voi stau în picioare scurmînd grav după viermi;
Unii dintre voi aşteaptă să li se arunce grăunţe de porumb.
Asta-i viaţa, nu-i aşa?
Cucurigu! Foarte bine, Thomas Rhodes,

Eşti un cocoş în poiată, fără-ndoială.
Dar iată că vine Elliott Hawkins,
Glu, glu, glu, atrăgîndu-i pe partizanii politici.
Ga! Ga! Ga! de ce atît de poetică, Minerva
În această cenuşie dimineaţă?
Pă-cat! Pă-cat! ce ruşine, Lucius Atherton,
Că răguşitul ţipăt făcut să izbucnească din gîtul
Lui Aner Ciute va fi luat mai tîrzîu
De doamna Benjamin Pantier drept un strigăt
În sprijinul votului femeilor: cot-co-dac!
Ce inspiraţie ţi-a venit, Margaret Fuller Slack?
Şi de ce ochiul tău de agrişă
Plutește, Tennessee Claflin Shope, atît de zemos?
Încerci oare să închipui ezoterismul unui ou?
Vocea ta e foarte metalică în dimineaţa asta, Hortense Robbins —
Aproape ca a unei bibilici!
Hrrrru! Acesta a fost Isaiah Beethoven, un oftat răguşit;
Văzut-ai oare umbra uliului,
Ori călcat-ai pe oscioarele
Aruncate azi-dimineaţă de bucătăreasă?
Poartă-te cavalereşte, eroic sau îmbată-te de aspiraţii,
Du un trai religios, încearcă fiori metafizici, răzvrăteşte-te,
Nu vei ieşi niciodată la lumină din curtea cea dosnică
Decît dacă eşti azvîrlit peste gard
Laolaltă cu cojile de cartofi şi cu alte asemenea resturi, în troacă

Imanuel Ehrenhardt

Am început cu conferinţele lui sir William Hamilton,
După aceea l-am studiat pe Dugal Stewart;
Şi apoi pe John Locke despre înţelegere,
Şi apoi pe Descartes. Fichte şi Schelling,
Kant şi pe urmă Schopenhauer —
Cărţi pe care le împrumutam de la bătrînul judecător Somers.
Toate citite cu încîntată hărnicie,
Nădăjduind că-mi era rezervat mie
Să apuc de coadă taina supremă

Şi s-o trag afară din bîrlogurile ei.
Sufletul meu zbura sus, la mii de mile,
Şi singură luna părea ceva mai mare.
Apoi am căzut îndărăt, şi cît de bucuros că-s din nou pe pămînt!
Şi totul numai datorită sufletului lui William Jones
Care mi-a arătat o scrisoare de la John Muir.

Samuel Gardner

Eu care îngrijeam de seră,
Îndrăgind arborii şi florile,
Am văzut adesea în viaţă ulmul acesta umbros,
Masurîndu-i din ochi crengile bogate,
Şi-am ascultat bucurosul foşnet al frunzelor lui
Mîngîindu-se drăgăstoase una pe alta,
Cu dulci şoapte eoliene.
Şi puteau prea bine s-o facă:
Fiindcă rădăcinile crescuseră atît de resfirate şi de afunde,
Încît ţărna dealului nu putea nicicum
Să-şi păstreze nimic din voinicia ei, îmbogăţită de ploaie
Şi încălzită de soare;
Ci toată o da harnicilor rădăcini
Prin care apa era repede absorbită şi dusă la trunchi,
Iar de acolo către crengi şi-nspre frunze,
De unde adierea vîntului prindea grai şi cînta.
Acum eu, un sălăşluitor subpămînteam, pot vedea
Că totuşi crengile unui arbore
Nu se întind mai departe decît rădăcinile sale.
Şi cum să fie oare sufletul unui om
Mai mare decît viaţa trăită de el?

Dow Kritt

Samuel vorbeşte-ntr-una de ulmul său —
Dar eu, care am săpat toate şanţurile din Spoon River,
N-am avut nevoie să mor ca să învăţ cîte ceva despre rădăcini.

Uitaţi-vă la ulmul meu.
Încolţit dintr-o sămînţă la fel, ca şi a lui, de rodnică
Şi în acelaşi timp semănat,
Cum se veştejeşte către vîrf
Şi nu din lipsă de sevă, nici din pricina vreunei ciuperci
Ori a cine ştie cărei insecte distrugătoare, cum crede groparul.
Priveşte, Samuel, acolo unde au dat rădăcinile de piatră,
De nu se mai pot întinde mai departe.
Şi-n tot răstimpul ăsta, vîrful copacului
Îşi macină puterea şi piere,
Căznindu-se să crească

William Jones

Din cînd în cînd cîte o ciudată buruiană, străină mie,
În căutarea vreunui nume din cărţile mele;
Cîte o scrisoare, din cînd în cînd, venită de la fermieri.
Din scoicile adunate de-a lungul ţărmului,
Uneori cîte o perlă strălucind ca o lăcrămioară;
Apoi, la sorocul potrivit, o scrisoare de la Tyndall din Anglia,
Cu sigiliul poştei din Spoon River.
Eu, iubitor al naturii, iubit pentru dragostea mea faţă de ea,
Întreţineam atari convorbiri îndepărtate cu cei mari
Care o cunoşteau mai bine decît mine.
O! nu există nimeni mic şi nimeni mare,
Decît atunci cînd noi facem mai măreaţă natura şi cîştigăm din partea-i o mai năvalnică bucurie.
Cu scoici de rîu acoperiţi-mă, acoperiţi-mă.
Am trăit plin de-ncîntare, adorînd pămîntul şi cerul,
Păşit-am peste veşnicul hotar al vieţii fără de sfîrşit.

William Goode

Tuturor celor din tîrg le păream, fără îndoială,
Că merg ba pe-un drum, ba pe altul, fără scop.
Dar aici, la marginea rîului, puteţi vedea în amurg

Zburînd în zigzag, încoace şi-ncolo, cu aripi moi, liliecii.
Ei trebuie să zboare astfel ca să-şi poată prinde prada
Şi dacă v-aţi rătăcit vreodată, noaptea, pe drum,
Prin adîncurile pădurii de lîngă Vadul Morarului,
Şi aţi apucat-o oriîncotro se zăreşte lumina Căii Lactee,
Ba pe-o cărare, ba pe alta,
Încercînd să găsiţi poteca,
Apoi ar trebui să înţelegeţi că eu îmi căutam calea
Zelos şi plin de rîvnă şi că toate hoinărelile mele
Erau rătăciri în vederea căutării acesteia.

J. Milton Miles

Ori de cîte ori clopotul presbiterian
Suna singur, recunoşteam că e clopotul presbiterian,
Dar cînd dangătele lui se amestecau
Cu ale clopotului metodist, cu ale celui creştin,
Cu ale clopotului baptist ori congregaţional,
Atunci nu-l mai puteam deosebi,
Şi nici pe vreunul de toate celelalte, sau pe ele-ntre ele.
Şi cum atît de multe glasuri m-au strigat în viaţă,
Nu vă miraţi că nu l-am putut deosebi
Pe cel adevărat de cel fals,
Şi nici măcar, în cele din urmă, glasul pe care-ar fi trebuit să-l recunosc.

Faith Matheny

La început nu vei şti ce înseamnă acestea.
Şi s-ar putea să nu ştii niciodată,
Şi noi am putea să nu-ţi spunem niciodată:
Străfulgerările acestea bruşte în sufletul tău,
Ca fulgerul sclipitor pe nişte nouri de zăpadă,
Cînd luna e plină, la miez de noapte.
Ele vin în singurătate sau poate că
Tu şezi cu prietenul tău şi dintr-o dată
O tăcere cade peste cuvinte şi ochii lui

Fără de clipire licăre spre tine:
Văzut-aţi împreună, amîndoi, taina,
El o vede în tine şi tu în el.
Şi staţi aşa, tremurînd, ca nu cumva misterul
Să apară în faţa voastră şi să vă lovească de moarte
Cu o splendoare ca a soarelui.
Fiţi viteze, voi suflete vizionare!
Aşa cum trupul vostru e viu şi al meu e mort,
Voi sînteţi pe cale de a gusta o uşoară adiere a eterului
Hărăzit pentru însuşi Dumnezeu.

Scholfield Huxley

Doamne! nu-mi cere să înşir minunile tale,
Cred în stele şi sori
Şi-n lumile nenumărate.
Dar le-am măsurat depărtările
Şi le-am cîntărit şi le-am descoperit esenţa.
Pentru aer născocit-am aripi
Şi pentru apă, corăbii,
Şi cai de fier pentru uscat.
Prelungit-am de un milion de ori văzul ce mi l-ai dăruit
Şi de un milion de ori auzul cu care m-ai înzestrat;
Cu vorbirea, sărit-am peste spaţiu,
Şi din aer am luat foc pentru lumină.
Am construit oraşe mari şi am despicat munţi,
Şi poduri înălţat-am peste ape majestuoase.
Am scris Iliada şi Hamlet;
Şi am scotocit misterele tale,
Şi fără încetare te-am căutat
Şi te-am găsit iarăşi, după ce te pierdusem,
În ceasuri de istovire —
Şi te întreb:
Cum ţi-ar place: să făureşti un soare
Şi a doua zi să ai parte de viermi,
Care-ţi alunecă încoace şi încolo printre degete?

Williw Metcaf

Am fost Willie Metcalf.
Obişnuiau să-mi spună „Doctor Meyers”
Fiindcă, ziceau, semănam cu el.
Şi, după spusele lui Jack McGuire, doctorul fusese tatăl meu.
Locuiam în grajdul cailor,
Dormind pe jos,
Alături de buldogul lui Roger Baughman,
Sau uneori într-o iesle.
Mă puteam tîrî printre picioarele celor mai sălbateci cai
Fără să mă lovească — ne cunoşteam între noi.
Hoinăream, primăvara, prin ţinut,
Ca să capăt impresia, care mă părăsea uneori,
Că nu eram despărţit de pămînt.
Obişnuiam să mă cufund ca-ntr-un somn,
Cu ochii pe jumătate deschişi, întins pe spate în păduri.
Uneori vorbeam cu dobitoacele — cu broaşte rîioase chiar şi cu şerpi —
Cu orice vietate care avea un ochi în adîncul căruia să te uiţi.
Odată, în bătaia soarelui, am văzut o piatră
Gata să se prefacă în peltea.
În zilele de-aprilie, în acest cimitir
Se adunau în jurul meu morţii
Şi, ca pe o adunare reculeasă în rugăciune, îi cuprindea tăcerea
Niciodată n-am ştiut dacă eram o parte a pămîntului
Cu flori crescînd în mine sau dacă mergeam —
Ştiu acum.

Willie Pennington

Mă numeau slăbănogul, neghiobul,
Pentru că fraţii mei erau puternici şi frumoşi,
Pe cînd eu, cel din urmă copil al unor părinţi care îmbătrîniseră,
Nu moştenisem de la ei decît rămăşiţa lor de putere.
Însă fraţii mei au fost măcinaţi
De furia, care mie-mi lipsea, a cărnii.
Zdrobiţi de clocotul simţurilor, care în mine nu clocotea,

Aspriţi de pofte crescînde, pe care eu nu le aveam.
Deşi făcîndu-şi nume şi bogăţii.
Apoi eu, pricăjitul, neghiobul,
Zăcînd într-un colţişor al vieţii,
Am avut o nălucire şi mulţi, datorită mie, avut-au nălucirea aceea
Neştiind că prin mine o au.
Şi astfel, din mine, sămînţa de muştar,
Răsărit-a un arbore.

Ateul tîrgului

Voi, tineri apărători ai ideii
Nemuririi sufletului,
Priviţi-mă: eu care zac aici am fost ateul tîrgului.
Guraliv, arţăgos, dibaci scornitor de argumente în sprijinul necredincioşilor.
După o lungă boală însă
(Tuşea fiinţa mea pînă cînd tusea a doborît-o),
Am citit *Upanishadele* şi parabolele despre Iisus.
Din ele o torţă de speranţă s-a aprins în mine
Şi-am avut o dorinţă pe care umbra,
Grabnic mînîndu-mă prin tainiţele întunecimilor,
N-a putut-o stinge.
Ascultaţi-mă, voi cei care trăiţi sub stăpînirea simţurilor
Şi numai prin simţuri gîndiţi:
Nemurirea nu e un dar,
Nemurirea e o desăvîrşire;
Şi numai cei care luptă cu înverşunare
O vor avea.

John Ballard

În patima puterii mele
Blestematu-l-am pe Dumnezeu, dar el nu m-a luat cîtuşi de puţin în seamă:
Aş fi putut blestema, la fel de bine, stelele.
În zilele din urmă ale bolii agonizam, dar îl ocăram
Fără să şovăi, din pricina suferinţei mele;

Însă el tot nu m-a luat în seamă,
Ci m-a lăsat — ca totdeauna — în pace.
Aş fi putut sudui tot atît de bine clopotniţa presbiteriană.
Apoi, pe măsură ce mă topeam, fost-am cuprins de groază:
Poate că-l înstrăinasem pe Dumnezeu de mine tot bălăcărindu-l.
Într-o zi Lydia Humphrey mi-a adus un buchet de flori
Şi mi-a trecut prin minte că m-aş putea împrieteni cu Dumnezeu,
Aşa că am încercat să mă fac prieten cu el;
Dar tot aşa de bine aş fi putut încerca să mă fac prieten cu florile buchetului.
Acum eram foarte aproape de taină,
Căci mă puteam împrieteni într-adevăr cu buchetul,
Ţinîndu-mi lipită de suflet dragostea-mi pentru el
Şi urcam astfel furiş spre taină, însă —

Julian Scott

Către sfîrşit
Adevărul celorlalţi era neadevăr pentru mine:
Dreptatea celorlalţi, nedreptate pentru mine;
Motivele lor de moarte, motive pentru mine de viaţă;
Motivele lor de viaţă, motive de moarte pentru mine;
I-aş fi ucis pe cei pe care ei îi salvau
Şi i-aş fi salvat pe cei pe care-i ucideau ei.
Şi îmi dădeam seama cum un zeu, dacă ajunge pe pămînt
Trebuie să tîlcuie-n fapt ceea ce a văzut şi a gîndit,
Şi n-ar putea trăi în această lume a oamenilor
Şi nu s-ar putea mişca printre ei cot la cot
Fără continue ciocniri.
Praful e pentru tîrît, cerul e pentru zburat —
Drept pentru care, o! suflete ale cărui aripi au crescut
Avîntă-te în sus, către soare!

Alfonso Churchill

Rîdeau de mine poreclindu-mă *Profesorul Lună,*
Pe cînd eram doar un băiat din Spoon River, născut cu setea

De a şti despre stele.
Mă luau în rîs cînd vorbeam despre munţii din lună,
Şi de cutremurătoarea căldură şi de friguri,
Şi de văile de abanos de lîngă piscurile de argint,
Şi despre Spica aflată la depărtare de catralioane de mile,
Şi despre micimea omului.
Dacă astăzi, prieteni, îmi cinstiţi mormîntul,
Asta să nu fie din pricină că
Am predat la colegiul Knox noţiuni despre stele,
Ci mai curînd pentru că prin mijlocirea stelelor
Predicat-am despre măreţia omului,
Care nu e întru nimic mai puţin o parte a esenţei lucrurilor
Din pricina depărtării lui de Spica şi de Nebuloasa Spirală;
Şi întru nimic mai puţin o parte a-ntrebării
Despre ce o fi însemnînd drama.

Zilpha Marsh

La ora patru, tîrziu în octombrie,
Şedeam singur în clădirea şcolii de ţară,
Departe de drum, în mijlocul cîmpurilor zgîlţîite de vînt,
Şi-un vîrtej arunca frunzele pe geam
Şi fredona în coşul sobei,
A cărei deschisă uşă estompa umbrele
Cu spectrala tresărire a unui foc ce da să se stingă.
Alene lucram la planşetă,
Cînd mi s-a muiat dintr-o dată încheietura mîinii
Şi mîna mi s-a plimbat iute pe scîndură,
Pînă ce— literă cu literă—apăru numele lui „Charles Guiteau",
Care amenința să se materializeze în faţa mea.
Atunci m-am ridicat şi-am luat-o la fugă, cu capul gol,
Prin înserare, speriat de propriu-mi har.
Şi după aceea spiritele roiau —
Chaucer, Cezar, Poe şi Marlowe,
Cleopatra şi doamna Surrat —
Oriunde mă duceam cu mesaje, —
Simple jocuri mărunte, spuneau cei din Spoon River.

Le-ndrugi copiilor prostii, nu-i aşa?
Dar dacă eu văd ceea ce voi n-aţi văzut niciodată
Şi nici n-aţi auzit şi nici n-aveţi cuvinte a defini,
Trebuie să îndrug prostii, cînd mă întrebaţi
Ce e ceea ce văd!

Lydia Humphrey

Înainte şi-ndărăt, înainte şi îndărăt, la şi de la biserică,
Cu Biblia-mi sub braţ,
Pînă cînd am ajuns căruntă şi bătrînă;
Nemăritată, singură pe lume,
Găsindu-mi fraţi şi surori înlăuntrul congregaţiei
Şi copii înlăuntrul bisericii.
Ei rîdeau, am aflat, desigur, şi mă socoteau ciudată.
Ştiu despre sufletele vulturilor care zburau sus în lumina soarelui,
Peste turla bisericii, şi-şi rîdeau de biserică,
Dispreţuindu-mă, nevăzîndu-mă.
Dar dacă înălţimea cerurilor era dulce pentru ei, pentru mine era dulce biserica,
Adică viziunea, viziunea, viziunea democratizată
A poeţilor.

Gustav Richter

După o lungă zi de trudă, în serele mele
Somnul era dulce, dar dacă dormi pe partea stîngă
Visele se pot sfîrşi brusc.
Mă aflam între florile mele, unde cineva
Părea că le creşte de probă,
Ca pentru a le strămuta peste oarecare vreme
Într-o grădină mai mare cu aer mai mult.
Iar eu eram o viziune ieşită din trup
În mijlocul unei lumini, ca şi cînd ar fi fost soarele
Care ar fi intrat, plutind, înăuntru şi ar fi atins acoperişul de sticlă
Ca pe-un balon cu care se zbenguie copiii şi el ar fi explodat încet,
Şi s-ar fi volatilizat în aerul auriu.

Şi totul era tăcere, afară de faptul că frumuseţea
Nu putea fi despărţită de un gînd la fel de limpede
Ca o voce care se-aude vorbind, iar eu — aşa mi se părea —
Puteam auzi cum printre răsadniţe
Umbla gîndind o prezenţă care-n acelaşi timp
Lua seama la purecii plantelor şi nota aprecieri,
Cu un ochi care le vedea pe toate:
„Homer, ah, da! Pericle, bun.
Cezar Borgia, ce-i de făcut cu el?
Dante, prea multe îngrăşăminte poate.
Napoleon, să-l lăsăm la o parte deocamdată.
Shelley, mai mult pămînt. Shakespeare, mai trebuie stropit—"
Nori, eh!

Arlo Will

Ai văzut vreodată un aligator
Ieşind la suprafaţă, din noroi,
Şi holbîndu-se orb sub plina strălucire a amiezii?
Văzuta-i noaptea caii în grajd
Cum tremură şi sar îndărăt la ivirea unui felinar?
Ţi s-a întîrnplat vreodată să umbli pe întuneric
Şi să ţi se deschidă în faţă o uşă necunoscută,
Iar tu să stai ca în bătaia luminii a o mie de lumînări
De ceară fină?
Ai umblat vreodată cu vuietul vîntului în urechi
Şi-n jur cu lumina soarelui
Brusc surprinzînd-o că strălucea cu o lăuntrică splendoare?
Adesea, afară din noroi,
În faţa multor uşi de lumină,
Prin destule cîmpuri de splendoare,
Unde în jurul paşilor tăi o glorie fără zgomot se revarsă
Aidoma zăpezii proaspăt căzute,
Prin pămînt, o! tu cel tare la suflet, străbate-vei
Şi prin nenumărate ceruri,
Pînă la miezul flăcării din urmă!

Jeremy Carlisle

Trecătorule, păcat care întrece orice păcat
Este păcatul orbirii sufletelor faţă de alte suflete.
Şi bucurie mai presus de orice bucurie-i bucuria
De-a face să se vadă ceea ce-i bun în tine şi tu să vezi binele
În miraculoasa clipă!
Iată, mărturisesc o orgolioasă ironie
Şi-un scepticism acru.
Dar vă amintiţi de lichidul pe care Penniwit
Îl turna peste plăcile fotografice, albăstrindu-le
Cu o ceaţă ca fumul de lemn de hicori?
Apoi cum portretul începea să se desluşească,
Pînă ce chipul ieşea la iveală de parcă ar fi fost viu?
Aşa-mi apăreaţi mie voi, cei neluaţi în seamă,
Precum şi duşmanii, cînd treceam pe-aproape
Cu faţa-mi care devenea pentru voi mai clară pe măsură ce a voastră
Devenea mai clară pentru mine.
Eram atunci gata să mergem împreună
Şi să cîntăm în cor şi să slăvim zorile
Vieţii care este pe de-a întregul viaţă.

Joseph Dixon

Cine a gravat pe piatra gropii mele această harfă sfărîmată?
Fără îndoială, am murit pentru voi. Dar cîte harfe şi piane
Am reparat şi acordat şi descîlcit pentru voi,
Făcîndu-le iarăşi dulci la auz, cu diapazon ori fără?
Ei, bine ! O harfă iese din urechea unui om, spuneţi voi,
Dar de unde urechea care comandă lungimea coardelor
Corespunzătoare cu o vrajă a numerelor zburîndu-ţi prin minte
Printr-o uşă care se închide numaidecît peste uimirea ce-ţi taie răsuflarea?
Nu este oare nici o ureche în jurul urechii omului, ca să simtă
Sufletul sunetului printre coarde şi printre coloane de aer?
Eu mă cutremur numind-o un diapazon care prinde
Valurile muzicii amestecate şi lumina de departe,
Antenele gîndului care stă ascultînd prin spaţiul suprem.

Desigur că armonia care domnea peste spiritul meu e dovada
Unei urechi care mă acorda, în stare iar şi iar să mă acordeze
Şi să mă folosească din nou dacă-s vrednic de a fi folosit.

Judson Stoddard

Pe-un pisc de munte, deasupra norilor
Care lunecau dedesubtul meu ca o mare,
Am spus că piscul acela e gîndul lui Buda,
Şi celălalt rugăciunea lui Isus,
Şi acesta visul lui Platon,
Şi cel de colo cîntecul lui Dante,
Şi că ăsta e Kant şi ăsta Newton,
Şi ăsta-i Miiton şi acesta Shakespeare,
Şi-acesta speranţa Bisericii Mume,
Şi acesta —o! dar toate piscurile acestea-s poeme,
Poeme şi rugăciuni care străpung norii.
Şi-am întrebat: „Ce face Dumnezeu cu munţii
Care se înalţă pînă aproape de cer?”

Russell Kincaid

În ultima primăvară ce mi-a mai fost dată,
În acele zile din urmă,
Şedeam în livada părăsită
Unde dincolo de cîmpurile verzi luceau
Dealurile de la Vadul Morarului,
Doar ca să cuget asupra mărului
Cu trunchi scorburos şi crengi jalnice
Şi asupra lăstarilor verzi ale căror gingaşe flori
Se-mprăştiaseră pe încîlceala scheletului,
Sortite să n-ajungă niciodată roade.
Şi-acolo eram eu cu spiritu-mi împresurat
De carnea pe jumătate moartă, cu simţurile amorţite.
Gîndindu-mă totuşi la tinereţe şi la reavănul pămînt,
Asemenea fantastice flori strălucind palid

Deasupra crengilor fără de viaţă ale timpului.
O, pămîntule care ne părăseşti înainte de a ne fi adunat cerul de pe drumuri!
De-aş fi fost doar un copac, să tremur,
De primăvăratice vise şi de tinereţe înfrunzită,
Aş fi căzut în ciclonul
Care m-a smuls din imponderabilitatea sufletului —
Unde nu există nici pămînt, nici cer.

Isaiah Beethoven

Mi s-a spus că mai mult de trei luni n-am să apuc,
Aşa că mă tîram pe brînci pînă la Bernadotte
Şi stam ore şi ore lîngă moară, acolo
Unde apele adunate, mişcîndu-se în adînc,
Păreau că nici nu se clintesc:
O! lume, asta eşti tu.
Nimic altceva decît un mai larg pămînt între ape
Unde viaţa priveşte în jos şi noi ne bucurăm că
Se oglindeşte în noi şi astfel visăm
Şi ne-ntoarcem în altă parte, însă cînd iar
Îi căutăm chipul — iată în faţa ochilor joasele lunci
Şi pipernicitele tufe de bumbac acolo unde ne resfirăm
Într-un mai mare şuvoi!
Dar aici, lîngă moară, ca nişte castele crenelate, norii
Se maimuţăreau unii pe alţii în ameţitoarele ape buimace;
Şi de peste bagdadia cerului de-agată,
Noaptea flacăra lunii mi-alerga sub ochi
Printr-o linişte de pădure sfîşiată de un fluier
Dintr-o colibă de pe deal.
Cînd am căzut la pat, în cele din urmă,
Slab şi în durere, cu visele în jur,
Sufletul rîului intrase în sufletul meu
Şi gîlgîietoarea vigoare a sufletului meu se mişca
Atît de iute încît părea că se odihneşte
Dedesubtul oraşelor de nouri, dedesubtul
Sferelor de argint şi luminilor schimbătoare,
Pînă ce am văzut o strălucire de trompete,

Deasupra crenelurilor — peste timp.

Elijah Browning

Eram printre mulţimi de copii
Care dansau la poalele unui munte.
O briză a suflat dinspre răsărit şi i-a măturat ca pe nişte frunze,
Împingîndu-i pe unii în sus pe povîrnişuri... Totul s-a schimbat.
Aici erau lumini zburătoare, şi luni mistice, şi muzică de vis.
Un nor a coborît peste noi. Cînd s-a ridicat, totul era altfel.
Mă aflam acum printre mulţimi care se ciorovăiau.
Apoi o siluetă înveşmîntată în aur lucitor, şi una cu o trîmbiţă,
Şi una cu un sceptru s-au ivit în faţa mea.
Şi-au bătut joc de mine şi au încins un rigodon şi-au dispărut..
Totul din nou s-a schimbat. Ieşind dintr-o îngrămădeală de maci,
O femeie şi-a dezgolit sînii şi şi-a-nălţat spre gura mea gura-i deschisă.
Am sărutat-o. Îi era ca sarea gustul buzelor.
Mi-a lăsat sînge pe buze. Am căzut istovit.
M-am ridicat şi am urcat mai sus, dar o ceaţă ca dintr-un iceberg
Îmi înnoura paşii. Mi-era frig şi rău.
Apoi, soarele şiroi din nou peste mine,
Şi am văzut ceţurile de sub tălpi ascunzînd totul sub ele
Iar eu, aplecat pe toiag, m-am recunoscut
Ca o umbră pe zăpadă. Şi deasupra mea
Aerul era fără nici un sunet, străpuns de un con de gheaţă,
Peste care atîrna singuratecă o stea!
O stare de extaz, un fior de frică
M-a fulgerat. Dar nu mă puteam întoarce la poalele muntelui —
Nicicum nu doream să mă întorc.
Căci valurile risipite ale simfoniei libertăţii
Loveau stîncile eterice din jurul meu.
M-am căţărat aşadar pînă-n pisc.
Toiagul mi l-am aruncat.
Cu mîna întinsă,
Am ajuns la steaua aceea.
Şi-am dispărut cu totul.
Căci muntele eliberează către adevărul infinit

Pe oricine atinge vreodată steaua!

Webster Ford

Îţi aminteşti, o! Delficule Apolo,
De clipa amurgului lîngă rîu, cînd Mickey M'Grew
A strigat: „E o fantomă acolo” şi eu: „E Apolo Delficul”;
Iar fiul bancherului şi-a bătut joc de noi, spunînd: „E lumina
De lîngă steagurile de la marginea apei, nătărăilor.”
Şi de-atunci, pe măsură ce anii obositori s-au scurs, multă vreme după ce
Bietul Mickey a căzut în turnul de apă găsindu-şi moartea,
În jos, în jos, prin întunecimea ce urla, purtat-am în mine
Viziunea pierită o dată cu el, ca o rachetă ce cade
Şi-şi năbuşă lumina-n pămînt, şi-am ascuns-o temîndu-mă
De fiul bancherului şi chemîndu-l pe Pluto să mă salveze?
Răzbunat ai fost tu pentru ruşinea unei inimi fricoase,
Care m-ai lăsat în pace, pînă ce iar te-am văzut într-o clipă
Cînd păream să mă fi preschimbat într-un arbore cu trunchi şi ramuri
Întărindu-mă, prefăcîndu-mă-n piatră, înmugurind totuşi
În frunze de dafin, în sclipitori lăstari de dafin,
Tremurînd, fluturînd, tresărind, luptînd împotriva amorţelii
Ce se strecura în vinele lor din trunchiul şi crengile pe moarte!
E zadarnic, o! tinereţe, să fugi de chemarea lui Apolo.
Aruncaţi-vă în foc, muriţi cu un cîntec de primăvară,
Dacă trebuie să muriţi în primăvară. Căci nimeni nu va putea privi
Drept în faţă chipul lui Apolo şi apoi să mai trăiască, şi trebuie să alegeţi
Între moartea în flacără şi moartea după ani şi ani de mîhnire,
Înrădăcinaţi puternic în părnînt, simţind hidoasa mînă.
Nu atît în trunchi, cît în amorţeala grozavă
Ce se furişează-n sus către frunzele de lauri care niciodată nu încetează
De a înflori, pînă ce cazi. O, frunze ale mele
Prea veştede pentru cununi împletite, bune doar
La-mpodobit urnele amintirii păstrate poate ca teme
Pentru inimile eroice, cîntăreţi şi vieţuitori fără frică —
Deificule Apolo!